

ಭಾರತ ಜಾಗ್ರತ್ತಿ

ಕ್ಯೆಪರ್‌ಡ್ಯು

ತೆಲಗೂನ್ನಾಮಾತ್ರ ಪ್ರಕ್ಕ ಪತ್ರಿಕೆ

ಭಾರತ ಜಾಗ್ರತ್ತಿ
ತೆಲಂಗಾಣ
ನಾಮಾತ್ರ ಸಭ್ಯರ
ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಚಿಕ

ಜಾನ್ 16-30, 2023

ಸಂಪುಟ 03, ಸಂಚಿಕ 17

కొముర్రాజు వెంకటలక్ష్మిరావు

ఉమాపతి పద్మనాభ శర్మ

డా.సి. నారాయణరెడ్డి

Printed, Published and Owned by : **KALVAKUNTLA KAVITHA**

Printed at : **HARSHITHA PRINTERS**, Khairatabad, Hyderabad - 500 004.

Published at : **BHARATHA JAGRUTHI**, Pasham Amruthaaram Residency,
H.No. 1-2-234/13/46/4, 4th Floor, Near NTR Stadium Aravind Nagar,
Domalguda, Hyderabad - 500 029. Telangana State.

Editor : **KALVAKUNTLA KAVITHA**

04 “పిడుగులు”

రాజకీయాల కుళ్ళు బయలు
చేస్తున్న ఫునపురం కవిత...

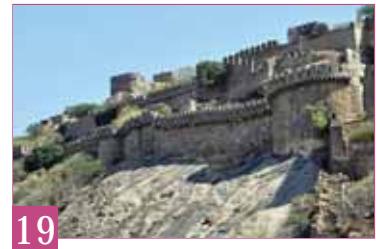
09

“తెలుగు విజ్ఞాన పర్యాప్తయిం శృష్టికర్త
కొమురాజు లక్ష్మీఖారావు” సాహితీ
వక్కిత్వాన్ని అందిస్తున్న నిత్యానందరావు

13

నిజమైన కురూపి ఎవరో
చెబుతున్న కొండపల్లి నీహారిణి
కథ “కురూపి”

19

గ్రామనామాలను సోదాహారణంగా
వివరించిన మండల సాగమి “నల్గొండ జిల్లా
గ్రామనామాలు, శాసన ఆధారాలు”

05

దోబూచులాడే ప్రేమని తెలియజేసిన
ఉమాపతి పద్మాభాషర్మ నాటికథ
“చంక్రమణం”

35

ఉపాధ్యాయ రాజకీయ నాయకుడు
సాందిన పరాజయం వివరించిన మూర్తి
క.వి.వి.వె. కథ “రెండు చెట్లు”

25

మరణం తరువాత మనిషి మంచితనం
ఎలా నిలుస్తుందో చెప్పిన కథ... కుంతి
“సీతమృగారి శవయాత్ర”

“అమృతాంధి”లో సేరదీరే శిశువు కండాకై
కవిత ... పేజీ 33

రమేషబాబుకు తెలంగాణ సినిమా మీద
ఉన్న అంకితభావం చెబుతున్న అమృతి
వేణుగోపాల్ పుస్తక సమీక్ష... “చీకటో
దివిటి వెలిగించినవాడు” ... పేజీ 43

బంటరి వృద్ధాప్య జీవిత విషాదాన్ని
తెలిపిన రమేష్ నల్గొండ కవిత
“జరాపాతం” ... పేజీ 23

ఇంకా...
మరెన్నో కవితలు, సాహితీ శిఖరం, సమాజం,
పుస్తక పరిచయం, స్మీకారం.. మొదలైనవి...

37

“నిరంతర సాహిత్య
యాత్రికుడు కసిరెడ్డి
వెంకటరెడ్డి”లో భానుప్రకాశ్
ముచ్చట

వైవిధ్య భరిత ప్రకృతికి కవితాకృతినిచ్చిన
సంధ్య ముత్రావే కవిత “ప్రకృతికి ప్రజామం”
... పేజీ 24

కపిలవాయి సునిశిత పరిశోధనమ
తెలుపుతున్న కూర చిదంబరం పరామర్శ
... పేజీ 31

వెచ్చని సంతకాన్ని స్వార్థిమంత్రంగా
చెబుతున్న భీంపల్లి కవిత... పేజీ 18

బాలల చదువు “భవిత మహోన్నతం”
సూర్యప్రకాశ్ రావు కవిత... పేజీ 34

శ్రీమన్నారాయణ స్తవము

రాకమచర్ల వేంకటదాసు

మహాబూబ్‌నగర్ జిల్లా,
పెద్దాపురం గ్రామానికి చెందిన
రాకమచర్ల వేంకటదాసు
1808లో జన్మించారు.
వీరి తల్లిదండ్రులు అనంతమై,
మల్లయ్య పురుషోత్తం
పెద్దాపురం గ్రామంలో
రాకమచర్ల సంస్కారాన్ని ఏర్పాటు
చేశారు. ఇప్పటికే వాళ్ళ
వారసులు సంస్కార
కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నారు.
వీరు రచించిన రాకమచెర్ల
కీర్తనలు రెండు తెలుగు
రాష్ట్రాల్లో ప్రచారంలో ఉన్నాయి.
రాకమచర్ల వేంకటదాసు
8 డిసెంబర్, 1859న
కన్నమూళారు.

ఈ పద్యం
“శ్రీమన్నారాయణ స్తవము”లో
సుంది పారకుల కొరకు

ఉ॥ శ్రీగురు సత్యశీల వరశిష్టగోణస్తుతపాల ధర్మసం
భోగదయాలవాల యిక పోషణ శేయగదయ్య మమ్ములన్
బాగుగ నేలుకొమ్ము భవపాశములం బడనీక కావనే
రాగదవయ్య భక్తి మది రంజిల శాయనె నీకు మైక్కెదన్.

క०॥ శ్రీకాంతాహృదయేశ్వర,
లోకజనస్తుత్య భక్తలోల సుశీలా
నేకాత్మ నిపూపోషణ,
రాకమచర్లాద్రిధామ రాఘవరామా.

సీ॥ శ్రీకమలాధిప శ్రీతజనమందార,
లోకరక్షక దీనశోకనాశ
వైనతేయతురంగ వసుమతీశ శుభాంగ,
విమలాంతరంగ కోవిదనుతాంగ
సుజనవందితపాత్ర సురరాజనుతగాత్ర,
కమలమానస నీలకంరమిత్ర
నగరాజనమధీర నవ్యమాక్తికపోర,
అమరవందితసార అపునిదూర

గీ॥ దళితదానవపరివార ధర్మరక్ష,
దురితజనదూర వైకుంఠపురవిహార
చిరతరోల్లాస రాకమచెర్లవాస,
దీనమందార సర్వేశ తిరుమలేశ.

గీ॥ జన్మజన్మాంతరములైన సంచితముల,
బాపగాజాలు పారినామ భజనసేతు
ననుచు మదిలోన నమ్ముక యనుదినంబు,
భజన జేసెద పాపంబు బాయుకొరకు

సేకరణ : దోరవేటి

భారత జాగ్రత్త
తెలుగు సాహిత్య పక్ష పత్రిక

16-30 జూన్, 2023

సంఖ్య 03

సంచిక 17

శ్రీమతి కల్యముండ్ల కవిత
ఎడిటర్

డా॥ కాంచనపల్లి గోవర్ధన రాజు
అసోసియేట్ ఎడిటర్
9676096614

ఎడిటోరియల్ బోర్డు:
ఫునపురం దేవేందర్
రంగు నవీనాచారి

జాగ్రత్తి సభలలో సాహితీ మూల్యంకనం

తెలంగాణ జాగ్రత్తి తన దారిలో అప్రతిపాతంగా ప్రయాణం చేస్తున్న సంగతి తెలిసిందే. ఈ ప్రయత్నంలో భాగంగా మేధావుల, పరిశోధకుల, రచయితల ద్వారా రెండురోజులు సాహిత్య చర్చ కార్యక్రమాలు నిర్వహించదలచింది. సాహిత్యాన్ని లోతుగా తూకం వేయగలిగిన లబ్ధిప్రతిష్ఠలైన సాహితీవేత్తలతో ఈ పత్రసమర్పణ కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తుంది. తెలంగాణ సాహిత్యం ప్రోదుర్వావ వికాసాలు, వివిధ ప్రక్రియల పరిణామం, వాటి వెనుక ఉన్న లాట్స్ కచింతలు, భాష, సంస్కృతి, తెలంగాణజాతి జీవనంలో ప్రతిఫలించిన సాంఘికాచారాలు మొదలైన అంశాలన్నీ విస్తృతంగా చర్చకు వస్తాయి. అదే సమయంలో రామన్న రోజులలో మన ప్రయాణానికి ఒక దశ, దిశ నీర్దేశం జరుగుతుంది. ఆర్థిక అసమతుల్యత నుంచి సాధ్యమైనంత మనిషిని పరిపరించాలని, అదే సమయంలో సంపూర్ణ మానవతా వికాసంతో జాతి పరిచివ్యాపాలనే ఉన్నతాశయం లక్ష్యంగా మనం కొనసాగుతున్నాం. ఈ పథక రచనలో మన సాహితీవేత్తల నీర్దేశం, గమనిస్తూ మను మరింత లక్ష్యించాలి. ప్రగతికాముకంగా చేయవలసిన సత్యాన్ని ఆనాడు ఆవహన చేసుకుంటాం. తెలంగాణ వచ్చాక స్వరాత్మంలో వికిసించిన సాహిత్యం మన సమాజ పరిశాసానికి కనుగొంగా ఏపిధంగా ప్రకాశిస్తున్నది చెబుతూనే ఆగత సమాజంలో సంస్కృతీ వికాసానికి ఇంకా మనం నిర్వహించవలిన బాధ్యత ఈ సందర్భంగా గుర్తు చేసుకుండాం. రాష్ట్రం స్వయంపాలితమై ఇప్పటికి పదేళ్ళు గడచింది. మనం ఇప్పుడు దశాబ్ది ఉత్సవాలలో ఉన్నాం. మన గతం-వర్తమానం ఆగతం ఈ సభలలో ఒకసారి మూల్యంకనం చేసుకుందాం.

సాహిత్యంలో పరిణామాల మూల్యంకనం జరగడం అంటే అదేదో కొంతమంది కూర్చుని తమకు తాము చేసుకునే నీర్దయాలు కాదు. సాహిత్య మూల్యంకనం అంటే దానికి మూలమైన సమాజ మూల్యంకనమే. సాహిత్యం, సమాజం బీంబ ప్రతిబంబాలని మనం కొత్తగా చర్చించుకోవాలిన అవసరం లేదు. ప్రపంచంలోని ఏ సాహిత్యయుగాలని పరిశీలించినా ఇది సులభంగా అవగతం కాగలదు.

కాగా సాహిత్యంలో నిర్మాణ స్వహాతో నిచ్చుకునే భావజాలం ప్రతి పారకున్న చేరగలగాలి. సాహిత్యంలో రచయిత ప్రకటించే భావజాలంలో పూర్తిగా ఏకీభవించమని ఏ రచయితా చెప్పడు. అట్లా ఆమోదించాలిన అగత్యం ఏ పారకునికి ఉండాలిన అవసరం లేదు. కాపోతే తన నిచ్చకణతో పిషయ నీర్మయం చేసే స్కాయి పారకునికి రావాలి. దీనికి మాలికమైన ఆస్కారం పారకునిలో పరసాధిరుచి పెరగడమే. పారకునికి పుస్తక ప్రేమ ఇనుమడించడమే.

కొదరు అడ్వెన్ష్యూషన్ పైన్ అండ్ టెక్స్యూలజీ వలన, బాగా అభివృద్ధి చెందుతున్న ఐ.ఎస్. రంగం వలన, ఆంగ్లం అనివార్యంగా దూసుకురావడంతో సాహిత్యదరణం తగ్గిపోయిందని చెబుతుంటారు. దీన్ని పూర్తిగా అబద్ధం అని ఎవరూ చెప్పలేదు. కానీ అది పూర్తిష్టాయి సత్యం కూడా కాదు. టెక్స్యూలజీ బాగా వ్యక్తి చెందిన అమెరికాలోనూ మన పక్కరాష్టోలైన తమిళ, కన్నడంలోనూ భాష, సాహిత్య భిమానం చూస్తే ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది.

ఇలాంటి భాళీలను పూరించడమే ప్రస్తుతం మన కర్తవ్యం. ఇందుకోసమే మా ప్రయత్నం. జూన్ 21, 22తేదీలలో తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్ వేదికగా జరిగే జాగ్రత్తి సాహితీ సభలకు హజరు కండి. ఆస్యాదించండి. అభినందించండి.

షై తెలంగాణ - షై జాగ్రత్తి!!

కృష్ణ
కుమార్ పండిత

పిడుగులు

ఘనపురం దేవేందర్, 99480 32705

అభవ్యద్దిని మరిచి ఏలుతారు ఎన్నాళ్లు?
అందోళనలు రేపి కులుకుతారు ఎన్నాళ్లు?
ఉపద్రవం వైపు యువతను నడిపేదా నాయకత్వం!
అబద్ధాలు చెప్పి బతుకుతారు ఎన్నాళ్లు?

నినాదాలు ఇస్తున్నారు దేశభక్తి ఎక్కుడ?
నివేదనలు చేస్తున్నారు దైవభక్తి ఎక్కుడ?
నేతి బీరకాయలలో నెఱ్య లేదన్నదే నిజం
నమ్మబులుకుతున్నారు ఆత్మభక్తి ఎక్కుడ?

అధికార మార్పిడికి కదా ఆ రాజదండం!
బానిసత్త్వ ధ్వంసానికి కదా ఆ రాజదండం!
పట్టిన చీడను వదిలించే ద్రాచీన చిహ్నమధి
పాలకుల మార్పిడికి కదా ఆ రాజదండం!

తిట్టుకున్న తలకాయలే జిలకర బెల్లం పెట్టుకుంటున్నాయి
పాచిపోయిన లడ్డులే పరమ ప్రసాదమై పరిమళిస్తున్నాయి
సిద్ధాంతాలు పాతలేసి గడ్డి తింటున్న నవ కలయికలు
రాజకీయ యవనికష్ట కొత్త స్లాప్షోలు నిర్మిస్తున్నాయి
కళ్చున్నాయనుకుంటే చూడు తెలంగాణ వైపు
చెవులున్నాయనుకుంటే తిప్పు తెలంగాణ వైపు
నిజం పిలుస్తున్నది నిఖార్మైన ప్రగతి రూపంలో
ఛైర్యం ఉండనుకుంటే నిలువు తెలంగాణ వైపు

చంక్రమణం

సామాజిక నిబంధనలు దాటాలనుకుంటున్న
యువతి యువకుల ప్రేమ...

ఉమాపతి పద్మనాభ శర్మ

ప్రే మానురాగాలు వాయనాలు
నిరంతరమూ చేతులు మారుతుంటాయి.
ఈ ఇచ్చిపుచ్చుకోవడాలకు ఒక పరిమితి
అంటూ ఉండాలని శాసిస్తుంది
సమాజధర్మం. వ్యక్తి మనసూ దానినే
బలపరుస్తుంది. మితిలేకపోతే?
పరిశీలించడగాన పరిణామం మాత్రం
అవును.

అర్థరాత్రి దాటింది.

కలల బరువుతో అలసిపోయిందేమో
గాఢంగా నిదిస్తున్నది మంజుల. హేమంత
సీమంతిని వెన్నెల చీరకట్టుకుని,
తెలిమబ్బుల విరిదండ తురుముకుని,
చల్గాలి మేలిముసుగు వేసికొని
వయ్యారం ఒలకబోస్తున్నది. కిటికీ
పక్కనచెట్టు గుబుర్లలో ఉండి ఉండి
రెక్కులు విదిలిస్తున్నాయి పక్కలు.

....శిక్షితం యువతి వైపుణం తయా,
యత్తదేవ గురుద్వాణీకృతం” నిదిస్తున్న
ఆమె హ్యారయంలో ఆ శ్లోకం మేలుకొని,
ఊపిరి సలపసీయకుండా అనేక
భంగిమలో నాట్యం చేస్తున్నది.

శివుడు నేర్చిన అనురాగాన్ని తిరిగి
అయినికే గురుద్వాణిగా సమర్పించు
కుందిట పార్వతి. ఎంత ధన్యరాలు! ఎన్ని
యుగాలవరకు మధిస్తూ పోయినా ఆ
భావానికి పాదైక్కడ?

సత్యమూర్తి రోజురోజుకు ఓ సమస్యగా
మారిపోతున్నాడు తనకు. ఎదురుగుండా
ముద్దబంతిపూపులా కూర్చున్న తనకు

రచయిత గురించి...

1936లో సిద్ధివేటలో జన్మించారు. 60వ దశకంలో మధ్యతరగతి మనస్తత్వాలను
ప్రతిబింభించే చక్కని కథలెన్నో రచించారు. ‘బతకనేర్చిన మృత్యువు’, ‘చంక్రమణం’,
‘మరపురాని వసంతం’, చీకటి కురిసిన రాత్రి’, ‘సుష్ఠుచేతన్యం’ లాంటి కథలు
అనేముత్యాల్సాంటివి. ‘బుతచేతన’ వచన కవిత్వం, ‘తేజోవల్లరి’, దేవిమానసపూజ’,
పద్యకవిత్వం మొదలైన గ్రంథాలు రచించారు. ప్రాంతీయ దేశ్య పదిషిఫంటువు
తయారుచేశారు. తెలుగు, ఉర్దూ, సంస్కృతం, ఇంగ్లీషు భాషల్లో మంచి ప్రావీణ్యం
కలిగినవారు. తెలుగు లెక్కర్కొ పదవి విరమణ పొందారు.

గాక ఇంత రసవత్తరమైన పారాన్ని ఏ
గోడకో, ఏ కిటికీకో, ఏ పటానికో
చెబుతాడేమిటి? ఏమిటో మరి, తన
సాందర్భం మీద తనకెనలేని
నమ్మకముంది. అలా అని అతడు
జడుడూ కాదు. తన వాక్రతిభతో ఒళ్ళు
మరిపిస్తాడు. సున్నితంగా హస్యం చేస్తాడు.
వ్యంగ్యంగా మాటాడుతాడు. అప్పుడే ఓ
లిప్పకాలంపాటు చిన్నగా నవ్యి, అరసెకను
కాలం తన కళ్ళల్లోకి చూస్తాడు. ఆ
మాపులోనే ఓ విలువైన జలదరింపూ,
మనస్సును పెనవేసుకునే ఓ అనుభాతి....
ఇప్పి తనను కలవరపెడతాయి.

కిటికీ గుండా ఓ గాలితెర
దుందుడుకుగా ప్రవేశించి ఆమె
ముంగురులను చెదరగోట్టింది. రగ్గును
బిగ్గరగా కప్పుకుని అటు తిరిగి పడుకుంది
మంజుల.

ఎన్నో ఊహసామ్రాజ్యాలు లోన
దాచుకుని అతిసామాన్యుడుగా బ్రతుకు
తున్న సత్యమూర్తిని లోకం అంతస్తుల

పెను భూతద్దంలోంచి చూస్తుంది.
పెరిగినగడ్డం, లోతుకుపోయిన కళ్ళా,
చెదరిపోయిన జుట్టూ... ఇప్పి అతనిలో
లోకం చూచే అలంకారాలు. సంస్కృతం
ఉట్టిపడే నిశితమైన చూపూ, గంభీరమైన
మాటలీరూ, ఏదో అర్థంకాని వైరాగ్యం...
ఇప్పి అతనిలో తాను చూచే ఆభరణాలు.

దిక్కూ, మొక్కూ, సిరీసంపదా లేని
అతను!
లిప్పాధికారి కూతురు తాను!
ఏమిటీ ఉత్సంత? ఎందుకీ
కొతుకం?? ఎంత ప్రయత్నించినా అతనో
ట్యూమన్ మేస్ట్రోరూగా సరిపెట్టుకోలేక
పోతున్నదేం? తనను ధిక్కరించి తన
హాదయం అతనికి విలువనిస్తుందా?
ఏమిటీ సాహసం? ఈ మనసు
చలాయించే నిరంకుశత్యానికి తాను
బానిస.

కిటికీగుండా ప్రసరిస్తున్న వెన్నెలతో
పోటీపడాలని వ్యాధ ప్రయత్నం చేస్తున్నది
బెడ్లైటు. తలుపుచెక్క కిర్రుమని

చప్పుడైంది.

“మంజులగారూ!” అని పిలుస్తాడు తనను. ఈ నాగరకత వ్యక్తుల మధ్య స్ఫైంచే అగాధంలా, కలిమిలేముల మధ్య కట్టిన ఇనుపగోడలా ఆ పిలుపు తనను బాధపెడుతుంది.

అతని కోసమైనా తానొక బీద కుటుంబంలో పుట్టి ఉంటే? ఏమిటీ పిచ్చి ఆలోచన? తాను తలుచుకుంటే అతన్ని ధనవంతుడుగా చెయ్యలేదూ?

తలుపు రెక్క మళ్ళీ కిర్రుమని చప్పుడైంది.

మంజుల గాఢంగా నిద్రపోతున్నది. ఇక కృష్ణమూర్తి బావకు తానంటే ఎక్కుడా లేని మక్కువ. తాను పుట్టగానే బంధువులంతా కలిసి తన మీద ఓ ముద్ర వేశారు ‘కృష్ణమూర్తి పెళ్ళాం’ అని. మేనరికపు హాక్కునంతా ఉపయోగిం చుకుని, ‘మంజూ’ అని పిలుస్తాడు. తాను చిరునప్పు నప్పుతుంది. గులాబిరంగు ఒళ్ళా, వంకీలజుఱ్ఱా, నప్పు ముఖం, యోధుడులా అంగసోష్టవం... అతనిలో ప్రత్యేకమైన ఆకర్షణలు.

ఒక తనలాటి చదువుకున్న యువతిని వెర్పుతెంతించే వ్యక్తిత్వం అతనిలో ఉంది.

అందుకే....

ఆ సాయంకాలం....

రిప్పున గాలిపీస్తున్నది. సముద్రపు కెరటాలు ఉవ్వెత్తుగా లేచిపడుతున్నాయి. జీవితానికి వ్యాఖ్యానంలా హౌరామని అర్థంలేని శబ్దం. ఇసుకలో ఒంటరిగా కూర్చున్నాడు కృష్ణమూర్తి. ఎడమకున్న పాపిట గాలితాకిడిలో కుడికీ మారింది. ‘కుడి ఎడుమైతే’ పాట జ్ఞాపకంపచ్చి నప్పుకున్నాడు. మనసు మంజుల చుట్టూ పరిభ్రమిస్తాంటే, ఆలోచనలు వినువీధిలో ఉరకలు వేస్తాంటే ఓ కారు చప్పుడు అతన్ని బాహ్యస్ఫుర్తిలోకి లాక్కుపచ్చింది. మెరుపుతీగలాంటి రేఖ కారు దిగి వయ్యారంగా అతనివంక నడిచింది. ఆమెకు తెలుసు...తన ప్రణయమూర్తి, కృష్ణమూర్తి, ఆవేళపుడు ఎక్కడుంటాడో. అందుకే వెతుక్కుంటూ వచ్చింది. అతని

భావసమాధికి అంతరాయం కలిగింది. అందున పాలరాతి విగ్రహంలా అతని ఎదురుగుండా కూర్చుంది రేఖ. ఎవరో పిల్లలు కట్టుకున్న పిట్టగూడు చెదరగొట్టాడు కృష్ణమూర్తి.

“మూర్తీ!” అని పిలిచింది ప్రేమకు శబ్దరూపమిస్తా. జవాబుగా అతడు నిర్మిషంగా నవ్వాడు. ఎప్పటికిమల్లేనే ఆమె ఆశగా చూసింది. నిగ్రహాన్ని కొనగోటితో కూల్చివేయగల చూపు.

సభ్యత, సంస్కారంగల ట్రై తన భావాలకు అంతకన్నా చక్కనిరూపం ఇవ్వగలదు. మూర్తి గ్రహించాడు. కానీ చలించలేదు. ఈనాడు కాదు. ఏనాడైనా అంతే.

ఆమె మీద జాలీ, తన మీద కోపమూ కలిగాయి మూర్తికి.

“మూర్తీ! ఇంకా ఇక్కడే కూర్చున్నావా? మరిచిపోలేదు కదా!”

“ఏమిటీ?”

“హాయ్యా రాత! అప్పుడే ప్రాపేసర్ లక్షణాలన్నీ అలాటు చేసుకుంటున్నావు గదూ?”

“ఏమిటో చెప్పు, రేఖా!”

“సనిమా”

అతను మరిచిపోయాడు నిజంగానే. తన హోనం ఆమె అంగీకారంగా అర్థం చేసుకునుంటుంది. ఎందుకు తనకీ దౌర్ఘాటం? నిష్పర్శగా ఎందుకు చెప్పలేక పోతాడు? ఆమెలో ఏ తప్పు లేదు.

తన మెత్తని మనసే ఆమెలో కోరికల్చి పెంచింది.

పాపం! అమృతభాండం లాంటి నిశ్శలంతను ఎలా కల్పల్చితం చేయడం? నిజంలోని చేదును ఆమెకెలా రుచి చూపిం

వడం?

ఓ సిగరెట్టు వెలిగించి దీర్ఘంగా ఆలోచించాడు మూర్తి. ఈ ఆలోచనలు కలవాడికంటే నిజంగా మూర్ఖుడు సంతోషంగా ఉండగలడు. తాను ఆమెలో ఆశలను రగుల్కొల్పితే క్షంతవ్యాడు. అదీ తాను చెప్పలేని, ఆమె గ్రహించలేని బాధ. ఆమె వంక చూచాడు మూర్తి. ఆమె అందం భావకండదు. ఒక విధంగా మంజులో లేని లాపణ్యం రేఖలో ఉంది. దాన్ని తాను కేవలం అభినందించి అనందించగలడు.

మూర్తి సిగరెట్టు పొగ వదిలాడు. సందేహంలేదు. రేఖను పెళ్ళిచేసుకున్న యువకుడు స్వర్గ సౌభాగ్యాన్నిభవిస్తాడు. సౌభాగ్యానికి నిర్వచనమూ, ఆనందానికి పరమాపద్ధి తెలిస్తే తానూ, రేఖా కలిసి ఇవాళ సినిమాకు వెళ్ళాలి. కానీ, తన హాదయం కుంచించుకపోతున్నది. చుట్టూ గిరిగిసుకుంది.

రేఖ అమాయకంగా నవ్వింది, మూర్తి కల్పల్చికి చూస్తూ, అభ్యంతరంగా సిగరెట్టు పొగతో ఇద్దరి మధ్యగల శూన్యంలో తెర వేశాడు మూర్తి. ఆమె మీది సానుభూతిని భరించలేక తల పక్కకు తిప్పుకున్నాడు.

“అరె! షైవ్ థర్మీ! మూర్తి, హరీయవ్వీ!”

తాను జవాబు చెప్పలేదు. ఈ అసమర్థతను ఎప్పుడూ పాజిటివ్ కోణంలో నుంచి చూస్తుంది రేఖ.

నేను రాలేను, రేఖ' అనడంకంటే ఆమెను ఓ కత్తితో పాడిచి చంపితే హయిగా ప్రాణం వదలగలదు. ఎప్పుడైనా అలా అనక తప్పుడు తన జీవితంలో ఒక్కసారి మొహమాటాన్ని మరిచి ఆ మాట అనేశాడు.

రేఖలో ఉపైనలా ముంచుకునచ్చింది
దుఃఖం. అయినా నిబ్యంగా తన
హృదయాన్ని విప్పి అతని ముందు
పెట్టింది.

ఆమె తనను ప్రేమిసున్నది అందుకే...

ఆ సాయంకాలం....

ఓ వంక చంద్రోదయం. ఓ వంక

సూర్యాస్తమయం. రెంటికీ మధ్య
అనంతమైన ఆకాశం ఓ కళాఖండంలా
చెప్పలేనన్ని వర్ణాలతో ప్రకాశిస్తున్నది. రేఖ
ఒంటికాంటిలా, ప్రకృతి ఎరుపో, పసుపో
నిర్ణయించరాని రంగును పులుముకుంది.

డాబా పిట్టగోడ మీద మోచేతులానించి
చెక్కి భ్రమను అరచేతుల్లో దాచుకుని, నొసట
దోబాచులాడే లోలకాన్ని నును ప్రేభుతో
సవరించుకుంటుంది రేఖ. ఆమెలో
పరుపులు తీసే భావాలను ఎవరైనా ఓ
మహాకవి చూడగలిగితే మహోకావ్యాన్ని
స్పష్టిస్తాడు. ఉన్నతమైన వక్షం ఉచ్చాస్త
నిశ్శాసాల బరువుతో ఉగిపడుతున్నది.

కృష్ణమూర్తిని తలుచుకుంటే చాలు,
ఆమెలో వేయి వేషుపులు కలిసి మధుర
సంగీతాన్ని ధృనింపజేస్తాయి. ఎందుకో?
కారణం చెప్పమంటే ఆమె ఊహకందదు.

ఈ శిశాల ప్రపంచంలో ఎందరు
అందగాళ్ళు? ఎందరు కోటీశ్వరులు?
ఎందరు సహృదయులు? కానీ...

గుంపులు గుంపులుగా పక్క
లెగిరిపోతున్నాయి.

రేఖ అర్థనిమిలీతంగా వాటివంక
చూస్తున్నది.

ఆ మాటకు వస్తే మధుమూర్తి కేం
తక్కువ? యువతులను పులకరింపజేసే
రూపం, రాజ్యాలేలగల సంపద, దానికి తగ్గ
ధీరోదాత్తత.

స్పృశ్యో అన్నిటికంటే విచిత్రమైన
వస్తువేదీ? అని ఎవరైనా ప్రశ్నిస్తే
నిస్పంకోచంగా జవాబు చెబుతుంది రేఖ...
హృదయం' అని. మధుమూర్తికి ఈ
సిద్ధాంతం మాత్రం అర్థంకాలేదు. కాదు
కూడానేమో! అది అతని పిహాచ్.డి. జ్ఞానం
కన్నా అతీతమైంది.

'జీవితం నీటైనపుడు ఆనందంగా

ఉండు; మృత్యువు నుంచి ఎవరూ
తప్పించుకోలేదు' అని ఓ ఇంగ్లీషు కవి
చెప్పిన వాక్యాలను తననేరకు
సవరించుకున్నాడు మధుమూర్తి... రేఖ
నీటైనపుడు...' అని. అతని దృష్టిలో
జీవితమంటే రేఖ!

పశువులు తమ బసలకు
చేరుకుంటున్నాయి.

వాటి బ్రతుకెంత హాయి! అనుకుంది
రేఖ. ఆశలూ, ఆదర్శాలూ, అభిరుచులూ
మనిషి చుట్టూ పాతుకపోయిన కట
కటాలు. వాటి నుంచి తప్పించుకున్ననాడు
అతడు విముక్తడు. అడుగుల సప్పడి విని
వెనుదిరి చూచింది రేఖా... మధుమూర్తి!
చిరునవ్వు చిందిస్తూ, లీవిగా నడిచివచ్చి
సోపా నలంకరించాడు. రావడంలో అతని
తప్పేమీ లేదు. ప్రతివ్యక్తి తన పరిధుల్లోనే
అలోచించకుండా ఎదుటి వ్యక్తి దృష్ట్యా
అలోచించడం నేర్చుకుంటే ప్రపంచంలో
ఇన్ని సమస్యలుండివి కావేమా! ఆత్మలకు
కళ్ళున్నా, కళ్ళకు మనసున్నా ఎంత
బాపుర్చు! అలా ఉంటే మధుమూర్తి ఇలా
వచ్చేవాడా?

కోటుకు అమర్ఖబడ్డ గులాబిని
ఊడదీసి ఆలవోకగా వాసన చూస్తూ
అన్నాడు... 'రేఖా! రేవే ప్రయాం' అని.
ఎక్కడికీ, ఎందుకూ, ఎవరూ అని
ప్రశ్నల పరంపర కురిపించి, కుతూహల
పడాలని అతని ఆశయం. ఈ చిన్న
విషయంలో అతన్ని నిరుత్సాహపరచడం
అమెకిష్టం లేదు. అడిగింది.

'చెప్పుకో చూడ్దాం.'
ఇలా మాటల్ని పెంచడం ఉత్సాహం
గలవాళ్ళ లక్షణం. జవాబు చెప్పకుండా
“రంగయ్యా! కాఫీ తీసుకురా” అంటూ కేక
వేసింది. మనసుకు ఏ విషయాష్టైనా
ఊహించే స్వాతంత్యముంది. కానీ
బహిర్గతం చేసే అధికారమెక్కడిది?
“నీవూ, నేనూ కలసి, మనం’ అని
సమాధానం చెప్పి కేసుకున నవ్వి
చిరుసిగ్గుతో అతనివంక చూస్తే అతనెంత
సంతోషమైడో తనకు తెలుసు. కానీ... ఈ
కాని అనే శబ్దం భాషలో ఎంత సందిగ్నాన్ని
స్పృశ్యుంటుందో కదా! “చెప్పుకో

చూడ్దాం'కు జవాబు చెప్పవలసిన బాధ్యత
తన మీదుంది. ఆమెలోని సహానశక్తి,
మొహమాటమూ కలిసి మధుమూర్తి
లాంటి యువకుడు ప్రయాం
చేయదగిన ప్రదేశం కోసం గాలించాయి.
“హాంపీ!” అంది చివరికి.

“కాదు...కాశ్చిర్కే” అన్నాడు ఆమె
బిటమిని ఎత్తిచూపుతూ.

కోరడాలకీ, తీరడాలకీ మధ్య ఎన్ని
తరాల నుంచి వస్తున్నదో ఈ శత్రుత్వం?
పేదవాళ్ళు దురభిప్రాయ పడతారు... ధన
వంతులకు తీరని కోరికలంటూ
వుండుని. అదెంత పారపాటో రేఖ
చక్కగా నిరూపిస్తుంది.

‘శ్మించు, మధూ! నేను రాలేను’
అంటే అతనెంత బాధపడతాడు! ఎంత
కుమిలిపోతాడు! కానీ నిస్పాతాయంగా
అలా అనాలి. అనక తప్పదు. అందుకనే
అనేసింది కూడా.

ఆడవాళ్ళకు ఎన్ని బాధలు వచ్చినా
కన్నిటిలో వాటి నుంచి విముక్తిని
సాధిస్తారు. కానీ, మధుమూర్తి
దురధ్యమంతుడు. మనసారా
ఎడుద్దుమనుకున్నాడు. సాధ్యంకాక ఆ
పనిని మనసు కప్పగించాడు.

అత నెదురుగుండా ఉన్న రేఖ ఎంత
బాపుందో అతని నుదుటనున్న రేఖ అంత
చెడుగా ఉంది.

మంజుల గాఢంగా నిద్రపోతున్నది.

బయట వెన్నెల కాస్త్రానే ఉంది.

తలుపు కిర్రుమని చప్పుడైంది.

బెడ్లెట్లు వెలుగుతూనే ఉంది.

ఈ నిర్మాగ్యల కథంతా తనకు
తెలుసు. అయినా సత్యమూర్తి తన
హృదయాన్ని చదవగలడు. ఆ నమ్మకం
తన కుంది.

కానీ, కృష్ణమూర్తి?

మధును కాదన్న రేఖ, రేఖను

ధిక్కరించిన కృష్ణమూర్తి... అంటే అతనికి
ఇద్దరి వ్యక్తుల నిలువచేసే డిమాండుంది.

రక్తబాంధవ్యాస్సులా ఉంచి, అతనిపై తనకో
అభిమానమూ ఉంది. అలాటి కృష్ణమూర్తికీ,
బికారి సత్యమూర్తికి ఎక్కడి సామ్యం?

సంస్కృతం చెప్పడానికి సత్యమూర్తి వస్తాడో, సత్యమూర్తి కోసమే తాను సంస్కృతం చదువుకుంటున్నదో తనకు తెలీదు.

పశ్చలు రెక్కలు విదిలించాయి. ఈ స్పష్టికేచిత్తిని తానెలా అర్థం చేసుకుంటుంది? మానవజాతి అంతా ఒకటే. కానీ మనిషికి, మనిషికి మధ్య ఎంత భిన్నత? తనను భార్యగా ఆరాధించే ఏ మూర్తయితే తనకేమటి? కానీ తానంగికరిస్తుందా?

పెళ్ళి అనేది సాంఘిక బంధం. సత్యమూర్తి మానసిక బంధం. సమాజం తనకు కష్టమూర్తిని 'ఆఫర్' చేసున్నది, తనకొక మనసూ, ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమూ ఉన్నా, తాను సంఘంలో నివసిస్తున్నది. తాను ఎంత సంఘంలో నివసించినా, తనకు ప్రత్యేకమైన అభిరుచులున్నాయి. దేనికి ప్రాధాన్యం? ఈ మార్తిర్ధయం మర్మణా పడడానికి తన హృదయం ఓ రణరంగంగా మారిపోయిందేం?

గుండెబలం పుంజుకుని కప్పితంగా ఓ నిర్ణయానికి రాకతప్పదు. దేవుడు సుఖదు:భాల్సో ఓ సమానత్వాన్ని నెలకొల్పాడు. ఆ పద్ధతిని ఒకడు దుఖప్రేస్తే ఇంకొకడికి సుఖం దక్కుతుంది. అఖ్య! ప్రేమ అనే పదార్థంలో ఇంత సంకుచితత్వమూ, స్వీర్థ పరత్వమూ ఉన్నాయన్నమాట. మరి అంతకంటే ఉత్సప్తమైంది లేదని చెబుతారే!

గాలిలో చల్లదనం పౌచ్చింది. మంజుల గాఢంగా నిద్రిస్తున్నది. పశ్చలు రెక్కలు విదిలించడం మానుకున్నాయి. వెన్నెల ప్రసరిస్తూన్న ఉంది. తలుపు రెక్క కిర్చుమని చప్పుడైంది. 'టక్క'మని బడ్డలైటు ఆరిపోయింది. 'ఫంగు'న మంచిభీషి గ్లాసు కిందపడింది. మంజుల కశ్చ తెరిచింది. చీకటి! కశ్చ నులుముకుంది.

టేబుల్ మీది పుస్తకాలు ధడేల్మని

క్రింద పడ్డాయి. కిటికీగుండా ప్రసరిస్తున్న

వెన్నెల నలుపెక్కాంది. ఆ నలుపును

తేరిపార చూసింది మంజుల. ఓ 'మనిషిగా'

పోల్చుకుంది. ఆమె గుండె రుల్లుమంది.

కేక వేయబోయింది. గుండె పెగల్లేదు.

దైర్యాన్ని పుంజుకుని నిశ్చబ్బంగా లేచింది. లైట్ స్పీచ వేసింది. ఆ మనిషి చేతిలో నగల పెట్టే! అతను సత్యమూర్తి!!

అదే గంభీరమైన రూపం, సంస్కారం ఉట్టిపడే చూపు. తనకళ్ళను తానే నమ్మేలేకపోయింది, మంజుల. ఆశ్చర్యమూ, కోపమూ, దుఖమూ, అవమానమూ, ఉట్కోపమూ అన్ని కలిసి అమెలో సుశ్శు తిరగడం ప్రారంభించాయి. ఒక జ్ఞానంసేపు కశ్చ చూచే జ్ఞానాన్ని, మెదడు ఆలోచించే జక్కినీ కోల్చేయాయి.

"సత్యమూర్తి!" అనబోయింది.

"చీ!" అని ఆమె హృదయం మూగగా ధ్వనించింది. న్యాయస్థానం ముందు అపరాధిలా తలవంచుకుని నించున్నాడు సత్యమూర్తి. ఆమెలో అగ్నిపర్వతంలా ఉచికింది దుఃఖం.

"మీ..మి..టి...ది...మే...ప్పో...రూ...?"

ఒక్కొక్క అశ్చర్యమూ పాతాళంనుంచి పెకలిస్తున్నట్టుగా, గుండెపగిలేలా, గద్దదంగా అనేసింది.

"నన్ను పరీక్షించడానికి వచ్చారా?"

సత్యమూర్తి దీనంగా చూచాడు.

"ఈ దోషిపి జ్ఞమించండి.

మంజులాదేవి!" గంభీరంగా అన్నాడు.

ఎంత సులువు, జ్ఞమించమనడం!

అందరిలా తానూ పుట్టడు. కానీ

అందరిలా జీవించే భాగ్యం

తనకెందుకుండ గూడడు? అందరిలా

సుఖపడే హక్కు, తనకెందుకు లేదు?

మంజుల కోపం పట్టలేకపోయింది.

"ఇంత నీచానికి దిగజారతారున్కోలేదు మేప్పోరూ?" అన్నది బాధగా.

"నాకు దొంగతనం చేయడమే

ధ్వేయం కాబు, మంజులగారూ. జరిగేది,

జరిగింది, జరగాల్సింది విధి రాసిన పుష్ట

కంలోని సిద్ధాంతాలు. వాటిల్లో ఇదో

అచ్చుతప్ప. దానికి నా బాధ్యత ఏమీ

లేదు. అయినా నన్ను జ్ఞమించండి."

"మీకు కావాలంటే ఈ నగలే కాదు,

నా సర్వస్యాన్ని అర్పించేద్దునుగా?"

"అడగడానికి స్వాభిమానం

అడ్డస్తుందని మీకు తెలీదు."

"ప్రతి ఈ గౌరవప్రదమైన దొంగతనాన్నే ఎన్నుకొన్నరన్నమాట."

"నన్ను మాటలతో భూసీ చేయకండి, మంజులాదేవి! నగలు దక్కడం, లేదా జెయిలుకి వెళ్ళడం. ఈ రెండు ప్రయోజనాల్లో ఏ ఒక్కటి సఫలమైనా నేను ధన్యమైనే.

"రెండూ కాకపోతే?"

"మిగిలేది నిరాశ."

"అంటే?"

"మీ దగ్గర దాపరికమెందుకు" అంటూ కిటికీగుండా ఆవలికి చూస్తా చెప్పడం సాగించాడు సత్యమూర్తి.

"అమెని...అంటే మాధురిని..."

(ప్రాణప్రదంగా ప్రేమించాను. ఎన్నో కలలుకొన్నాను. కానీ ఆమె మీలాగా కలవారి బిడ్డ, మంజులాదేవి, డబ్బులేదని, నేనో బికారిననీ కసిరికొట్టింది.)

ఆ మాటల్లోనీ ప్రతి అశ్చర్యమూ బల్లపై ఆమెను చీల్చిపుస్తున్నాయి. మనసుపడ్డ మగవాడు దొంగైనా ఆడది జ్ఞమించగలదు. కానీ...

"అంతకంటే ఏం చేయను? ఆమె కోసం ధనవంతుణ్ణి కావాలని ఓ రిత్త కోరిక కోరాను. ఆమె కోసం, ఎలాటి కష్టపైనా, ఆనందంగా, సహృదయంగా స్పీకరించడానికి నేను బ్రుతుకుతాను."

మంజులతలో చైతన్యం నశించిపోయింది.

"ఆమె నాకు దక్కుతుండంటారా, మంజులగారూ?" బాధగా పెకలించాడో మాటలను గుండె లోతుల్లోంచి.

చెట్టుమీది పక్కి రెక్కలు విదిలిస్తూ మరో చెట్టుమీదకు ఎగిరిపోయింది.

రిప్పున గాలి విచింది.

వెన్నెల ప్రసరిస్తానే వుంది.

లైటు వెలుగుతున్నది.

మంజుల నిద్రలాంటి మెలకువలో

పీడకల కంటూంది.

ఈ కథ ఎలా అంతమన్నాలి!!

మాధురి, మధుమూర్తిని ప్రేమిస్తేనేగాని ఈ కథకు విముక్తి లేదేమో!

స్వార్థపదాత

కొమురాజు వేంకటలక్ష్మణరావు

సత్యం పునాదుల మీద నడిచిన కొమురాజు...

డా.వెలుదుండ నిత్యానందరావు
94416 66881

19వ

శతాబ్దం (ప్రపంచానికి, భారతదేశానికి) తెలుగు ప్రాంతానికి జ్ఞాన కవాటాలు తీసిన కాలం. ప్రతి రంగంలోనూ హేమాహేమీలు అనరగిన మహానీయులు జన్మించి ఆయా రంగాలను, ఆయా ప్రక్రియలను పరిపుష్టం చేశారు. ప్రాచీనతకు భరత వాక్యం నవీనతకు నాంది వాక్యం పలికారు. నీరందరికీ నాయకుడు కందుకూరి నీరేశలింగం పంతులు. కందుకూరి సమాజాన్ని, గిడుగు రాముఖ్రీ భాషము, గురజాడ సాహిత్యాన్ని సంస్కరించి కొత్త మలుపు తిప్పిస్తారు. సుజనాత్మక కావ్యసారస్వతాదులే పరమావధి కాదు, శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాలు, చరిత్ర, సంస్కృతి, భాష, ఇంకా భిన్న భిన్న సామాజిక అంశాలతో కూడిన అనేక రచనలు తెలుగులో వచ్చినపుడై తెలుగుజాతి మరింత పురోగమించినట్లు అని తపన పడిన మహానీయులు కొమురాజు వేంకటలక్ష్మణరావు. ప్రచార పటాటోపాలతో పొరాత్మించే ఉద్యమ షైతన్యశీలి కాక నిశ్శబ్ద పైనికునిగా తాను చేయదలచింది మానంగా చేసి వెల్లిపోయిన వారు, ఒక సండితలోకంలో, ఒక ఉదాత్త స్థానంలో నిలిచినవారు కావడంతో కొమురాజుగారి “కీర్తిచంద్రికల”కు వ్యాప్తి అంతగా లేకపోయినా వారి “విజ్ఞాన చంద్రిక”లు మాత్రం తెలుగునాట

బహుముఖాలుగా ప్రసరించాయి. విజ్ఞాన సర్వస్వ నిర్మాణానికి ఊపిరిలూదినవారు. భాషాతత్త్వ విల్సేషణ వైపు దృష్టి మళ్ళించినవారు. చారిత్రక రచనలను ప్రోత్సహించినవారు. ఆధునిక సమాజ అవసరాలకు అనుగుణమైన పారిభాషిక పదనిర్మాణాలు చేపట్టాలని ప్రబోధించినవారు. చరిత్రలో సత్య ప్రమాణానికి పెద్దపీట వేసినవారు. ఒక కాలంలో ఏదో జరిగిందని వర్ణమానంలో వైమనస్య భావాలు పెంచుకోకూడదని హితవు చెప్పిన మహానీయులు కొమురాజు వేంకట లక్ష్మణరావు. 1876 మే 18 జన్మించిన కొమురాజువారు 1923 జూలై

13న ఆస్తమించారు. వారు భౌతికంగా భూమి మీద ఉన్నది 47 ఏక్యే కావచ్చు. వారి ప్రణాళికలు, వారి సదాశయాలు, రచనలు అనమగ్రంగానూ, అర్థాంతరం గానూ మిగిలి పోవచ్చు. కానీ వారు వేసిన బాటలో ఎందరో ప్రయాణం చేశారు, వారు చేసిన సాహిత్యసేవకు ఎందరో ప్రభావితులయ్యారు.

విజ్ఞాన సర్వస్వాలు....

విజ్ఞాన సర్వస్వశాఖ ఆవిర్భావానికి మూలపురుషుడు ఫ్రెంచి విద్యాంసుడు డిడిరో. ఆయన, ఆయన మిత్రులు డి.అలంచెర్రో, వార్ల ఉయర్ మయ్యరు కలిసి ఎంతో శ్రమ కోర్చి, ఎన్నో కష్టపుష్టాల కోర్చి 1751లో విజ్ఞానసర్వస్వం (Encyclopedie) మొదటి సంపుటం వేశారు. అదే క్రమంగా పునఃపునః పరివర్తితమయి 1966 నాటికి 24 సంపుటాలుగ వెలువడి ప్రపంచవ్యాప్తంగా అమిత భ్యాతిని పొందింది. “ప్రపంచ వ్యాప్తంగా చెల్లా చెదురుగా ఉన్న విజ్ఞానాన్నంతా ఒకవోటికి సమీకరించి, వగ్గికరించి సమకాలీన సమాజానికి, భవిష్యత్తురాలకు అందజేయడం ఎష్టేక్లోపేడియా లక్ష్యం. మన పూర్వీకులు శ్రమపడి సాధించిన విజ్ఞానం వారితోనే సమాధి చేయబడకుండా భవిష్యత్తురాల సుఖసంతోషాల కోసం అందించడంలో మనతరం విషలమైందన్న అపఖ్యాతి

మనకు రాకుండా జాగ్రత్తపడడానికి దీని నిర్మాణానికి పూనుకొన్నా” మని డిడిరో తన లక్ష్మీన్ని, తాను ఆశిస్తున్న ప్రయోజనాన్ని స్పష్టీకరించాడు.

డిడిరో లక్ష్మీన్ని అందిపుచుకొని “ఎష్టేక్స్ పేడియా ఆఫ్ ట్రైటానికా” ప్రభావంతో తెలుగులో విజ్ఞానసర్వస్వ రచనకు శ్రీకారం చుట్టిన మహానీయులు కొమురాజు వేంకట లక్ష్మణరావు. ఆ కాలంలో హిందీ, బెంగాలీ, మరాఠి భాషలపారు విజ్ఞాన సర్వస్వానికి సమానార్థకంగా కోశం (జ్ఞానకోశ, విష్ణుకోశ ఇత్యాదులు) అని వాడేవారు. కొమురాజు వారు కోశం అనే పదం పరిమితా ర్ధాన్నిచేసి, దానికన్నా “విజ్ఞానసర్వస్వం” అన్నపదం సమర్పించడనీ, విష్ణుతార్ధాన్ని చేసిని విష్ణుసించి దానికి ప్రామర్యం కల్పించారు.

1905లో విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమాల ప్రచురణాలను కొమురాజు వారు పైపరాబాదులో ప్రారంభించారు. దాదాపు 18 గ్రంథాలు ప్రచురించారు. అప్పటి నుండి విజ్ఞానసర్వస్వ నిర్మాణ యోచనకు రంగం సిద్ధం చేసుకున్నారు. ఆదిరాజు వీరభద్రరావు సహాయకునిగా చేరారు. పైపరాబాదులోని విజ్ఞానసర్వస్వ కార్యాలయాన్ని 1908లో చెప్పే (మదరాసు)కు తరలించారు. 1914లో తిరిగి పైపరాబాదు చేరారు. కొమురాజు వారు 1913 జూలై నుండి మాస సంచికల రూపంలో విజ్ఞానసర్వస్వం ప్రచురణ ప్రారంభించారు. ఆ నెలవారీ సంచికలను కలిపి తర్వాత 1915, 1916, 1917లలో మనాడు బృష్టాత్మంపుటాల రూపంలో తెలుగువారి తొలి విజ్ఞానసర్వస్వం వెలువరించి చిరయశ్శీగా నిలిచి పోయారు. ఈ మాస సంపుటాలు కొమురాజు వారి అసాధారణ మేధాశక్తికి, దార్శనికతకు, పరిశ్రమశిలానికి నిలువెత్తు దర్జాలు. కొమురాజువారు, కాశినాథుని నాగేశ్వరరావు,

మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మ వేదం వేంకటరాయశాప్రి, గొబ్బారి వేంకటానంద రాఘవరావు, మాసవల్లి రామకృష్ణకవి, గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమ రావు, మామిడిపూడి వేంకటరంగయ్య లాంటి నిష్టాత్మలైన పండితులు కొమురాజువారితో పాటు ఈ మూడు సంపుటాల్లో రచనలు చేశారు.

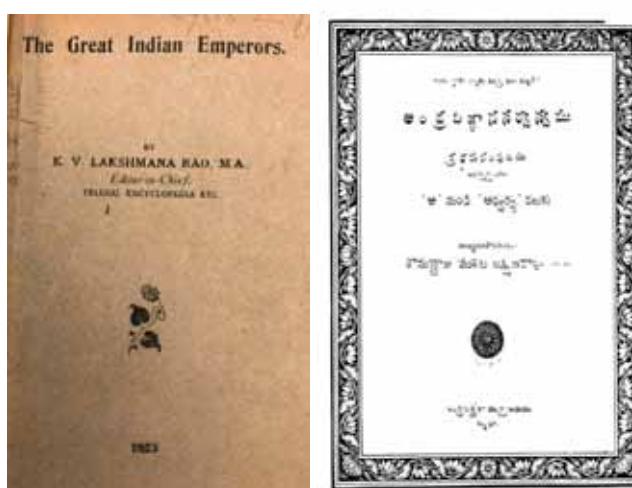
కళలు, సాహిత్యం, సంస్కృతి, మాసవీయ శాస్త్రాలు, ప్రకృతి విషయాలు మొదలైన వెన్నో ఈ విజ్ఞాన సర్వస్వంలో అకారాదిక్రమంలో పొందుపరచబడ్డాయి. ఈ మూడు సంపుటాలు “అ” అష్టరానికి పరిమితమైపోయాయి. అష్టర సమామ్యం, అచ్చతెనుగు, అన్నయ్య, అబ్బయామాత్యుడు, అలంకారాలు, అవధానం ఇత్యాదిగా ఆరోపాలు (Entries) కొనసాగాయి. అధ్వైతం, అష్టాదశ పురాణాల లాంటి కొన్ని వ్యాసాలు ఏకంగా పుష్టకాలయి పోయాయి. (విడిగా ఎవరైనా ముద్రించుకోవచ్చు). ఒక్క “అ” అష్టరానికి కొమురాజు వారు కూర్చున 3 సంపుటాలు 1400 పుటలు అయ్యాయి. కొమురాజు ప్రణాళికలోనే పూర్తిగా రూపు దిద్ధకొంటే దాదాపు 24 వేల పుటల విజ్ఞాన సర్వస్వం తయారు అయ్యేదని చిమక్కర్తి శేషిరిరావు గారనేవారు. ఇంతలో అకస్మాత్తుగా కొమురాజువారు అష్టమించారు. 1932, 1934 లలో కాశినాథుని నాగేశ్వరరావు కొమురాజు వారి రెండు సంపుటాలను అదనపు

సమాచారం, చిత్రపటాలు చేర్చి పునర్వృద్ధించారు. మూడు సంపుటం ప్రచురణ సమయంలో 1938లో కాశినాథునివారు కూడా అస్తమించారు.

కొమురాజువారి శిక్షణలో వ్యాసాలు రాసిన విద్యాంసులు, స్వార్థ పొందిన విద్యాంసులు తదనంతర కాలంలో విజ్ఞాన సర్వస్వశాఖకు సారథ్యం వహించారు. ఖండవల్లి లక్ష్మీరంజనం సంగ్రహంద్ర విజ్ఞానకోశాన్ని ఎనిమిది సంపుటాల్లో 5979 పుటలతో 1574 వ్యాసాలతో వెలువరించారు. తెలుగు భాషా సమితివారి విజ్ఞానసర్వస్వాలకు గిడుగు సీతాపతి, మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మ, బి. రామరాజు, చిమక్కర్తి శేషిరిరావు, బొమ్మకంటి శ్రీనివాసాచార్యులు, ముదిగొండ వీరభద్రశాప్రి లాంటి దిగ్గంతులు సంగ్రహాకులుగా వృపహరించారు.

బి.ఎన్.శాప్రి One man armyగా ఒక్క చేతిమిదుగా భారత దేశచరిత్ర, ఆసన సంపుటాలు ప్రచురించారు. 1986లో నల్గొండ జిల్లా మండల సర్వస్వాన్ని, 1990లో ఆదిలాబాదు జిల్లా సర్వస్వాన్ని. 1993లో మహాబూబునగర్ జిల్లా సర్వస్వాన్ని బి.ఎన్. శాప్రి వెలువరించారు. ఇంకా బియన్. శాప్రి రెడ్డిరాజ్య సర్వస్వాన్ని బ్రాహ్మణారాజ్య సర్వస్వాన్ని ప్రకటించారు. మెదక్, వరంగల్ జిల్లల సర్వస్వాలు కూడా వచ్చాయి.

ఆంధ్ర రచయితల సంఘం 1971లో వెలువరించిన ఆంధ్రదేశచరిత్ర- భూగోళ సర్వస్వం (మూడు సంపుటాలు), చిమక్కర్తి శేషిరిరావు సంపాదకత్వంలో ఆంధ్ర (తెలంగాం) సారస్వత పరిషత్ ప్రచురించిన ప్రపంచ రాజ్యసర్వస్వం (1976), తెలుగు అకాడమీ వారు తయారు చేసిన తెలుగు సాహిత్యకోశం రెండుసంపుటాలు (ప్రాచీన సాహిత్యం-1980), (ఆధునిక సాహిత్యం- 1986)

వ్యాసం జిజ్ఞాసువుల జ్ఞాన దాహర్తిని తీర్చే చెలిమలే. రాపాక ఏకాంబరాచార్యులు “అవధానవిద్యా సర్వస్వం” (2016) 1042 పుటల్లో విజ్ఞానప్రాణ సర్వస్వం” (2012) వేయి పుటలకుపైగా తయారుచేశారు.

వరంగల్ కు చెందిన డా. జి.

వెంకటరత్నం విజ్ఞానసర్వస్వాల మీద విశిష్టమైన క్యామీ చేయడమే కాక ఎం.ఎ. తెలుగులో ఒక పేపరు కూడా పెట్టించారు. వారి పదవి విరమణ వేళ 1996లో వరంగల్ లో నిఘంటు విజ్ఞాన సర్వస్వాలపై ప్రత్యేకమైన సదస్య నిర్వహించి ‘రత్నమాలిక’ పేరుతో సదస్య పత్రాలను ప్రచురించారు. ఆయన రచించిన Circle of Learning - A study in encyclopedia Making (1994) సాహిత్యవిభాగంలో భారతదేశంలోనే మొదటి విశిష్టప్రయత్నం అని విజ్ఞాన సర్వస్వరంగంలో గురుస్థానీయుడయిన చీమక్కరి శేషిరిరాపు భావించారంటే చాలు మనలాంటివారి వేరే ప్రశంసలక్క రలేదు. వెంకటరత్నం విజ్ఞానసర్వస్వాలు - విశేషశాత్మక అధ్యయనం వరంగల్ జీల్లా విజ్ఞానసర్వస్య వెలువరించి బి. రామరాజు లాంటి గురుజనుల ఆకాంక్షలను ఫలవంతం చేశారు. విజ్ఞానసర్వస్వరంగంలో ఇతి విస్తారంగా క్యామీ జరగడనికి ప్రత్యక్షంగా, పరోక్షంగా ప్రధాన హేతువు, స్వార్థి కొమురాజువారే అనడం నిర్వివాదాంశం.

చరిత్ర రచన...

కొమురాజువారు చరిత్ర పూర్వయుగం నుండి క్రీస్తుశకం ఒక వెయ్యి దాకా “హిందూ మహాయుగం” (1907) తర్వాత చరిత్రను “మహ్మదీయ యుగం” (1908) రాసిన రెండు మహాగ్రంథాలు ఎంతో ప్రామాణికమైనవి. దక్కించి భారతదేశంలోనే జిల్లాల చరిత్ర గ్రంథాలు అనీ, అన్ని భాషల్లోకి అనువాదం చేయాల్సిన అవసరం ఉండని సమకాలీనులు ప్రస్తుతించారు.

శాసనాలు, ఆంగ్ల మరాతి హిందీ తదితర భాషా గ్రంథాలనేకాక కావ్యసారస్వతా దులలోని చారిత్రకాంశాలను నిశితంగా

పరిశీలించి జాతీయ దృక్పథంతో రాశారు. ఆనాడు వారు వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలు నేటికి ఎంతో ప్రాసంగికత (Contemporary Relevance) కలిగినవి. “నేని చరిత్ర ద్రాయుటలో ‘అయం నిజః పరో వా’ అన్న భేదము పాటించేదు.... నాయకుడు తురుపుడునిన మాత్రమున నేనెచ్చుటను పూజ్య పూజా వ్యతిక్రమం సల్పలేదు... ప్రస్తుతం హిందూదేశములో హిందూ ముసల్మానుల సభ్యతను గురించి చర్చ జరుగుచున్నది. దానిని గురించి మహమృదీయ మహాయుగ చరిత్రా కారుడనగు నా యభిప్రాయము తెలుపుట అపశ్యకము. పూర్వ మొకప్పడు హిందూ ముసల్మానులు పోరాడు చుండిరి కనుక వారెస్పుడును స్నేహితులు కాలేనరుట లోకానుభవము లేనివారు చెప్పవలసిన మాట... ముసల్మానులు నీ దేశవాసులైనందున ప్రస్తుతమున హిందూ ముసల్మానులన్నదమ్ములు. పూర్వ మందు మరాతావారు బంగాళమును దోచుకొనిరని ప్రస్తుత కాలమందలి బంగాళీ వారు మరాతా వారిని ద్వేషించుట ఎంత హస్యాస్పుదమో పూర్వ మారంగా జేబు హిందువులను బాధ పెట్టేనని, అభియ రామరాజు తురుపుల బాధ పెట్టేననియు ఇప్పటి హిందూ ముసల్మానులు పోరాడుట ఎంతో హస్యాస్పుదము. కావున హిందువులు ముసల్మానుల కషపుభములు తమవిగానే ఎంచలయును ముసల్మానులు అల్పే నడుచుకొనవలయును అందువలన ఉభయులకు మేలు జరుగును” అని హితవు చెప్పారు.

కొమురాజువారు The great Indian emperors. (హైందవ చక్రవర్తులు) పేరుతో 1923లో ఓ పుస్తకం రాశారు. ఇది ఓ మోస్తరు పై స్వాల్ప స్థాయిలో ఉండవలసిన ఉపవాచకం లాంటిది. దీనిలో చంద్రగుపుడు, అశోకుడు, హర్షవర్ధనుడు, పృథ్వీరాజ్, బుక్కరాయలు, కృష్ణదేవ రాయలు, అక్షర్ చక్రవర్తుల గురించి సచివరమైన వ్యాసాలు ఉన్నాయి. ఇది చాలా మందికి తెలియని అపురూప

కొమురాజు వారు చరిత్ర పూర్వయుగం నుండి క్రీస్తుశకం ఒక వెయ్యి దాకా “హిందూ మహాయుగం” (1907) తర్వాత చరిత్రను “మహ్మదీయ యుగం” పేరట (1908) రాసిన రెండు మహాగ్రంథాలు ఎంతో ప్రామాణికమైనవి. దక్కించి భారతదేశంలోనే జిల్లాల చరిత్ర గ్రంథాలు అనీ, అన్ని భాషల్లోకి అనువాదం చేయాల్సిన అవసరం ఉందని సమకాలీనులు ప్రస్తుతించారు.

గ్రంథం. (ఎవరైనా పునర్వృద్ధించి ప్రచారంలోకి తేవలసినది. దీనిని నాకు కోదాడ వాస్తవ్యాలు, మిత్రులు బంగారు రామాచారిగారు దయతో ఇచ్చారు. వారికి కృతజ్ఞతలు.) ఆయా చక్రవర్తుల కాలంలోని నిర్మాణాలు స్వరూప స్వభావాలు సైన్య విభాగాలు యుద్ధాలు ఇతరమైన సాంఘిక విశేషాలు ఈ పుస్తకంలో పేర్కొనబడినవి. నిదేశియులు మహమృదీయులను సమర్థిస్తా రాసిన అసత్యపు రాతలను కొమురాజు వారు సప్రమాణంగా ఖండించారు.

ఫెరిస్తా అనే మహ్మదీయ చరిత్ర కారుడు 1358 నుండి 1375 దాక పాలించిన మహ్మద్ పాతో శ్రికృష్ణదేవ రాయలు పోరాడినట్లు రాశాడు. 17వ శతాబ్దిలో అహ్మద్ నగరంలో కొర్చుని ముస్లిం పాలకుల చెవికింపగునట్లు ఫెరిస్తా రాశాడని కొమురాజు లక్ష్మిరావు “హిందూ చక్రవర్తులు” (పుట 84-85) గ్రంథంలో పేర్కొన్నారు. ఫెరిస్తా మహ్మదీయులను పొగుడ్తు కథా సందర్భానికి మారేళ్ళ తర్వాత పుట్టిన కృష్ణరాయలకు అంటగట్టి ఎన్నో అసంబద్ధపురాతలు రాశాడని కొమురాజు వారు విమర్శించారు.

శా.శ 1430 శుక్ల నామ సంవత్సరం మాఘపుర్ణ చతుర్దశి (4 ఫిబ్రవరి 1509) నాడు శ్రికృష్ణదేవరాయలు పట్టుభింబిక్కడ యూడని హంపీలోని పంపావతీ దేవాలయ

శాసనం వల్ల తొలినాళ్లో కొమురాజు లాంటి పెద్దలు భావించారు. 8 అగస్టు 1509 ఆని బిరుగంటీరామచంద్రయ్య లాంటి విద్వాంసులు ఆ తర్వాతికాలంలో సరికాత్త ఆధారాలతో నిర్ణయించారు.
పానుగల్లు, కొండవీదు దుర్గాల వద్ద కృష్ణదేవరాయలను కుతుబ్ షా ఓడించినట్లు బ్రిగ్స్ ఫెరిస్టా గ్రంథం ఆధారంగా న్యానిజ్ అనే వీదేశియుడు రాశాడని దాన్ని ఖండిస్తు కొమురాజువారు రాశారు. (*ప్రాందవచ్ఛవర్తులు. పుట119*) న్యానిజ్ అనే వీదేశియరిత్రికారుడు కృష్ణదేవరాయలను ఓడించి పానుగల్లు కోటను కుతుబ్ షా స్వాధీనపరుచుకున్నట్లు రాశాడు. కానీ అది సరి కాదు. మల్కుభ రాముడు అంకితం పొందిన అద్దంకి గంగాధర కవి ‘తప్పతిసుంపరణం’ కావ్యంలో కుతుబ్ షా విజయాలను ఇలా వర్ణింపబడ్డాయి.

“పడుపటను సవాయి బసవనిగా జేసి యచట కొయ్యుల కొండ నావరించె దమదిల్లా ఖానును దక్షిణాంబున గొట్టి హరియించె పానుగల్లాది గిరుల కుతుబు శాహిని క్ష్మాపాలు గుణవిశాలు”

అంటే కుతుబ్ షా దమదిల్లాఖాను అనే మరో తురుషున్ని ఓడించి పానుగల్లు దుర్గాన్ని పొందడే తప్ప కృష్ణదేవరాయ లకు సంబంధమే లేదని కొమురాజువారు సొపత్తికంగా వేర్కొన్నారు.

ప్రైదరాబాద్లో శ్రీకృష్ణదేవరాయ అంధ భాషా నిలయాన్ని 1901లో రావిచెట్టు రంగారావు, నాయని వేంకట రంగారావులతో కలిసి స్థాపించి శాశ్వత కీర్తి గడించారు. తదనంతరకాలంలో తెలంగాణ చైతన్యకేంద్రంగా శ్రీకృష్ణదేవరాయ అంధ భాషా నిలయం భాసించడం అందరికి తెలిసిన సంగతే.

విజ్ఞాన చంద్రిక గ్రంథమండలి...

విజ్ఞాన చంద్రిక గ్రంథమండలి సంస్థను స్థాపించి 1906 మండి 1923 దాకా దాదాపు 30 గ్రంథాలను తాము రాసి, రాయించి కొమురాజువారు ప్రచురించారు. అల్బామా లింకన్, హిందూ మహాయుగం, మహామృదీయ మహాయుగం, అంధుల చరిత్ర, విమలాదేవి, ఫిల్మీ దర్శక్, రాయచూరుయుద్ధం మొదలైన చారిత్రక రచనలు కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి ఆర్థిక శాస్త్రం, ఆచంట లాక్ష్మిపతిగారి కలరా వైద్య గ్రంథం వీరి కనుసన్నలలో ఆయా రచయితలు రాసినవి. ఈ గ్రంథమండలి కేవలం పుస్తకాలు ప్రచురించి చేతులు దులుపుకోలేదు. తమ సంస్థ తరఫున ప్రకటించిన ప్రతి పుస్తకాన్ని తీవ్రంగా పర్యవేస్తించి, వస్తు, భావ, రచనల్లో ఎక్కుడ ఎలాంటి లోటుపాటు కనిపించినా మల్లి రాయించారని కొమురాజువారి శిమ్మెడైన మల్లింపల్లి సోమశేఖర శర్గారు నివాచు లభ్యంచారు.

తెలుగువారికి మొట్టమొదటిసారి శివాజీ చరిత్రను గ్రంథరూపంలో అందించిన ఖ్యాతి వారిదే. పోతన కడప ఒంటిమిట్టవాడ్ని వాదాన్ని తిరస్కరిస్తూ, వరంగల్ వాడేనని నిరూపిస్తూ తీర్మానించారు. పితాభ్ భూమి అనే ఒక ప్రాందవరాజు ఉన్నాడని మొదటిసారిగా తెలిపారు. చాళుక్యులు ఉత్తరాదివారు కారని దక్షిణాత్ములే అని నిరూపించారు. అనెగొంది శాసనం, పెదకోమటి వేమారెడ్డి నాలుగు తామ్రశాసనాలు, ఒక శిలాశాసనం, చాళుక్య భీముని అత్తిలి తామ్ర శాసనాలు మొదలైన ఎన్నో శాసనాలను సప్రమాణికంగా పరిష్కరిం

చారు. భాషా లిపి పుట్టుపూర్వోత్తరాల మీద, తెలుగు భాషాతత్వం మీద విస్తారమైన పరిశ్రమ చేశారు.

ఆధునిక అవసరాలకు అనుగుణంగా నూతన పదజాల నిర్మాణం పెద్ద ఎత్తున చేపట్టలనీ, ఆంగ్ల పదాలకు సమానార్థక తెలుగు పదాలను ప్రచారంలోకి తేపాలని స్వార్థిమంతమైన పరిశ్రమ సాగించారు. విజ్ఞానియాలయం (University), సంపాదకుడు (Editor), విజ్ఞానసర్వస్యం (Encyclopedia), ఫాగోళం (Astronomy) వర్తకసంఘం (Chamber of commerce) దశాంశగణితం (Decimal) మొదలైన పదాలు వారే నిర్ణయించారు. వీటి స్థానంలో ఈనాడు మరికొన్ని కొత్త పదాలు నేడు చేరవచ్చు కానీ ఆ కోణంలో రాస్తున్నప్పుడు వారు ఎదుర్కొన్న సమస్య దాన్ని అధిగమించిన తీరు ఎప్పటికే స్వార్థిపడమైనదే.

“లక్ష్మణరావుగారు చేపట్టిన ప్రతి పనికి నిర్మిషైన ప్రణాళిక కనిపిస్తుంది. ఆ ప్రణాళిక అవిచ్చినప్పైనది. తన అంతరంగంలో ఉత్పన్నమైన భావానికి పటిష్టమైన పునాదులు వేసుకున్న తర్వాతే ఆయన రూపకల్పనకు సిద్ధమవుతాడు. చేపట్టే ప్రతి పనికి లక్ష్మ్యాన్ని నిర్ణయించు కోవడం ఆయనకు అలవాటు, శాశ్వతంగా నిలిచే ఘలితాల కోసమే ఆయన జీవితాంతం ఆరాటపడ్డారు” అని కొమురాజు లక్ష్మణరావుగారి మీద సాధికారికమైన డాక్టరేట్ సిద్ధాంత గ్రంథం రాసిన పాలక్కర్తి మధుసూదనరావుగారి వాక్కులు సత్యసమ్మతాలు (తెలుగు భాషా సాహిత్యాలు- కొమురాజు లక్ష్మణరావు. పుట 35)

కొమురాజువారి జీవితమంతా సత్యం పునాదుల మీదే నడిచింది. సత్యమే ప్రమాణంగా తెలుగుజాతి సగర్యంగా, సముద్రాత్మంగా తలత్తుకొని నిలవాలన్న మహాజ్యుల సంకల్ప ప్రతిపలనమే వారి జీవితం, వారి కృషి అది మనల్నిపుడ్చు పురోగమనపథంలో నడిపించుగాక!

(1923 జూలై 13... కొమురాజు వారి శతవర్షంతి సందర్భంగా...)

వరంగల్కు చెంబిన

డా॥ జి. వెంకటరత్నం
విజ్ఞానసర్వస్వాల్ప మీద
విశిష్టమైన కృషి చేయడమే కాక ఎం.పి. తెలుగు లో ఒక పేపరు
కూడా పెట్టించారు. వారి పదవీ విరమణ వేళ 1996లో
వరంగల్లో నిఘంటు విజ్ఞాన సర్వస్వాల్పమైన ప్రత్యేకమైన సదుస్స నిర్వహించి ‘రత్నమాలిక’ పేరుతో సదుస్స పుత్రాలను ప్రచురించారు.

కురూపి

ప్రీ వ్యక్తిత్వాన్ని కించపరిచే పురుష విచశ్శణ...

డా॥ కొండపల్లి సీపాలటి
98663 60082

అ రోజు కాలేబీ నుండి హడావిడిగా బయలుదేరాను. అక్కు కు పెళ్ళిచూపులు. అమృతచెప్పింది పని ఉంటుంది తొందరగా వచ్చేయమని! అందుకే లాస్ట్ రెండు పీరియడ్లలలో ఉన్న క్లాసులను ఎగ్గట్టేసి ఎవరికి చెప్పకుండా బన్ ఎక్కేశాను. ఒక్క అమృత, హరికి తప్ప!

ఎప్పటిలాగే సిటీ బస్సు నిండా జనం. ఆగి ఆగి పోవడం మూలాన ఆలస్యం అవుతుందేమోని భయపడ్డాను. కానీ, తొందరగానే చేర్చింది వేళ! ఈ బస్సు ట్రైవర్ ఏంటో ఏమా హుపారుగా ఉన్నాడు.

మా స్టేజి రాగానే బస్సు దిగుతుంటే ఓణి మీద పై మెట్టు మీద ఉన్న ఒక ఆవిడ కాలు పడింది. ఇంకా నయం పడిపోయేరాన్నే! పిన్న ఓణిపోయింది. ఎంత భయమేసిందో! అరమైలు దూరం మా ఇల్లు. గబగబా నడుచుకుంటూ వెళ్లాను. వెళ్లేవరకే ఇంటి ముందు కారు ఆగి ఉన్నది. గుండె రుమలుమన్నది! అమృతోపుడుతుందో ఏమా పెళ్ళివారు వచ్చేసారు నేను ముందే చెప్పాను కదా నీకెందుకే ఆలస్యమైంది అని ఎంత కోపుడుతుందో ఏమా? భయపడుతూనే లోపల అడగుపెట్టాను. వాళ్లంతా డ్రాయింగ్ రూమ్ లో కూర్చున్నారు వాళ్ల ముందునుండే లోపలికి వెళ్లాలి. వేరేరారి లేదు. తలక్రిందికి వేసుకొని లోపలికి వెళ్లిపోయాను. అమృత వాళ్లకు కావలసినవి

ఏమో అమరుస్తున్నది. బెద్దూంలో అక్క తయారపుతున్నది. తన ఫ్రైండ్ ఒక్కగా తయారైన అక్క ముఖంమీద లైట్‌గా ఫేన్ పాడర్ రుద్దుతున్నది హైనర్ టుచ్‌లా!

“హాయ్ అక్క” అన్నాను.
“హాయ్ చూసినావానే రమ్యా అబ్బాయిని?” అన్నది అక్క! ఆత్రంగా చూస్తున్నది నా జపాబు కోసం.

“లేదు” అన్నాను.
“అదేంటి అక్కఇఱ్చుంచే వచ్చావు చూచేందా రమ్యా?” సుధక్క అడిగిన ప్రశ్నకు “లేదక్క నిజం” అన్నాను. సుధక్క, మా రాధిక అక్క చిన్ననాటి నుంచి మంచి ఫ్రైండ్.

కొంచెం కూడా తెలివి లేదే, చూడోద్దా ఎట్లున్నాడో ఏంటో? అన్నది.

“ఏమా..” అనుకుంటూ, దాహంగా ఉన్నది అక్క కోసం వాటర్ బాటిల్ పెట్టినట్లు ఉన్నారు గబగబా రెండు గుటకలు తాగి కూర్చున్నాను.

ఏంటిది నాకెందుకు ఇంత భయం వేస్తున్నది గుండె అలా కొట్టుకుంటుంది? ఏంటి నేను ఏదో తప్పు చేసినదానిలా! అని అనుకొని తల దులుపుకుని వంటింటోకి వెళ్లాను. అమృత మెల్లిగా నా భుజాల పైన చేయవేసి గట్టిగా పట్టుకొని,

“కన్నలూ, వాళ్ల వెళ్లే వరకు నువ్వు బెడ్ రూమ్‌లోనే ఉండవే! సరేనా! అస్సలు బయటకు రాకు! ఏమంటున్నా?” అన్నది.

మారు మాళ్లాడకుండా వెళ్లిపోయాను. ఏం వాదించినా ఏం లాభం లేదు! సగటు జీవితాలు మావి. మేమెంత చదువుకున్న మా పెళ్ళిళ్ల చేస్తే గాని అమృతాన్నలకు బాగుండదు. అంతే వినాల్సిందే! అమృత మాట తప్పకుండా వినాల్సిందే!

అనుకున్నాను. కాగడా పెట్టి వెతికినా ఈ భూ ప్రపంచంలో ఎప్పరిలోనూ కాస్తుంత కూడా నిజాయితీ కనిపించడం లేదు. జస్ట్ అమృతాన్నల దగ్గర తప్ప! ఇక వాళ్ల గురించి కూడా వేరే విధంగా ఆలోచిస్తే ఎలా? వాళ్లు చెప్పింది వినాలి కదా! వాళ్ల ఆలోచనలన్నీ మాకోసమే కదా అనుకుంటూ అలా బెడ్ మీద నడుము వాల్మాను. అంతే కన్నంటుకున్నది.

ఇల్లంతా హడావిడి! గట్టిగా మాటలు వినిపిస్తున్నవి. అదేంటిభూ ఇంత మొద్దు నిద్ర పట్టింది? అనుకొని కాస్తు ఫ్రైండ్ అయ్య వచ్చి, కూర్చున్నాను.

పెళ్ళిచూపులకని వచ్చినవాళ్లంతా వెళ్లిస్తామని లేచి నిలబడ్డారు. వాళ్లకి కనిపించకుండా ఆ అబ్బాయిని చూశామ. అక్కు తగినట్టుగా ఉన్నాడా లేదా అని! పద్ధేదు బాగానే ఉన్నాడు హ్యాండ్స్‌మ్యాగానే! అక్కును ఓంటే బాగుండు అని అనుకొని, వెళ్లి డైనింగ్ టేబుల్ కుర్చీపై కూర్చున్నాను.

వాళ్లకార్పు వెళ్లే వరకు అమృతవాళ్లు బయట ఉన్నారు తర్వాత లోపలికి

వచ్చారు. కిటికీ దగ్గర నిలబడి చూస్తుంటే కార్కెర్ బోతూ నన్ను చూసాడతను. అబ్బాయి సాఫ్ట్‌వైర్ ఇంజనీర్ ఇంకేంటి అని తల్లిదండ్రులు మంచి పేరున్నవాళ్లని, తొందరలో చేపేస్తాం అన్నారు అని, పోటోలో కన్నా బాగున్నాడనీ ఇలా అన్ని ఎన్నో విషయాలు మాటల్లాడుకుంటున్నారు. అక్క చాలా సంతోషంగా ఉంది. తను లెక్కర్ ఉద్యోగం చేస్తున్నా కూడా ఏమాత్రం గర్యం లేకుండా అందరితో ఎంతో భాగా మాటల్లాడుతుంది. అక్కంటే నాకెంతో ఇష్టం. అక్క నవ్వితే రతనాలు రాలుతాయి. ఈ సంబంధం ఎలాగైనా కుదిరితే బాగుంటుంది.

కాలేజీలో సెమిస్టర్ ఎగ్జమ్స్ ఉన్నాయి. ఇంకా కొన్ని సబ్జెక్ట్ ముట్టను కూడా ముట్టలేదు. చదువుకోవాలి. బీటెక్ అయిపోతూనే ఎంబీఎచ్ చేయాలని నాకు ఎంతో పట్టుదలగా ఉన్నది. ఎలాగైనా సాధించాలి. అని మళ్ళీ ఒకసారి నాకు నేనే బస్ట్ విషాం చెప్పుకుంటూ నా రూమ్లోకి వెళ్లిపోయాను.

వారం రోజులు అవుతుంది వాళ్ల దగ్గర నుంచి ఏ సమాధానం రాలేదు. మధ్యవర్తిని అడిగారు ఇంకా చెప్పలేదు అబ్బాయి అని అన్నారు. నాకు చాలా ఆశ్చర్యం వేసింది ఇదెంటి ఎందుకు నిర్ణయం చెప్పలేదు అని బాధపడ్డాను. ఇంతలో పోక్ తగిలే న్యూన్ ఒకటి విన్నాను. వెళ్లికొడుకుకు నేను నచ్చానట!

“అయితే ఇదంతా ఏమి నాటకం అమ్మా? లెక్కర్ జాబ్ అని తెలిసింది. తెలిసే వచ్చారుగా పెళ్లి చూపులకు! తెలిసి కూడా ఇప్పుడు నేను ఇంజనీలింగ్ చేస్తున్నానని నన్ను అడగడం ఏమిటి ఇన్యాయం. తర్వాత వాళ్ల బ్రతిమిలాడినా అక్కని ఇష్టమని చెప్పండి” అంటూ ఉక్కేపుంతోనూ, దుఃఖంతోనూ అక్క దగ్గరికి వెళ్లిపోయాను.

చిన్నమాఘాయిని చేసుకుంటామని అంటున్నారు అని మధ్యవర్తి పోన్ చేశాడు. అమ్మ నాన్న ముఖంలో రక్తం చుక్క లేదు. కళ్ల నీళ్లు కుక్కుకుంటూ అక్క లోపలికి వెళ్లిపోయింది. ఏం కారణమో ఏమో కనుక్కేవాలని నాన్న అనగానే నాకు చాలా కోపం పచ్చింది.

“నాన్నా! ఎందుకు అడగాలి నాన్న? కారణాలే అవసరం లేదు. అతను చెప్పిన జవాబు అసలే పట్టించుకోవద్దు. అసలు అలా ఎలా

అనగిలాడు? వదిలేసేయండి” అన్నాను.

“నీకు ఆ అబ్బాయి కలిశాడా కాలేజీ దగ్గర ఎక్కుడైనా?” అన్నారు నాన్న.

“లేదు నాన్న కలవలేదు” అన్నాను.

నాన్న ఊరుకోకుండా మధ్యవర్తికి మళ్ళీ పోన్ చేశారు.

“మీ చిన్నమాఘాయి బీటెక్ చేస్తున్నదని తెలిసింది. అతడు ఇంజనీర్ కదా! ఇద్దరికి బావుంటుందని అనుకుంటున్నాడట అని అన్నారు” అని పోన్ పెట్టేసి మా నాన్న చెప్పారు.

“అదెంటి నాన్న ముందు తెలియదా వాళ్లకి ఇప్పుడు తెలియడం ఏంటి” అన్నాను

“ముందు చెప్పలేదమ్మా మొన్న నువ్వు వాళ్ల ముందు నుండి లోపలికి వచ్చినప్పుడు చూశారు కదా ఈ అమాఘాయి ఎవరు ఏంటి అని ఆరా తీసుకున్నారట” అని నాన్న అంటుంటే, “అదెంటి నాన్న మీకు ఇద్దరు కూతుర్లు అని చెప్పలేదా?” అన్నాను.

“లేదమ్మా, ఆ టాపిక్ రాలేదు. బహుళా వాళ్లకు ముందే తెలుసేమా,

చిన్నదానివని అనుకున్నారు కావచ్చ వాళ్ల” నాన్నమాట పూర్తికాకుండానే,

“అయినా నాన్న, పోనీ అక్క చేసే ఉద్యోగం గురించైనా చెప్పారా? అన్నాను.

“చెప్పాము తనది ప్రైవేట్ కాలేజీలో లెక్కర్ జాబ్ అని అందుకు ఒప్పుకునే వచ్చారు” అమాఘాన్న ఇద్దరూ ఒక్కసారిగా అన్నారు.

“అయితే ఇదంతా ఏమి నాటకం అమా? లెక్కర్ జాబ్ అని తెలిసింది. తెలిసే వచ్చారుగా పెళ్లి చూపులకు! తెలిసి కూడా ఇప్పుడు నేను ఇంజనీరింగ్ చేస్తున్నానని నమ్మ అడగడం ఏమిటి ఇది అన్యాయం. తర్వాత వాళ్ల బ్రతిమిలాడినా అక్కని ఇష్టమని చెప్పండి” అంటూ ఉక్కేపుంతోనూ, దుఃఖంతోనూ అక్క దగ్గరికి వెళ్లిపోయాను.

“నేను వాళ్లకు నప్పలేదేమానే అందుకే అలా చెప్పుకుంటారు” అని అక్క నమ్మ పట్టుకుని ఏధేసింది. గట్టిగా హత్తుకొని అక్కకు నాలుగు ఓదార్పు మాటలైతే చెప్పానుగాని, మనసు అంతా గందర్ గోళంగా అయిపోయింది. తపాన్ వచ్చిన

సముద్రంలా అల్ల కల్గేలం అయి
పోయింది. ఏంబిది? ఇంత అన్యాయం
ఉంటుందా? ఏ కాలంలో ఉన్నాడు?
సాక్షీవేర్ ఇంజనీర్ పైగా! అనుకున్నాను.

ఇల్లంతా కొర్దిరోజులు నిశ్చబ్ద
వాతావరణంలో ఉండిపోయింది. అమ్మ
కూడా అక్కమాటలే సమర్థించింది.
నచ్చకుంటే ఏదో ఒకటి అలా చెప్పారు
అని. నాకు చాలా ఆశ్చర్యం వేసింది,
ఇదేంటి ఎందుకు ఇలా అని చాలా బాధ
కలిగింది. అక్క నచ్చకపోవడం ఏమిటి?
సినిమా హిరోయిన్లా లేకన్నా బాగానే
ఉంటుంది. నాకంటే ఓ మోస్తరు లాపుగా
ఉంది. వయసులో నాకన్నా పెద్దది కదా ఆ
తేడాలోని లాపు అది. ఒక్క పిసర రంగు
తక్కువ అంతే. మా ఇద్దరిది ఇంచుమించు
ఒకే ఎత్తు. అసలు చక్కగా మనసు విప్పి
మాట్లాడితే తెలుస్తుంది తనెంత మంచిదో!
ఏం చూసారిని ఏమంతసేపు మాట్లాడు
కున్నారని మనిషి నచ్చడం అనేది రూపతో
నేనా! ఎలా ఈ సమాజం ఎప్పుడు
మారాలి? మా అమ్మకాలం సుండి
ఆడవాళ్ళ విషయంలో ఇంతే. ఆలోచనల
వరదలో నేను తలమునకలైపోతున్నా.
కోపం నన్ను వదలడంలేదు. నా మనసు
ఎక్కడికో వెళ్లిపోయింది.

“నువ్వెన్నా చెప్పవే ప్రేమించి పెళ్ళి
చేసుకున్నాళ్ళు పోయాగా ఉంటారేమానే”
అని అమ్మాలు, “అయితే ప్రేమ పెళ్ళిట్లు
అన్ని ఎందుకు సక్కేన్ కావడం లేదే?”
అని పారిత. అక్కను ఆ పెళ్ళి కొడుకు
వద్దన్నాడన్న విషయంపైన మా వాదనలు
తారాస్థాయికి చేరాయి.

ఆ రోజు కాలేజీలో కల్పరల్ ప్రోగ్రాం
ఉంది. క్లాసులు లేవు మేం ముగ్గురం
కాలేజీ బిల్లీంగ్ వెనక మెట్ల పైన భాళీ ఫీస్
చూసుకొని కూర్చున్నాము. చాలా చాలా
విషయాలు
చూర్చకు వచ్చాయి. మా క్లాస్సీట్లు
ఎంతో మంచికి లపర్స్ ఉన్నారు.
చెప్పాలంటే కాలేజీలో
చాలామంచికి! కానీ కొన్ని
విజయవంతం అవుతున్నాయి,
కొన్ని కావడం లేదు. మధ్యలోనే
గొడవలు పడతారు,
వధిలేసుకుంటారు.

అమ్మాయితోనే ఫ్రెండ్సిప్పోలో
తిరుగుతారు. ఎందుకో చిన్నప్పటినుంచి
పీటికి విరుద్ధమైనటువంటి భాషాల్లో ఉండడం వలనో ఏమో నాకు పారితకు
అముల్యకు ఇంటి అభిప్రాయాలు కలవడం
వలన ఏమో మా స్నేహం ఫస్ట్ ఇయర్
మంచి కొనసాగుతూనే ఉంది.

ఈ సంవత్సరం చదువయిపోతే
విడిపోతాం. పీటిలో ఎవరికి ఎక్కడ సీట్లు
వస్తాయో తెలియదు. ఈమధ్య మా మిత్ర
త్రయ బంధం మరీ ఎక్కువ
అయిపోతుంది. ఏ ఒక్కరోజు కూడా
కాలేజీ దుమ్మకొట్టాలంటే మనసు
ఒప్పుకోవట్టేదు విశ్వని మిన్ అవుతాను
అని. వాళ్ళూ అదే అంటారు. ఇంటికి వచ్చి
కంబైండ్ ప్రాఫీన్ చేసిన రోజులూ ఉన్నాయి.
ఇప్పటివరకు మా స్నేహం ప్రాణప్రాణంగా
సాగుతూనే ఉన్నది.

ఎన్నోసార్లు నన్ను రక్షించారు
అముల్య, పారిత. చాలామంది
అబ్బాయిలు ప్రపోట్ చేశారు. నో అంటే
కోపం అవును అందామంటే నచ్చని
విషయం. ఈ రెండింటి ఇంటి మధ్య నేను
సతమత్తును సందర్భాలలో నాకు
అండగా నిలిచింది నా స్నేహితులే.

“అబ్బో! ఈమె పెద్దతోపా? పెద్ద ఫోజు
కొడుతున్నది?” ఇలాంటి మాటలు ఆ
అబ్బాయిలతో కూడా పడ్డ రోజులు
ఉన్నాయి. అయితే, అందగతైనయితేనే
నచ్చతాను! నేను అందగతైను కాకుంటే
వాళ్ళకు నచ్చను! తెలివి, మంచితనం,

కష్టించే స్వభావం ఇష్టేవీ పనికిరావు విశ్వకు
కేవలం అందం కావాలి. ఇదా నేను
కోరుకునేది? అస్యలు... అస్యలేకారు.
నాకు ఇలా ప్రేమించుకోవడాలంటే
చిరాకు. అలా అని ప్రేమ, పెళ్ళి వద్దనను.
చదువుకుని వ్యక్తిలోకి రావలసిన
వయసులో ఇలా పరిపక్కత లేని
వయసులో ప్రేమ అని, ప్రేమచుట్టూ
తిరుగుతూ, ఈ కల్పిత ప్రేమచుట్టూ
తిరుగుతూ, కల్పించుకున్న ప్రేమచుట్టూ
తిరుగుతూ నా జీవితాన్ని వృద్ధి
చేసుకోవడం నాకు అసలు ఇష్టం లేదు.
ఇది కేవలం ఆకర్షణ అని నాకనిపిస్తుంది.

అ రీజు కాలేజీలో కల్పరల్

ప్రోగ్రాం ఉంది. క్లాసులు లేవు
మేం ముగ్గురం కాలేజీ జల్లింగ్
వెనక మెట్ల పైన భాళీ ఫీస్
చూసుకొని కూర్చున్నాము.
చాలా చాలా విషయాలు
చూర్చకు వచ్చాయి. మా క్లాస్సీట్లు
ఎంతో మంచికి లపర్స్ ఉన్నారు.
చెప్పాలంటే కాలేజీలో
చాలామంచికి! కానీ కొన్ని
విజయవంతం అవుతున్నాయి,
కొన్ని కావడం లేదు. మధ్యలోనే
గొడవలు పడతారు,
వధిలేసుకుంటారు.

ఇది నిజం కాదు కావచ్చు. అందరూ అలా
ఉండకపోవచ్చు. ఈ ప్రేమనే వాళ్ళు
తర్వాత కాలంలో ఉద్యోగాలు చేసుకుని
జీవితంలో సెటిలై మొత్తం ఫీరుఫిడిన
తరువాత పెళ్ళిళ్ళు చేసుకొని ఉన్నవాళ్ళు
ఉండొచ్చు. లేదూ, కాలేజీ రోజుల్లోనే
పెళ్ళిళ్ళు చేసుకొని కలిసి ఉంటూ తర్వాత
ఉద్యోగాలు సంపాదించుకొని జీవితం
సాగించి ఉండవచ్చు. లేదు, లేదు, లేదు,
లేదు. ఇలా ఎన్నో అభిప్రాయాలు ఎన్నో
చర్చలలో ఎన్నో బయటపడే విషయాలు.
ఇలా పెద్దలు కుదిరించే చేసిన పెళ్ళిళ్ళు
కూడా మంచివే. వీటిల్లోనూ అన్నీ
సక్కెస్టుల్లో ఉంటాయని లేదు. ఏ పెళ్ళి
అయినా తప్పకుండా నలుగురికి
అదర్చంగా ఉండేలా బతకాలిగాని మరేం
లేదు ఇలా నా బుర్ర నిండా ఏవేవో
అలోచనలు.

ఓ వారం రోజుల తర్వాత కాలేజీ బన్
కోసం ఎదురుచూసున్న. సడెన్గా “పాలో”
అని వినిపించి చూసేసరికి అక్కను
పెళ్ళిచూపులు చూసి వెళ్ళినతను. పాలో
అన్నాను.

కాస్త పక్కకు వస్తోరా ఒక విషయం
చెప్పాలి అన్నాడు.

ఏంటన్నాను కదలకుండానే.

వెంటనే అతను “మీరు చాలా
అందంగా ఉన్నారు” అన్నాడు.

చెంప చెళ్లమనిపించాలనుకున్నాను.
కానీ చాలామంది ఉన్నారు. పైగా
అమూల్య నా చెయ్యి పట్టుకుని
వద్దన్నట్టగా ఆపేసి, ఎవరే అని పక్కకు
జరిపి అడిగింది. మెల్లిగా దానికి చెప్పేసి,
అటు తిరిగి అతని కళ్లోకి చూస్తూ “కానీ
మీరు లేరు అన్నాను”.

నా మాట వినకుండా, “కాస్త పక్కకు
వస్తూరా మాట్లాడుకుండాం. నేనో విషయం
చెప్పాలి” అన్నాడు.

“ఏం అక్కర్లేదు నేను మీతో
మాట్లాడును నాకు మీతో మాట్లాడాల్సిన
అవసరం లేదు” అన్నాను.

అతనికర్మమైంది నా ఫ్రైండ్కు
అతనెవరో చెప్పానని. అందుకే “ప్లీజ్
మీరైనా చెప్పా మీరూ రండి ఒక్క రెండు
నిమిషాలు అలా పక్కకు వెళ్లి
మాట్లాడుకుంటే బాగుంటుంది, ప్లీజ్”
అన్నాడు

అలా ఇలా కాస్త బ్రతిమాలాడు “పదవే
ఏంటో అసలు విషయం ఏంటో?
మాట్లాడితే ఏమోతుంది” అని
లాక్కెళ్లింది అమూల్య.

“నిజంగా నాకు ఇంజనీరింగ్ చదివిన
అమ్మాయి కావాలని ఎంత చెప్పినా మా
వాళ్లు వినకుండా ఫోర్మ్బుల్గా
తీసుకొచ్చారు. మీ కుటుంబమంటే, మీ

సంబంధం అంటే మా అమ్మానావ్వలకు
చాలా ఇష్టం. మీ అక్క కంటే నేను
ముందు నుంచి అనుకున్నట్టుగా నేమ్
సబ్జెక్ట్ అమ్మాయి కదా అని మిమ్మల్ని
అడుగుతున్నాను” అని నా జవాబు కోసం
ఎదురు చూస్తున్నాడు.

“కానీ నాకు ఇష్టంలేదు. ఓ ప్రయత్నం
చేద్దాం అనుకొని మా ఇంటికి వచ్చి మా
అక్కను పెళ్లిచూపులు చూసారే ఇది
చాలు. మీ మీద మీకే అధారిటీ లేదని
అర్థం అయ్యంది. అయినా అంతా మీ
యిష్టమేనా? మా ఇందివీజ్యవాలిటీ మా
వ్యక్తిత్వం ఇవేమీ లెక్కలోకి రావా?”
అవేదనతో ఆవేశం కలగిలిసి నేను
మాట్లాడుతుంటే,

“అయ్యా అదేం లేదు. లేడీన్ అంటే
నాకు చాలా గౌరవం” అన్నాడు.

ఉంటే మా అక్కను పెళ్లి చేసుకోండి.
నేను మిమ్మల్ని చేసుకోను. అంతే! నా
జోలికి రాకండి.

“కానీ మీ సిస్టర్ సాష్ట్ వేర్ కాదు
కదా....” అని నీళ్లు నములుతున్నాడు.

“వైపునా చెప్పండి, నో వే...!” అని
నిశ్చయంగా అని, “నేనేమీ ఇలా తల్లి
తండ్రులు కుదిర్చిన సంబంధాలకు
వ్యతిరేకిని కాదు. వాళ్లు అన్ని సరిగ్గా
చూసే పెళ్లి చేస్తారు. వద్దనను కానీ, మా

ఇంటికి వచ్చే ముందే మీకు తెలుసు,
మీరు చూడబోతున్న అమ్మాయి
మీరనుకున్న సాష్ట్ వేర్ జూబ్ చేసే
అమ్మాయి కాదని. అంటే ఓ ట్రయల్
వేయడమా? ప్రొఫైల్ అంతా చూసి కూడా
అలా ఎలా అనేసారు? మీకు తెలుసా మా
అక్క చాలా మంచి లెక్కర్ అని పేరు
సంపాదించుకుంది. స్టోడింట్స్కు
అభిమాన లెక్కర్. ఇవ్వేవీ మీకు
కనబడలేదు. పెళ్లి చేసుకునేది
అమ్మాయినా ఆమె ఉద్యోగాన్నా, ఆమె
సంపాదననా? అలా వచ్చి చూసి వెళ్లి,
వద్దని అనేకంటే రాకుండా, చూడకుండా
ఊరుకోవాల్సింటిరి, నా గురించి
ప్రపోజుల్ పెట్టడవేంటి? ఆ అమ్మాయి
మనోభావాలు దెబ్బతింటాయని
తెలియదా? మీ చదువు ఇదే సంస్కారాన్ని
నేర్చిందా? నేను మిమ్మల్ని చేసుకోను
వెళ్లండి. అంతే!” అనేసి గింగిబా
అమూల్య చేతిని లాక్కుంటూ చరచరా
వచ్చేసాను. నాతో నడుస్తూ

‘రఘ్యా! బాగున్నాడే అతడు!
బప్పుకోవచ్చుగా!’ అని అన్నది.

“ఏ కొలమానాలు లేని కురూపి
అతడు, నేనస్తులే ఒప్పుకోనే” అని చెప్పాను
ఖచ్చితంగా!

డైరీ...

వరలక్షీ

చూ చెప్పాలనుకుంటూన్నేను....

రోజునంతా ఓ పేజీలా మార్చి, అష్టరాలుగా
ని ముందు కుపుపోసుకోవాలనుకుంటాన్నేను.
అన్ని పొత్తుల్లో నేనే పరకాయుప్రవేశం చేసి మరి,
ని ముందు ఓ ప్రదర్శన వేద్దమనుకుంటాన్నేను.
కొన్ని నప్పులనీ, కొన్ని ఇబ్బందులనీ,
నాకంటూ ఉన్న ప్రతీదీ నీకు తెలియాలని
పెన్ను పట్టుకొని నీ షైకి యుద్ధానికొస్తాను.
బోల్డ్ లెట్టర్ లో రాయాల్సిన వాటికోసం
మళ్ళీ మళ్ళీ నిన్ను తట్టిలేపుతూంటాను.
కానీ నువ్వు ఓ అష్టరానికి కూడా స్థానం ఇవ్వలెను,
ఇవన్నీ ఎలా తెలుస్తాయి?

“పండిత పరమేశ్వరరాష్ట్రి వీలునామా” కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు పొందిన తోలి తెలుగు నవల. రచయిత త్రిపురనేని గోవింద్. ఈయన 1910 సెప్టెంబర్ 8న కృష్ణా జిల్లా అంగలూరు గ్రామములో త్రిపురనేని రామస్వామి చౌదరి, పున్నంబ దంపతులకు జన్మించారు. ఆయన సంపూర్ణ మానవతావాది, తెలుగు రచయిత, హేతువాది, మనోవైజ్ఞానిక సాహితీవేత్త, తెలుగు సినిమా దర్శకులు. గోవింద్ చిన్నతనములోనే తల్లిని పోగొట్టుకున్నాడు. ఇంటి పనులతో పాటు, తండ్రి నాస్తికోద్యమమునకు సహాయము చేయటంలాంటి పనులతో అతని బాల్యం చాలా గడచిపోయింది. అతని మీద

తెలుగు నవలా సార్వభౌముడు త్రిపురనేని గాంధీచంద్

చాలాకాలము వారి నాన్న ప్రభావం ఉండేది. ఆయన మొదట వ్రాసిన చాలా నవలలో మార్కిష్టు భావాలు మనకు పూర్తిగా కనిపిస్తాయి. గోవింద్ తన జీవితంలో చాలా సంఘర్షణాను అనుభవించారు. అనేక వాదాలతో వివాదపడుతూ, తత్తులతో దాగుడుమూతలాడుతూ, సంతృప్తిలోనూ, అసంతృప్తిలోనూ ఆనందాన్నే అనుభవిస్తూ జీవయాత్ర కొనసాగించారు. ఒక పుస్తకాన్ని ఆయన తండ్రిగారికి అంకితం ఇస్తూ - ‘ఎందుకు’ అని అడగటం నేర్చిన నాన్నకి అని వ్రాసారు. అలా నేర్చుకోబట్టే స్వతంత్రభావాలు గల ఒక గొప్ప రచయిత స్కాయికి ఎదిగారు.

మొదట్లో కథాసాహిత్యంపై దృష్టి సారించిన ఆయన కొద్దికాలానికి నవలారంగంవైపు కూడా మళ్ళీరు. ఆయన వ్రాసిన అసమర్పుని జీవయాత్ర తెలుగులో మొదటి మనోవైజ్ఞానిక నవల. 1963లో పండిత పరమేశ్వరరాష్ట్రి వీలునామాకు కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు వచ్చింది. హేతువాద నాస్తికత్వపు భావజాలాల వాతావరణంలో పెరిగిన గోవింద్పై హాటి ప్రభావం సహజంగానే పడింది. అయితే తరువాతి కాలంలో ఆయన ఆప్తికుడిగా మారాడు. 1932లో వివాహం, 1933లో బి.ఎస్. పట్టా, ఆ తర్వాత లా డిగ్రీ. కొంతకాలం పాటు న్యాయవాదిగా ప్రాక్టీసు పెట్టినా ఆవృత్తిలో ఇమాలెకపోయారు. ఈ దశలో ఆయన కమ్యూనిజిం (మార్కిష్టు) పట్ట ఆకర్షితుడయ్యారు. కానీ అందులోని కొంత ఆయనకు నష్టలేదు. ఆ తర్వాత ఎం.ఎన్.రాయ్ మానవతావాదం ఆయనపై గొప్ప ప్రభావాన్ని చూపింది. ఈ కాలంలో ఆయన ఆంధ్ర రాష్ట్ర దెముక్కటిక్ పార్టీ కార్యదర్శిగా పనిచేసారు.

1928లోనే ‘శంబుక వధ’ కథ ద్వారా సాహిత్యరంగంలోకి ప్రవేశించిన గోవింద్ 1938లో పట్టభిగారి సోషలిజం అన్న పుస్తకాన్ని వెలువరించారు. తొలుత కథాసాహిత్యంలో స్థిరపడ్డ గోవింద్ ఆ తర్వాత నవలా సాహిత్యరంగంలోకి అడుగుపెట్టారు.

ఆయన తోలి నవల పరివర్తనం (1943). మాతన దృక్పథంతో సుమారు 300 కథలు రాశారు. 1939లో చలనచిత్ర రంగంలోకి ప్రవేశించిన గోవింద్ దర్శకినీర్మాతగా కొన్ని చిత్రాలను నిర్మించారు. అయితే వాటివల్ల ఆర్థికంగా చాలా సఫ్ట్‌పోయారు. ఆయన ఇతర నవలలు గడియపడని తలుపులు, చికటి గదులు, ప్రేమాపాతలు, పరివర్తన, యమపాశం, శిథిలాలయం.

1953లో ఆంధ్రప్రదేశ్ సమాచారశాఖ డైరెక్టర్గా, 1956లో ఆంధ్రప్రదేశ్ సమాచారశాఖ సహాయ డైరెక్టర్గా పనిచేసారు. 1957-62 వరకు ఆకాశవాణిలో పనిచేసారు. వారి ‘భయకుశలపరి’ కార్యక్రమం జనరంజకమైనది. కాళిదాసు రచనలన్నిటినీ రేడియో రూపకాలుగా రాశారు. వీరు రచించిన అనేక నాటకాలు, నాటకలు శ్రేతలను విశేషంగా ఆకర్షించాయి. ఈ దశలో అరవిందుని భావాల పట్ల విశ్వాసం ఏర్పడడంతో ఆధ్యత్మికవాదం వైపుకి పయనించారు.

ఆయన 1962 నవంబర్ 2న మరణించారు. భారత ప్రభుత్వము 2011 సెప్టెంబరు 8న గోవింద్ శతజయంతి సందర్భమున తపాలాబిభు విడుదల చేసింది.

శ్రీలంకా ప్రాంతములో జీవించిన త్రిపురనేని గోవింద్

స్వార్థమంత్రం

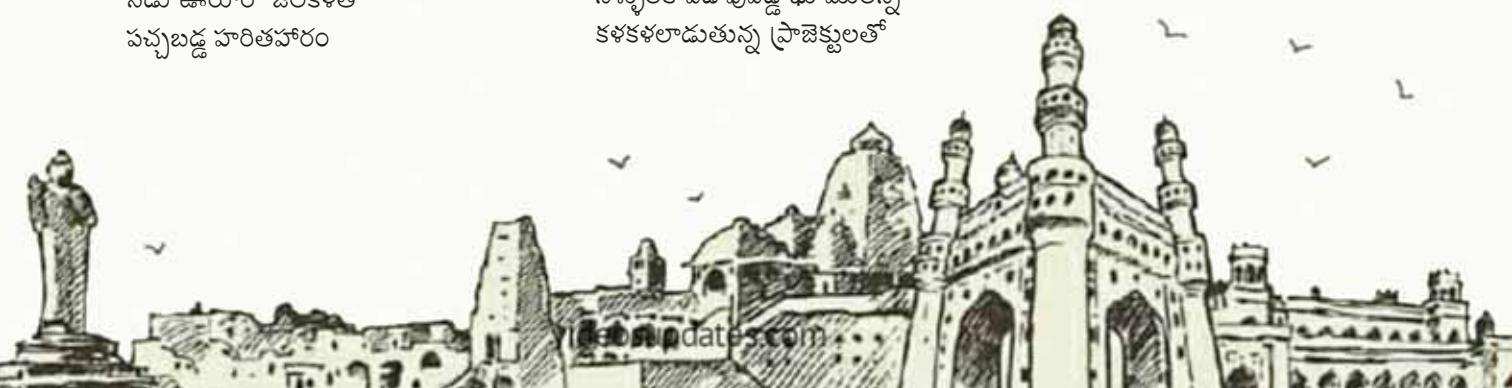

డా. భగవతులు కృష్ణాంత్ర, 90324 0017

న్నిస్తబీ స్వప్నమే నేడు సాకారం
నేటి తెలంగాణ విజయమే
రేపటికి స్వార్థిరాయకం
ప్రత్యేకరాష్ట్ర ఉద్యమానికి
దివిటీ ఎత్తిన తెలంగాణ
ప్రతిగుండెను తట్టిలేపిన స్వార్థమంత్రం
సమరయోధుల పోరాటంతో
సమరశంఖం పూరించిన తెలంగాణ
ప్రతిమదిలో ఉపిరిలూదిన ఉద్యమసందేశం
నాటీ వలసపాలకుల పాలనలో
వట్టిపోయిన తెలంగాణ
నేడు ఊరూరా జలకళలో
పచ్చబడ్డ హరితహారం

పాలనలోనూ పథకాల్సోనూ
ఉద్యమబాటను వీడని ధీరత్వం
పాలకుల నిర్విరామక్షమికి
అకుంఠిత దీక్షకు నిదర్శనం
నీరు పల్లానికి కాదు
ఎత్తుకు కూడా ఎగురుతదని
సాగునీటి, ఆగునీటిని
కళ్చముందు సాక్షాత్కరింపజేసిన వైనం
శృంగానవాటికలు తలపించే పల్లెలు
నేడు పచ్చదనాన్ని సింగారించుకుని
పరిమళిస్తున్న ప్రగతికాంతులు
నీళ్ళులేక పదావువడ్డ భూములన్నీ
కళకళలాడుతున్న ప్రాజెక్టులతో

హరితస్వప్నాన్ని నిజంచేసిన వైనం
చీకటి నుంచి వెలుగులోకి పయనిస్తూ
తెలంగాణ అంతటా వెలుగురేఖలను
ప్రసరింపజేస్తున్న ప్రభాత ఉపాయమం
కాలంతో పరుగెడుతూ
ప్రగతిపదాన్ని కాంక్షిస్తూ
ఉద్యమ స్వాధావంతో, పోరాటస్వార్థతో
ఉరకలు వేస్తున్న నా తెలంగాణ
ప్రభాతగీతమై పల్లవిస్తున్న నిజయనాదం
రేపటి భావితరానికి అందిస్తున్న హమీపత్రం
కాలం నుచుటిపై లిఫిస్తున్న వెచ్చని సంతకం

నల్గొండ జిల్లా గ్రామ నామాలు, శాసన ఆధారాలు

గ్రామనామాలలో భాగోళిక స్థితిగతులను
తెలిపే వ్యాసం...

డా॥ మండల స్వామి
9177607603

ఒక ప్రాంతంలో విభిన్న ఆలోచనలతో, ప్రాథమిక, మౌలిక అవసరాలతో, నివసించే అనేక కుటుంబాల సముదాయాన్ని గ్రామం లేదా పల్లె అంటారు. ఈ గ్రామాలే దేశ చారిత్రక, సాంస్కృతిక, సాంఘిక, ఆర్థిక ప్రగతికి జీవనాధారం. ఒక గ్రామం మరొక గ్రామంతో పరస్పరమూ సహకరించుకునే అనుబంధ రూపాలు. తెలుగు సాహిత్యంలో పరిశోధన అనేక విధాలుగా విస్తరిస్తున్నపుటికీ నామ విజ్ఞానం (శ్ఫులనామం, వ్యక్తినామం) మీద పరిశోధనలు జరుగుతుండడం విశేషం.

నామవిజ్ఞానాన్ని అంగ్గులలో ఓనమాస్టిక్స్ (Onomastics) అంటారు. ఈ పదము 'ఓనమా' అనే లాటిన్ భాషా పదం నుండి ఏర్పడినది. 'ఓనమాస్టిక్స్' అనే పదముతో పాటు ఈ శాస్త్రాన్ని అంత్రోపోనమి అని, శ్ఫులనామ విజ్ఞానాన్ని టోపోనమి అని అంటారు. ఈ శాస్త్ర పరిధి చాలా విశాలమైనది. సర్పభాషా విషయాలు, భాగోళిక, చారిత్రక, సాంస్కృతిక సంబంధ విషయాలు ఇమిడి ఉంటాయి.

మానవుని ప్రాథమిక అవసరాలు తీర్చే నీరు, ఆహారం, గృహం కోసం తనకు అనుకూలమైన ప్రాంతాలను ఆవాసయోగ్యంగా మార్చుకుంటాడు. ఆ విధంగా ఆవాస యోగ్యత అనేది మైసర్కి పరిస్థితుల్లి ఆధారం చేసుకుని ఉన్నందున ఆయా ప్రాంత ప్రాకృతిక పరిస్థితుల

ప్రభావం గ్రామాల నామకరణంపై విశేషంగా ఉంటుంది.

శ్ఫులనామ పరిశోధన వల్ల సమాజంలో భాషా, చారిత్రక సాంస్కృతిక విశేషాలు తెలుసుకోవడానికి అవకాశం ఉంది. భాషా శాస్త్రవేత్తలు, పురాతత్వ శాస్త్రవేత్తలు, చరిత్రకారులే కాకుండా భాగోళిక చరిత్రకారులు, మానవజాతి శాస్త్రజ్ఞులు, జంతు, వ్యక్త శాస్త్రజ్ఞులు వీటి ప్రాధాన్యాన్ని గుర్తించారు.

నల్గొండ జిల్లా గ్రామనామాలలో భాగోళిక స్థితిగతులను అంచనా వేసినపుడు గిరి దుర్గాలు, శ్ఫుల దుర్గాలు, జల, అటవీ నిర్దేశకాలతో పాటు వంశ, వ్యక్తి నిర్దేశకాలు ప్రధానంగా కనపడ్డవి. ప్రాచీన చరిత్ర కలిగినవి, పరిణామకముంలో రూపొంతరం చెందిన గ్రామనామాలు ఉన్నవి. జిల్లావ్యాప్తంగా అనేక శాసనాలు, అయి రాజుల పరిపాలనావిధానం, పరిపాలనాకాలం మరియు ఆనాటి గ్రామ నామ స్వరూపాలకు ముఖ్య ఆధారాలుగా నిలిచినవి.

గ్రామనామాల దృష్టితో శాసనాలను పరిశీలించినపుడు ఎన్నో ప్రత్యేకతలు తెలుస్తాయి. కొన్ని శాసనాలలో గ్రామ నామాల ప్రస్తువనలూ ఉన్నపుటికీ మరికొన్ని శాసనాల్లో గ్రామనామాల ప్రస్తువన కనపడు. ఒక గ్రామ పరిధిలోని శాసనాలో ఇతర గ్రామనామాల

ప్రస్తువనలూ ఉన్న శాసనాలు కూడా తారసపడుతుంటవి. అట్లాంటి శాసనాలలో క్రీ.శ.1157లో భీమచోడ మహారాజు వేయించిన కిష్టపురం శాసనంలో మరొ గ్రామనామం పరిపెల (పలిపెల) అని ఉన్నది. క్రీ.శ.1144లో పట్టిమ చాళుక్య ప్రభువు జగదేకమల్లుడు వేయించిన పరడ శాసనంలో నెధ్రాన్ని అనే నెమ్మాన్ని గ్రామ నామ రూపం కనపడుతది. పానుగల్లు ప్రాంత పాలకుడు తైలపదేవుడు వేయించిన పానుగల్లు శాసనంలో ఇందుర్తి గ్రామనామ రూపం ఇందూర్తుగా పేర్కొనబడి ఉన్నది.

సాహిత్య ఆధారాలను పరిశీలించినపుడు వినుకొండ వల్లభ రాయుని క్రీడాభిరామంలో

"నల్గొండయు నాగిరి కల్యాం ధరణీ ప్రశ్నలిం బ్రగల్చు ప్రశ్నల్లు, నాగులేరును బల్లెక్కాకాంత యెల్ల ప్రారంభమ్ముల్లు" అనే పద్యం ద్వారా నల్గొండ, నకీరేకల్లు, పల్లెర్ర అనే ప్రాంతాల నామాలు ప్రస్తువించబడి ఉన్నవి.

శాసన ఆధారాలు - గ్రామనామాలు

పల్లెగొండ: నల్గొండ జిల్లా చారిత్రక ప్రాశ్శ్వం ఉన్న ప్రాంతం. క్రీ.శ. 225 నుండి 300 వరకు పరిపాలించిన ఇష్టాకుల మైసర్కి చాటిన ప్రాంతం. క్రీ.శ. 1529లో కుతుబ్బా నవాబు

మహ్మద్ కుతుబ్ పొ నల్గొండ తాలూకా పరిధిలోని రాచేటలో శిలాస్తంభ శాసనం వేయించాడు. 30 పంక్తులున్న ఈ శాసనంలో ‘యెరువ సింహ్యో సనమైన నల్గొండ’ అని పేర్కొనబడినది. అంటే నల్గొండకు యెరువ సింహోసనము అని కూడా పేరున్నదని స్వస్థమవుతుంది. నల్గొండ పట్టణా ప్రాచీననామం నీలిగిరి. రెండు నల్గొండ కొండల నడుమ లతీఫ్ సావ్ గుట్ట, కాపురాల గుట్ట (కౌపిరాల) ఉన్న ప్రదేశం కావడంతో నీలిగిరి అని పేరు వచ్చినట్టు ఆధారాలు చెబుతు న్నాయి. అరవ నిజాం మీర్ మహబూబ్ అలీఖాన్ క్రీ.శ.1869 - 1911 మధ్య కాలంలో జిల్లాల పునర్వ్యవస్థికరణ జరిగినప్పుడు 1905లో నల్గొండ మండలం నుండి నల్గొండ జిల్లాగా మార్చబడింది.

అక్కెనపల్లి వారి లింగోటం:

నార్కుట్ల్చల్లి మండలం సమీప గ్రామమిది. క్రీస్తుశకం 1246లో కాకతీయ గణపతిదేవ చక్రవర్తి కాలంలో మహాప్రధాన రాయస్కాపనాచార్య బిరుదాంకితుడైన చెంగల్ దేన నాయకుడు తన కొడుకు గణపయ్య పేరున గణపేశ్వరునికి, రాజ్య పల్లి నీలవేరకు వైపేద్యానికి, భోగానికి గాను చెరువు కింద కొంత భూమిని దశబంధ బలిగా దానమిచ్చినట్లుగా వేయించిన శాసనంలో ‘బోల్లయ రాజ్యపల్లి’ అని పేర్కొనబడి ఉన్నది. ఆనాటి శాసనరూప గ్రామనామం క్రమంగా అక్కెనపల్లి వంశియుల ప్రభావంతో ‘అక్కెనపల్లి వారి లింగోటం’గా మారి యుండవచ్చును.

అనుముల: జిల్లా కేంద్రానికి దక్షిణ భాగంలో ఉన్న మండల కేంద్రమిది. క్రీ.శ 1128లో కందూరి శ్రీదేవి తొండయ రాజులు వేయించిన 66 పంక్తుల అనుముల శిలాశాసనంలో అలమల అని పేర్కొనబడినది. శాసనంలోని అలమల’ యే క్రమంగా అనుములగా పరిణామం చెందినది.

అల గడప:

మండలంలో ఒక గ్రామం. ఇది కాకతీయ

గణపతిదేవుడు క్రీ.శ. 1207లో వేయించిన అలగడప 53 పంక్తుల శిలాస్తంభ శాసనంలో ఈ గ్రామనామం శాసనరూపం అలుంగడప అని ఉన్నది. కాకతీయ మహారాణి రుద్రమదేవి క్రీ.శ. 1265లో వేయించిన శాసనంలో కూడా ‘అలుంగడప’ అను రూపమే ఉన్నది.

ఊట్లూరు: జిల్లాలోని నిడమనూరు, శాలిగొరారం మండలాల పరిధిలో ఈ గ్రామనామాలున్నవి. చందంపేట మండలం పరిధిలోని గాగిల్లాపురం శాసనంలో పూరుటుకూరి ప్రోలిరెడ్డి అని పేర్కొనబడి ఉన్నది. ఈ శాసన రూపంలోని ‘పూరుటుకూరి’ యే క్రమంగా ‘ఊట్లూరుకూరు’గా మారి ఉండవచ్చు.

చౌరవాళి: నార్కుట్ల్చల్లి మండల పరిధిలోని గ్రామమిది. క్రీ.శ. 1094 నాటి పశ్చిమ (కళ్యాణి) చాశుక్యరాజు త్రిభు వనమల్ల విక్రమాదిత్యుడు వేయించిన శాసనంలో రెండవ వైపు అవిరువ్వాళ్లే అని పేర్కొనబడి ఉన్నది. శాసనంలోని గ్రామ నామ రూపాన్ని ప్రస్తుతము అపురోండి, చౌరొండి అని కూడా వ్యవహరిస్తున్నారు.

కందుకూరు: గుండ్లపల్లి మండలం పరిధిలోని గ్రామమిది. క్రీ.శ. 1316లో కాకతీయ ప్రతాపరుదుని వర్షానతో సోమనాథ దేవాలయానికి భూములు ఇచ్చే సందర్భంలో వేయబడిన కందుకూరు శాసనంలో కందుకూరి అన్న ప్రస్తావన

ఉన్నది. ఆ నాటి ‘కందుకూరి’ యే క్రమంగా కందుకూరుగా మారి యుండవచ్చు).

కంపాలపల్లి:

త్రిపురారం మండలంలోని కంపాలపల్లి ఒక గ్రామం. కాకతీయుల కాలంలో వేయబడిన క్షోకల్లు శాసనంలో క్రంపలపల్లి అని పేర్కొనబడినది. నాటి శాసనరూపం ‘క్రంపలపల్లి’ యే క్రమంగా కంపాలపల్లిగా మారి ఉండవచ్చు).

కట్టంగూరు: జిల్లాలోని మండల కేంద్రమిది. కరీంనగర్ జిల్లా కట్టంగూరు గ్రామ త్రికూటాలయంలో క్రీ.శ.1202 కాకతి గణపతిదేవచక్రవర్తి కాలంనాటి శిలా స్తంభ శాసనంలో కట్టకూరు అని ఉన్నది. ఈ శాసనం ప్రకారం గణపతి దేవ చక్రవర్తి పరిపాలన ప్రభావంతో ఈ గ్రామనామం కూడా కట్టకూరుగా వ్యవహరించి ఉండవచ్చు. కట్టకూరు నుండి క్రమంగా ‘కట్టంగూరు’గా పరిణామం చెంది ఉండవచ్చు.

కేతెపల్లి: జిల్లాలోని మండల కేంద్ర గ్రామమిది. క్రీ.శ.1608 నాటి వాడపల్లి శాసనంలో వాడపల్లిలోని కోమటి పెళ్ళిక్కు సామంత దేశాల భట్టు (గాయక కవలు) వచ్చినారు. ఆ సామంత దేశాలలో కేతెపరం ప్రస్తావన కూడా ఉన్నది. క్రీ.శ. 1253 నాటి జలాల్పురం శాసనంలో కేతేశ్వర దేవరకు అని పేర్కొనబడి

ఉన్నది. ఈ శాసనాలలో కనిపిస్తున్న కేతరం మరియు కేతేశ్వర రూపాల ప్రభావంతో కేతెపల్లిగా గ్రామనామం ఏర్పడి ఉండవచ్చు.

కొండమల్లేపల్లి: జిల్లాలోని మండల కేంద్రమిది. క్రీ.శ.1235లో కందూరి భీమదేవచోడ మహారాజు వేయించిన మల్లేపల్లి శాసనంలో ఆకం మల్లేపల్లి గ్రామాన్ని దానంగా ఇచ్చినట్టు ప్రస్తావించబడి ఉన్నది. అనాటి 'ఆకం మల్లేపల్లి' యే క్రమంగా మల్లేపల్లిగా మారి ఉండవచ్చు. ప్రౌదరాబాద్-నాగర్కునసాగర్ రహదారి, నల్గొండ-దేవరకొండ రహదారులు కలిపే కూడలిలో ఈ గ్రామం ఉండుటవలన చౌరస్తా మల్లేపల్లిగానూ, ఈ ప్రాంతంలో కొండలు ఉండడం వలన కొండమల్లేపల్లి గానూ వ్యవహరిస్తున్నారు.

చందుపట్లు: నకిరేకల్ మండలంలోని గ్రామమిది. క్రీ.శ. 1124 నాటి పళ్ళిము చాళుక్యులు సూర్యాపేట పరిధిలో వేయించిన చందుపట్లు శాసనంలో చందుపట్లు అని పేర్కొనబడి ఉన్నది. క్రీ.శ. 1289 నాటి చందుపట్లు శాసనంలో చండు పట్లు అని ప్రస్తావించబడినది. నాటి శాసన రూపాలు చందుపట్లు, చండుపట్లు క్రమంగా చందుపట్లగా పరిణామం చెంది ఉండవచ్చు. ఉమ్మికి నల్గొండ జిల్లా పరిధిలోని నకిరేకల్, భువనగిరి, నూతనకల్, చివ్వెంల మండలాల్లో ఒక్కొక్కటి చొప్పున నాలుగు గ్రామనామాలు ఉన్నపుటికీ నకిరేకల్ మండలంలోని చందుపట్ల శాసనంలో రాణి రుద్రమదేవి వీరమరణ ప్రస్తావన తెలిపే ఆధారాలు ఉండటంతో ఈ ప్రాంతం అత్యంత చారిత్రక ప్రాధాన్యతను సంతరించుకున్నది.

చిట్టాలు: జిల్లాలోని 65వ నెంబర్ జాతీయ రాదారిపై ఉన్న మండల కేంద్రమిది. క్రీ.శ.1253లో కాకతి గణపతిదేవవక్రవర్తి సామంతుడు అష్ట పైన్యాధ్యక్షడు కాయస్త వంశియుడైన గంగయ్య సాహించి తన సామ్రాజ్య శ్రేయస్సు కోసం చిట్టాల గ్రామాన్ని ద్వారకలోని కృష్ణడికి ఇష్టబడినట్లు

వేయించిన శాసనంలో చిట్టాలు, చిట్టలు' గా ప్రస్తావించబడి ఉన్నది. నాటి శాసన రూపాలే క్రమంగా చిట్టాలు'గా మారి ఉండవచ్చు.

తిప్పరి: జిల్లా కేంద్రానికి 20 కిలోమీటర్ల దూరంలో మిర్యాలగూడ రహదారిపై ఉన్న మండల కేంద్రమిది. క్రీ.శ. 1105లో కందూరి భీమదేవచోడ మహారాజు ఉత్తరాయణ సంక్రాంతి పుణ్య కాలమున తిప్పపర్తి ప్రభుత్వం అష్టభోగ స్వామ్యంగా కావలి బ్రహ్మదేవయ్యకు దానం ఇచ్చే సందర్భంలో వేయించిన మార్కుండేశ్వరాలయ శాసనములో ఈ గ్రామ నామ ప్రస్తావన తిప్పపర్తి అని ఉన్నది. శాసన రూపంలోని తిప్పపర్తి యే క్రమంగా తిప్పరిగా మారి ఉండవచ్చు.

త్రిపురాం: మిర్యాలగూడ సుండి వైభుతి దిశగా 11 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న మండల కేంద్రమిది. క్రీ.శ.1581లో మిర్యాలగూడ పరిధిలోని తుంగపాడు శాసనంలో త్రిపురము వీరపు అని వ్యక్తి నామం పేర్కొనబడి ఉన్నది. ఆ త్రిపురము వీరపు అనే వ్యక్తినామం మీదు గానే త్రిపురాం'గా ఏర్పడి ఉండవచ్చు.

దేవరకొండ: జిల్లాలో చారిత్రక ప్రాధాన్యతను సంతరించుకున్న మండల కేంద్రమిది. నల్గొండ పట్టణానికి 70 కిలోమీటర్ల దూరంలో వైభుతి దిశగా ప్రభ్యాతిగాంచిన దేవరకొండ ఒక గిరిదుర్గం. క్రీ.శ.1608 నాటి వాడపల్లి శాసనంలో సామంత దేశాల ప్రస్తావన ఉన్నది. అందులో దేవరకొండ్డ అని పేర్కొనబడి ఉన్నది. అనాటి దేవరకొండ్డ యే క్రమంగా దేవరకొండగా మారి ఉండవచ్చు. 524 ఎకరాల విస్తీర్ణంలో 500 అడుగుల దూరంలో ఏడుకొండలను కలుపుతూ నిర్మించిన కోటుయే దేవరకొండ. 800 సంవత్సరాల కింద నిర్మించిన కట్టడాలు నాటి కళా వైపున్యాన్ని, కళావైభవాన్ని చాటి చెప్పున్నాయి. శ్రీకృష్ణదేవరాయలు జయించిన ప్రదేశాలలో దేవరకొండ ఉన్నది. నంది తిమ్మన రాసిన పారిజాతా పహరణం ప్రథమాశ్వాసం 23వ పద్మంలో

దేవరకొండ యు ధృతి భంగము సేసే' అని ప్రస్తావించబడినది. ఈ ప్రాంతాన్ని పరిపాలించిన పద్మనాయకులకు ఆధ్యాత్మిక చింతన ఎక్కువ.

ఏడుకొండలు రాజ్యంగా చేసుకొని ప్రతి కొండకు అంజనేయుడిని ప్రతిష్ఠించి, కోటపై రామ, శివాలయాలు నిర్మించారు. గిరులపై దేవతలు ఉండటంతో సురగిరి అనీ, తర్వాత దేవతలకొండ అనీ కాలక్రమంలో దేవరకొండ గా మారిందని స్థానిక కథనం.

దోమలపల్లి: నల్గొండ మండల పరిధిలోని గ్రామమిది. జిల్లా నుండి మునుగోడుకు వెళ్లే రహదారిలో 14 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్నది. ఈ గ్రామ నామ ప్రస్తావన తిప్పపర్తి అని ఉన్నది. శాసన రూపంలోని తిప్పపర్తి యే క్రమంగా తిప్పరిగా మారి ఉండవచ్చు.

వెమ్మాని: నార్కుట్ పల్లి మండల కేంద్రానికి ఏడు కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న గ్రామమిది. క్రీ.శ.1144 లో పళ్ళిము చాళుక్య ప్రభువు జగదేకమల్లుడు వేయించిన పరడ శాసనంలో నెప్పున్ని' అని పేర్కొనబడి ఉన్నది. అనాటి శాసన రూపమే క్రమంగా 'నెమ్మాని'గా మారి ఉండవచ్చు.

పగిడమరి: కనగల్ మండలంలోని గ్రామమిది. క్రీ.శ.1105 కాలం నాటి దోరేపల్లి శాసనంలో పిహిండిమరి అని ప్రస్తావించబడి ఉన్నది. నాటి శాసన రూపమే క్రమంగా పగిడమరిగా మారి ఉండవచ్చు.

పజ్జారు: తిప్పరి మండల పరిధిలోని గ్రామమిది. శాలివాహన శకం 1524లో పానుగంటి నరసనాయిని కాలంలో వేయించిన శాసనంలో పజ్జారు అని పేర్కొనబడి ఉన్నది. శాసనరూపమే క్రమంగా పజ్జారుగా మారి ఉండవచ్చు.

పానగల్లు: నల్గొండ జిల్లా మరియు

మండల పరిధిలోని గ్రామానామమిది. జిల్లా కేంద్రానికి రెండు కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్నది. క్రి.శ.1290లో ఇమ్ముడి మల్లికార్జునవాయికుడు వేయించిన శాసనంలో పానుగంటి అని పేర్కొనబడి ఉన్నది. క్రి.శ.1250 నాటి అన్నారెడ్డి గూడెం శాసనంలోనూ పానుగంటి రూపమే ఉన్నది. నాటి శాసనాల రూపం ‘పానుగంటి’ యే క్రమంగా పానుగల్లుగా మారి ఉండవచ్చు. 11వ శతాబ్ది నాటి చాయాసోమేశ్వర, పచ్చలసోమేశ్వరా లయాలు అత్యున్నత శిల్పకథతో అలరారుతున్నాయి. త్రికూటాలయంగా నిర్మించిన చాయాసోమేశ్వరాలయంలో నాలుగు దిక్కుల నుంచి వచ్చే సూర్యరశ్మి గర్భాలయంలోని శివలింగం మీద ఉండయం నుంచి సాయంత్రం వరకు నేరుగా (నీడగా) పడటం వల్ల ఈ ఆలయానికి చాయాసోమేశ్వరాలయం అనే పేరు వచ్చిందని స్తానిక కథనం.

పిట్టంపల్లి: ఈ పేరుతో కట్టంగూరు, చిట్టాల మండలాల్లో గ్రామాలున్నావి. తొండరస చోళ మహారాజులకు, భీమ నారాయణ దేవరకు దానమిచ్చినట్లు వేయించిన పానగల్ సంస్కృత భాషా శాసనంలో పిట్టమపల్లి అని పేర్కొనబడినది. శాసనరూపంలోని ‘పిట్టమపల్లి’ యే క్రమంగా పిట్టంపల్లిగా మారి ఉండవచ్చు.

పెద్ద గుమ్మడం: పెద్ద అడిశర్లపల్లి మండల పరిధిలోని గ్రామమిది. చాటుక్య త్రిభువనమల్లుని ఏలేశ్వరం శాసనంలో ధూపదీప వైవేద్యాలకు అంగరంగ భోగాలకు గుమ్మలం, క్రొత్తలూరు, ఎయిపూరు, పాగడు, ఏలేశ్వరము, రేవుధడి బాగమును దానమిచ్చినట్లున్నది. శాసనంలోని గుమ్మలం అనే గ్రామాను రూపం క్రమంగా పెద్ద గుమ్మడంగా మారి ఉండవచ్చు.

పెద్దపూర: జిల్లాలోని మండల కేంద్రం. ఇది మిర్యాలగూడకు వైఱుతి దిశగా 45కి.మీ దూరంలో ఉన్నది. క్రి.శ.1142 నాటి పెద్దపూర శాసనంలో ఊరియ అని ప్రస్తావించబడి ఉన్నది. నాటి శాసనంలోని

ఊరియ అన్న గ్రామానామం క్రమంగా పెద్దపూరగా మారి ఉండవచ్చు.

పెరూరు: అనుముల మండలంలోని గ్రామమిది. క్రి.శ.1120లో కందూరు నాడును పాలించే కుమారత్తెలపుని సామంతుడు జాయమయ్య వేయించిన శాసనంలో పెరూరి స్వయంభూ సోమేశ్వర దేవనికిని, బ్రాహ్మణులకును, భూమిని దానమిచ్చినట్లు పేర్కొనబడి ఉన్నది. నాటి శాసనములోని పెరూరు రూపమే గ్రామ నామంగా ఏర్పడి ఉండవచ్చు, ఇప్పటికీ ప్రాచీనరూపమై పెరూరునే వ్యవహారిస్తుండటం విశేషం.

లోకోక్తి ఉన్నది.

పల్లాల: శాలిగౌరారం మండలంలోని గ్రామమిది. క్రి.శ.1097లో పశ్చిమ చాటు కృష్ణాన త్రిభువనమల్ల ఆరవ విక్రమాది త్యుడు వేయించిన వల్లాల శాసనంలో ‘బల్లాల’ అని ఉన్నది. శాసనంలోని ఒల్లాల గ్రామానామరూపమే ప్రస్తుతం ‘బల్లాల’ గా వ్యవహారిస్తుండడం విశేషం.

వాడపల్లి: దామరచల్ల మండలంలోని వాడపల్లి జ్యేశ్వరం పవిత్ర కృష్ణ మూసినదుల సంగమ ప్రాలంలో ఎత్తైన పర్పుతశేఖిపై దణ్ణిణ కాళీగా విరాజిల్లుతోంది. ఇక్కడ మీనాళ్ళ అగస్త్యశ్వరస్వామి, శ్రీ లక్ష్మీనర సింహస్వామి ఆలయాలు ఉన్నాయి. క్రి.శ. 1619 నాటి వాడపల్లి శాసనంలో పాటు మరో ఎనిమిది శాసనాలలో వోడపల్లి అని పేర్కొనబడినది. శాసనాలలోని ‘వోడపల్లి’ యే క్రమంగా వాడపల్లిగా మారి ఉండవచ్చు. క్రి.శ.1608లో కుతుబ్హాఫీ నవాబు మమ్ముద్ కులీకుతుబ్హా వేయించిన వాడపల్లి శాసనంలో వజీరొబాద్ అన్న పసక్తి ఉన్నది. తద్వారా వాడపల్లిని ‘వజీరొబాద్’ గా కూడా వ్యవహారిస్తున్నారు.

జిల్లాలోని మరికొన్ని గ్రామానామాలను వాటి శాసనరూపాలను పరిశీలించగా ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నవి. అవి అంబటిపల్లి-అంబలపల్లి, అడ్డారు-యడ్డలూరు, ఆగామోతుకూరు-మొంతుకూరు, ఆమవగల్లు-ఆమనికంటి, ఇందుర్తి-ఇందూర్తు, ఇటిక్కాల-ఇట్టకాల, ఏపూర్-ఎయిపూరు, కొండపోలు-కొండుపోలు, కొప్పోలు-కొప్పోలి, గుండ్రాంపల్లి-నాయకుస్తు(రామ)ప(ల), గుర్పంపోడ్-గుర్పంపాడు, చీకటిమామిడి-చికటిమామిడి, తాబీకల్-తాటిపాముల, తుడిమిడి-తడమడ, పరడ-పరండా, పలివెల-పరివెల, బాచు సాపోబ్ పేట-గరేశ్వరం, బొమ్మకల్-బొమ్మకల్లు, మాటూరు-లెంకలమారటూరు, ముర్గునూతల-మోరుపనూతల, విజయపురి-విజయపురం మొదలగు గ్రామ నామాలు ఉన్నాయి.

రామడుగు: అనుముల మండలంలోని గ్రామమిది. క్రి.శ.1497 నాటి రామడుగు శాసనంలో రామడుగు అని ఉన్నది. నాటి రామడుగు శాసన రూపమే ‘రామడుగు’గా జన వ్యవహారంలో ఉన్నది. త్రేతాయిగంలో శ్రీరాముడు అరణ్య ప్రయాణ సమయంలో ఈ గ్రామంలో పాదం మోపాడని, ఆ ఆనవాళ్ళు స్తానిక బండరాయిపై కనిపించడం పలన కూడా ‘రామడుగు’గా పిలుస్తున్నారని ప్రసిద్ధమైన

జరాపాతం!

రమేష్ నల్లగొండ, 83094 52179

ఒ ల్యా యవ్వనాలు దాటింది జీవితనొక
ఇప్పుడు ఆయనది ముదిమికాలం
అనుభవాలు పొరలుపొరలైన విలువైనజీవితమే
ఐతే మాత్రం ముసలవ్వులేని ముసలాయన కథ
వారసులు ఎందరుంటేనేమి
ఆస్తులెన్ని వున్న Almost అనాథే ఈ లోకంలో
సుందరమన్నాడు అందరమనుకున్నాడు జీవితం ఆనాడు
కూడబెట్టుకున్న ధనం, నాదనుకున్న సంతానం
విధుర వింత జగతే ఈ జరాపాతంలో
కీర్తి ప్రతిష్టలు నట్టనడిధిలో ఈనాడు
చెట్టునీడల మట్టి దిబ్బలు, కంకరకుప్పలు అతని మంచం
అతనిది ఒకేఒక ఆకలి ప్రపంచం
బుసలు కొడుతున్న రుగ్గుతల
క్షమించరానే ఆకలి అరుపుల శరీరం
ఆస్తి పంపకాలలో అతని పాలుకొచ్చిన ఆస్తి
విరిగిపడే కొండచరియలో
విపరీతంగా కురిసే వానలో
నిండా ముంచే హిమపాతమో
ఏ క్షణం ఏం జరుగుతుందో
డౌహకండని కేదార్నాథ్ కొండప్రాంత వాతావరణం లాంటిదే
అతని ఆఖరి పోరాటం
అతనికి లేదు బ్రతుకుమీద ఆశ
అల్లకల్లోలం సృష్టిమున్నది అష్టకష్టల అపసానదశ
కళల్లో

మునుపెన్నాడు లేని కన్నిరు, నిరాశాభావం
సుడియసుడియ జరామయం, మృత్యుభయం
గుండెళ్లో
ఒంటరితనపు వేదన
ఆకాశమంత దిగులు
ఇంకా ఏదో వ్యక్తంకాని బాధ అతడు
వాక్యాలకు, వాడుకభాషకందని భావం అతడు
కంటికి రెప్పగా చూసుకోవలసిన నాన్న
కొండరికపుడు పంటచేతికందే తరుణంలో
అకాలంగా కురుస్తున్న వడగండ్లవాన
బంధాలు, అనుబంధాలు
పొద్దెక్కి పొట్టిగవుతున్న ఎండలేమో బహుశా
నా అన్నవాళ్లపై అసూయ ద్వేషాలకు తావులేదు
జీవితం ఇంతెనే వేదాంతం వల్లించే స్పృహలేదూ అతనికి
ఏ నర్సు, డాక్టర్ గానిలేని నగ్న వీధే అతని ఐ.సి.యూ
అతనిది అతిప్రాచీన ఆకలి భాష
ఏ క్షణం ఏ నిశ్శాస అవుతుందో ఆఖరిశ్శాస
అధిక ఆయుర్లాయం అభివృద్ధితే ఒక ఆనందమైతే
చిన్న కుటుంబాల సంకుచితమైన కలల ముందు
మానవత్వం మరిచిన మనుగడ ముందు
వేదరిక విషవలయాల ముందు
బిజిబిజీ సమయాల ముందు
చిద్రుమతుతున్న ఒంటరి వృద్ధాప్య జీవితాలే
ఆధునిక ఈ దునియాలో అతి పెద్దవిషాదం.

20 తలు ఎన్నో

ప్రకృతి చెంత
కొండలు గుట్టలు
త్రికోణాలుగా బోర్లించినట్లు శిఖరాలు
దానిపై పలురకాల తరువలు
రాళ్ళ కనిపించకుండ
హరిత క్యాన్సు పరచినట్లు
విస్తరించిన వైచ్ఛభరిత
పత్రవిన్యాసం వద్దరంజితం
చూడ తనువు మైమరపుతో
బకింత పులకింత
సూర్యోదయ సూర్యాస్తమయాల
ఇంద్రచాపాలు కన్యలకు పండుగ
చెట్లపైనా కింద ఎన్నో జీవరాసులు
మన డొహకందనంత
నదులు వంకలు వాగులు
సస్యశ్యామలం చేస్తూ
ఫునరుజీవనానికై మేల్కొలుపు
కారుమబ్బులు బరువుగా
ఎక్కడ దించేద్దామా అని
శీతలసమీరాలతో ఆకుల గలగలలు
జంతువులు పక్షులు
క్రమికీటకాల రావాలు
కొండలను తొలిచి చేసిన
రహదారి వలయాలు
నల్లని కొండచిలువను
పోలిన వంకరటింకర
ఎత్తుపల్లాల రోడ్ల దొంతర
కొండలకు గోధుమవర్ష
మణిహోరాల తొడుగుల గోచరం

ప్రకృతికి ప్రణామం

సంఘ సుత్రావే, 9177615967

ఎత్తుపల్లాలలో వాహనప్రయాణం
నల్లేరుపైన నడక కాదు
ధీటైన ఘాటురోడ్లలో
తీవ్రమైన హెచ్చరికతో
ప్రకృతి చేస్తుంది ఓ సవాలీ!
ఎంతెత్తు ఎదిగిన నా ఘాటులో
నిదానే నీ ప్రయాణం
వేగం ప్రుతి మించోద్దని
కొండల మధ్య నుండి
అక్కడక్కడా వెండిజలతారులా జలజలా
జారే జలపాతాల
సష్టడుల సంగీత కచేరీలు
కొండల నడుము లోతైన ప్రదేశాలు
చక్కబీ చల్లని వాతావరణంతో
ఆహోదపరుస్తూ ఆహోనించే
మజిలీలు ఈ వ్యాలీలు
నిరంతరంగా సాగే జీవనచక్రంలోంచి
బకింత సేదతీరాలని తపించే
ప్రకృతి ప్రియులకు భూతలస్వర్గాలు
ఎప్పుడో ఒకప్పుడు చూసి
తన్నయం పొందాల్సిందే
ప్రకృతికి ప్రణామం
అంటూ తరించాల్సిందే!

(అరణచోటు సంవర్ధన అనుమతిలో)

సీతమ్మ గారి శవయాత్ర!

కాలనీవాసులను కదిలించిన సీతమ్మ వ్యక్తిత్వం...

కుంతి
87909 20745

అలికిడికి మెలకువ వచ్చింది. మా కాలనీ ప్రజానీకానికి ఇస్కోన్మేషన్ అందించే పనిమనిషి సత్యమ్మ మాటలు వినబడుతున్నాయి. నేను, నా భార్య వెంటనే వీధిలోకి వెళ్లాము.

“సీతమ్మగారు పోయినారు. గుడికాడ పనికి పోయినప్పుడు పంతులు చెప్పిందు. దర్శాత్మకురాలు. ఒక నాప్పిలేదు, జరం లేదు” నా భార్యతో అన్నది సత్యమ్మ. ఆమె అరుపులకు వీధిలోని ఆడవాళ్ళు పోగయ్యారు.

అప్పటికే మా కాలనీ సెక్రెటరీ శ్రీనివాసరావు, సాపర్ మార్కెట్ బినర్ రాఘవయ్య, కారుణ్య నర్సింగ్ హెల్ప్ బినర్ డాక్టర్ ప్రాన్సిస్, గుడి ముందు పూలు అమ్ముకునే ఇఖాఫీం, పూజారి నరసింహశర్మ మరికొందరు మా కాలనీ ప్రధాన కూడలి దగ్గర సమావేశమయ్యారు. నేను వారితో కలిశాను. అందరం ఆమె ఉండే ఇంటికి వెళ్లాము. అప్పటికే అక్కడికి చాలామంది ఆడవాళ్ళు చేరారు.

నా భార్య సీతమ్మ శవం పద్ధతు వెళ్లి, కూర్చున్నది. ఎవరో తలమైపు దీపం పెట్టారు. మరొకరు వీధిలో కౌరివిని అంటించి పెట్టారు. “నిన్నరాత్రి స్నామి వారికి నైవేద్యం తానే చేసింది. రాత్రి పది గంటల వరకు నా భార్యతో మాట్లాడింది. ఆ తరువాత తన గదిలోకి వెళ్లి పోయింది. ఉదయాన్నే స్నామివారి

అభిషేకానికి, గుడిబావి నుండి మడి తీర్థం తీసుకొని వస్తూ, “సీతమ్మ గారూ! ఇంకా లేవలేదా” అంటూ ఆమె ఇంటికి ముందుకు వెళ్లి పిలిచాను. చడ్డిచప్పుడు లేదు. ఇంటి తలపు కూడా వేసిలేదు. లోపలికి వెళ్లి చూద్దును కదా నిర్మించంగా పడిపోయి ఉంది. నాకు అనుమానం వచ్చి, వెంటనే డాక్టర్ గారికి ఫోన్ చేశాను. నారు వచ్చి చూసారు. నిదురలోనే పోయింది అని చెప్పారు” అన్నాడు గుడి పూజారి శర్కు.

“ఓసు! శర్గగారు చెప్పగానే వెళ్లి చూశాను. అప్పటికే ప్రాణం పోయింది. అన్నాడు ప్రాన్సిస్.

“అమె చాలా అద్భుతంతురాలు. ఒకరితో చేయించుకోక, తాను బాధ పడకుండా పోయింది. ఇంకాక విషయం ప్రాన్సిస్ గారి కూతురు విషయంలో ఆమె మాపిన కైర్యం ఎంత మంది ఆడవాళ్ళలో ఉంటుంది” అన్నాడు ఎస్.పి. విట్లో.

“అమె గత పదిసంవత్సరాలుగా మన కాలనీలో ఉంటుంది. నేను ధర్మకర్తగా ఉన్న ఈ గుడిలో కేవలం ఒక పూట మనం పెట్టే భోజనం తింటూ, మనం యిచ్చిన ఈ చిన్న ఇంటిలో ఉంటూ గుడికి సేవలు చేస్తూ ఉంది. మన కాలనీలో ఉన్న ప్రతి ఒక్కరి కుటుంబానికి యేదో ఒక సందర్భంలో సాయం చేస్తూ, ప్రతి ఇంటి వ్యక్తిలా మారింది ”అన్నాడు

కాలనీ సెక్రెటరీ శ్రీనివాసరావు.

“ఓసు రావుగారు! మీరస్వది నిజమే” అన్నాను బాధతో.

అక్కడే ఉన్న రాఘవయ్య కల్పించుకుంటూ, “ఆమె నాకొకసారి చేసిన సాయం నేనెప్పటికీ మరవలేను. పోయిన కార్ట్రీకమాసంలో మా అమ్మ తద్దినం. వంటవాళ్ళను మాట్లాడాను. కానీ వాళ్ళ రాలేదు. నేను కంగారుపడి నరసింహశర్గగారికి ఫోన్ చేశాను. అపుడతను సీతమ్మగారిని పంపించాడు.

ఆమె వచ్చిరావడంతో మడికట్టుకొని గంటలో తద్దినంవంట అంతా పూర్తి చేసింది. దానితోపాటు బంధువులకు కావలసిన వంట చేసింది. నేను డబ్బులు ఇప్పటితే మీ అమ్మకు తద్దినం పెట్టావు. అదే నాకు అనందం. ఈ రోజుల్లో ఇంత నిశ్శాగ తద్దినాలు పెట్టే వాడిని నిన్నే చూశాను అస్వది. “పోనీ తినేని వెళ్ళవమ్మా” అంటే, ఆరోజు తాను ఉపవాసమని చెప్పింది. నోటిలో పచ్చి మంచినీళ్లు కూడా పోయకుండా వెళ్లిపోయింది” అన్నాడు రాఘవయ్య. “ఒకరోజు దుక్కం బంద్ జేసి పూల బుట్ట తీసుకుపోయి ఇంట్లపెట్టిన. నా మనుమరాలు బాగా అల్లరిపిల్ల, ఆడుతూ ఆడుతూ పూలబుట్ట మీద పడ్డది. ఎట్లా వచ్చిందో తెలియదు కానీ అండ్ల ఒక పాము ఉంది. అది కరిచింది. అప్పటికే

రాత్రి పదకొండు అయింది. నాకేమా ఆరోజు బాగా బుకార్ ఉండె. మాయింట్లు మాకోడలు నేను తప్ప ఎవ్వరూ లేరు. ఆ రోజే నా బండి పాడయిపోయింది. ఆటోలుకూడా లేపు. నా కోడలు పోయి సీతమృకు చెప్పింది. ఆమె పరుగెత్తుకొని వచ్చింది. నా మనుమరాలిని భుజాన వేసుకొని ప్రాన్మిన్గారి నర్సింగ్ పోశామ్కు తీసుకుపోయి బాగా జేయించుకొచ్చింది. పిల్లను కాపాడింది. ఆమె లేకుంటే మాకు ఆ రోజు పిల్ల దక్కుకపోయేది” అన్నాడు కళ్ళలో నీళ్ళు పెట్టుకుంటూ ఇల్లాహోం.

“వెరీ గ్రేట్ లేడి. లిటర్లీ ఆమె ఆ రోజు పిల్లను భుజాన వేసుకొని పావు కిలోమీటర్ పరుగెత్తుకొని వచ్చింది. ఆమె సమయానికి తీసుకొనిరావడంవల్ల పిల్ల బతికింది. అంతేకాదు ఒకసారి మా అమ్మాయికి కాలేషన్లో సైపర్క్లాన్లు ఉండి, ఇంటికి రావడానికి లేట్ అయింది. మెయిన్ రోడ్ దగ్గర బస్టాదిగి ఇంటికి పస్తుంది. అప్పటికే బాగా చీకిటిపడింది. రోడ్స్పైన జనాలు లేకపోవడంతో మా అమ్మాయి వెనుక ఇద్దరు రోడ్ వెధవలు వేధిస్తూ వెంటపడ్డారు. మా అమ్మాయి

మన కాలనీలో యేదో ఒక ఇంటిలో ఆవకాయలు పెడుతుండి. యే ఆవకాయ అయినా నోరూరిస్తూ ఎన్ని రోజులైనా నిలువ ఉండేట్టుగా పెట్టిది. ఆమె ఒకసారి ఆవకాయ పెట్టినాక అదే గిన్సులో అన్నంవేసి కలిపి ముద్దలుచేసి మా పిల్లలకు పెట్టింది. ఆ క్షణంలో నాకయితే మా అమ్మ గుర్తుకు వచ్చేది” అన్నాను ఆ సంఘటనను గుర్తుకు తెచుకుంటూ.

సీతమృగారు ఇక్కడ ఉన్న వారందరితో ప్రిన్సిపారిగానో, అత్యర్థ్యగారిగానో, బామ్మగారిగానో, మనతో కలిసిపోయి, ప్రతిఇంటి వ్యక్తిగా మారింది. అటువంటి వ్యక్తి ఇప్పుడు మరణించింది. చూస్తే

ఆమెకు నా అన్నవారెవ్వరూ లేరు. మరి తదనంతర కార్బ్రూక్మాలు ఎలా అన్న విషయం ఆలోచించాలి. ఇంతకాలం మనతో కలిసి ఉన్న ఆమె సంగతులు మనకు పెద్దగా మనకు తెలియదు. నిజంగా ఇది సిగ్గుపడాల్చిన అంశం. మీకేమయినా తెలుసా శర్కుగారూ” అన్నాడు శ్రీనివాసరావు పూజారిశర్కుతో బాధగా.

“ఆమె మన కాలనీకి వచ్చి పది సంవత్సరాలు అయింది. యేరోజు ఆమెను గురించి అడిగినా చెప్పుతేదు. ఒకరోజు మాత్రం మా ఆవిడ గుచ్ఛిగుచ్ఛి అడిగితే మాత్రం ఒక విషయం తెలిసింది. ఆవిడకు పెద్దగా ఎవరూ లేరు. ఆమెకు పెళ్ళ అయిన కొన్ని సంవత్సరాలకు భర్త వదిలి ఇక్కడికి వచ్చాను. కానీ మా పిల్లలు అమెరికాలో ఉన్నారు. వాళ్ళకు ప్రతి పండగకు హిండి వంటలు వంపాలంటే మేము సీతమృగారికి కబురు పంపాల్చిందే. ఇలా వచ్చి, అలా చేసి వెళ్లిపోయేది. అమెరికాలో కూడా సీతమృగారి హిండివంటలకు పెద్ద పాన్పు ఉన్నారు” అన్నాడు జన్మభూమిపైన ప్రేమ, దేశంస్కృతి సంప్రదాయాలపైన గౌరవం కలిగిన శేషావతారం.

నేను జోక్యం చేసుకుంటూ, “పేసవి వచ్చిందంటే ఆమె ఫ్రీగా ఉండేది కాదు.

ఆమె మన కాలనీకి వచ్చి పది సంవత్సరాలు అయింది.
యేరోజు ఆమెను గురించి అడిగినా చెప్పుతేదు. ఒకరోజు మాత్రం మా ఆవిడ గుచ్ఛిగుచ్ఛి అడిగితే మాత్రం ఒక విషయం తెలిసింది. ఆవిడకు పెద్దగా ఎవరూ లేరు. ఆమెకు పెళ్ళ అయిన కొన్ని సంవత్సరాలకు భర్త వదిలివెళ్లిపోయాడు. ఉన్న ఒక్కపిల్ల వాడిని బాగా కష్టపడి చదివించింది. వాడు బాగా చదువుకొని, పెద్ద ఉండ్యోగం తెచ్చుకొని అమెరికాకు వెళ్లిపోయాడు. ఆ తరువాత ఎప్పుడు ఈమె ముఖం చూడలేదు. దానితో ఆమె జీవితంపైన విరక్తితో ఎక్కడో గోదావరి జిల్లామండి ఇక్కడికి వచ్చి స్థిర పడింది. అదీ ఎలా వచ్చిందంటే చాలా సంవత్సరాల క్రితం మన గుడిలో రంగనాయకి అనే ఆవిడ పనిచేసేది. ఆమె మనగుడిలో పని వదిలి

వెళ్లిపోతూ ఈమెను ఇక్కడ పెట్టి
పోయింది. ఇప్పుడు ఆమెకూడా లేదు.
చనిపోయిందని తెలిసింది” అన్నాడు శర్మ.

“ఇప్పుడు యేమి చేద్దాం. ఈమె

తదనంతర కార్యక్రమాలు ఎలా? అనాథ శవం అయిపోయిందే “అన్నాడు శ్రీనివాస్ రావు.

“అదేమిటి రావుగారు. ఆమె అనాథ ఎలావుతుంది. ఇన్నిరోజులు గుడిలో నాకు చేదోడువాదోడుగా ఉంది. ఈవిడను నా తల్లి అనుకోని అంత్యక్రియలు చేస్తాను” అన్నాడు శర్మ.

“మరి అంత్యక్రియలు జరగాలంటే ఈవిడ దగ్గర యేషైనా డబ్బులు ఉన్నాయో లేవో, ఎవరికైనా ఏషైనా ఇచ్చి వెళ్లిందో లేదో, ఈవిడకు యేదైన బ్యాంక్ అకొంటలో డబ్బు ఉందో లేదో తెలియాలి” అన్నాడు కాలనీలో వద్ది వ్యాపారం నిర్వహించే ధనరాజు.

“చూడండి ధనరాజు గారూ! ఈమిడ దగ్గర డబ్బు ఉందో లేదో, ఎవరికైనా, ఏషైనా ఇచ్చి వెళ్లిందో లేదో తెలియదు. అలాగే ఆమెకు యే బ్యాంకలో సేవింగ్స్ అకొంట, కరెంట్ అకొంట లేకపోవచ్చు. కానీ ఆమె మనకు చేసిన సేవ, మన పట్ల

చూపిన ప్రేమాభిమానాలు అనేవి ఎప్పటికీ తరిగిపోనివి.

‘ఈ అకొంట్ అంటే ఎమోషనల్ బ్యాంక్ అకొంట్’ మాత్రం మన మనసులు అనే బ్యాంక్లో దండిగా ఉంది. అదిగో ఆ అకొంట్ ఉపయోగించి, మనం ఆమెకు ఘనంగా అంత్యక్రియలు నిర్వహించాం” అన్నాడు రిటైర్డ్ బ్యాంక్ మేనేజర్ రామచంద్రం.

నేను వెంటనే భోక్యం చేసుకుంటూ, నా జేబులో నుండి పది వేల రూపాయలు శ్రీనివాసరావు చేతిలో పెడుతూ ఆవిడకు

“నేను అమెలికాలో చేస్తున్న ఉద్యోగాన్ని వచిలి ఇక్కడికి వచ్చాను. కానీ మా పిల్లలు అమెలికాలో ఉన్నారు. వాళ్ళకు ప్రతి పండగకు పిండివంటలు పంపాలంటే మేము సీతమ్మగాలికి కబురు పంపాల్సిందే. ఇలా వచ్చి, అలా చేసి వెళ్లపశియేది. అమెలికాలో కూడా సీతమ్మగాల పిండి వంటలకు పెద్ద పాన్స్ ఉన్నారు” అన్నాడు జన్మభూమిపైన ప్రీము, దేశ సంస్కృతి సంప్రదాయాలపైన గారవం కలిగిన ఫేఫావతారం.

వీలైనంతవరకు మంచి వీడుకోలు ఇద్దాము” అన్నాను. మరుక్కణమే అక్కడ ఉన్న అందరూ తలాకొంత తీసి

శ్రీనివాసరావు చేతిలో పెట్టారు. లెక్కించి చూస్తే సుమారు నలబైలే దాక పోగు అయ్యింది. శ్రీనివాసరావు కర్మలు చేయించే పురుషోత్తమశర్మను పిలిపించాడు. రాఘవయ్యగారు, విట్లల్ గారు కావలసిన సరంజామా తెచ్చారు. ప్రాస్సిన్ టెంట్, కుర్చీలు తెప్పించాడు.

“మనుకున్నాడో గానీ ధనరాజు, “సీతమ్మగారి అంత్యక్రియలైన తరువాత అందరూ మన కాలనీ కమ్మానిటీ హర్లీకు రండి. అందరికీ అక్కడే భోజనాలు యేర్చాటు చేస్తాను” అన్నాడు.

ఇట్లహీం అందరికి ‘టీ’లు తెప్పించాడు.

“వైకుంర వాహనం పిలిపించుదాము, శ్రూచానం చాలాదూరం. అంతదూరం ఎలా వెళ్ళాలి” అన్నాడు రాఘవయ్య. అప్పటికే కాలనీలో ఉండే యువకులు అక్కడికి వచ్చి తమకు తోచిన పనులు చేస్తున్నారు. అందులో అందరికి నాయకత్వం వహించే కిషోర్ కల్పించుకుంటూ, “అంకుల్! మామాట వినండి. బామ్మగారు అంటే మాకు కూడా అభిమానమే. మేము కాలనీ

గ్రోండ్లో క్రికెట్ ఆడుతుంటే అక్కడికి వచ్చేది. ఆ సమయానికి వేడివేడి పుటుకులు, బజ్జీలు వేసి తీసుకువచ్చేది. బయట పోశాటల్లో ఇర్షై రూపాయలకు వచ్చే బజ్జీలు ఆమె పది రూపాయలకే ఇచ్చేది.

“యేంటి బామ్మగారు... ఇంత తక్కువ రేటుకు నీవు మాకు ఇస్తే నీకు నష్టం రాదా” అంటే, ఆమె నవ్వుతూ, నేను సరుకులకు మాత్రమే డబ్బులు తీసుకుంటాను బాబు, నా కష్టానికి కాదు. మీరు ఇలా సరదాగా ఆడుతూంటుంటే నాకు ముఖుటగా ఉంటుంది” అనేది.

మేము ఆడుతున్నప్పుడు మాతో పాటు, “ఫోర్ట.... సిక్క్....” అంటూ అల్లరి చేసేది. కామెంటరీ చేపేది” అంటూ ఒక్క సారిగా భావుకుడయ్యాడు. మిగిలిన యువకులు కూడా విచలితులయ్యారు.

కిషోర్ తేరుకొని, ‘బామ్మగారి శవాన్ని మేము మోస్తాము. యే వాహనం అవసరం లేదు” అన్నాడు.

“శౌను !” అన్నారు మిగిలిన కుర్రవాళ్ళు.

“శ్శూనం చాలా దూరం. సుమారు పదు కిలోమీటర్లు. ఎండ నిష్పులు కక్కుతుంది. ఔగా మీ వాళ్ళు ఏమంటారో” అన్నాడు శ్రీనివాసరావు.

“మా వాళ్ళకు మేము చెప్పుకుంటాము” అన్నారు కుర్రవాళ్ళు ముక్కకుంఠంతో. క్షణాలలో యేర్పాట్లు పూర్తి అయ్యాయి. సాయన్న తన డప్పు బ్యందంతే వచ్చాడు. మంగలి నారాయణ పూలదండలు తెచ్చాడు. ఎవరో కుర్రవాళ్ళు శ్రద్ధాంజలి షైక్సీలు చేయించి, కాలనీ ప్రధానకూడలి దగ్గర పెట్టారు. కిషోర్ మరికొందరి సహాయంతో శవాన్ని ఇంటి సుండి బయటికి తెచ్చాడు.

మా ఆపిడ మరికొంతమంది కాలనీ లేడీన్ సాయంతో ఆమెకు స్నానం చేయించింది. నా భార్య నాతో ఇంటిలో ఉన్న కొత్తచీర తెప్పించి, సీతమ్మగారికి కట్టించింది. పురుషోత్తమశర్మ చేయాల్సిన పూజతంతు చూశాడు. నరసింహశర్మ శర్మ కుండపట్టాడు.

హారినామస్వరణ చేస్తూ సీతమ్మగారి శవయాత్ర ప్రారంభమహిమానికి కాలనీలో ఉన్న షాపుల వాళ్ళు బయటికివచ్చి, ఆమెకు దూరం నుండి దండంపెట్టి, సంతాప సూచకంగా తమ దుకాణాలు స్వచ్ఛందంగా మూసేయసాగారు.

శేషావతారం ఒక సంచీలో గంధపు చెక్కలు వేసుకొని చెప్పులు వదిలి మండు టండలో శవయాత్రలో ముందున్నాడు. కాలనీలో ఉన్న యువకులు, ఆ తరువాత నేనూ ప్రాన్నిస్, ఇబ్రహీం, రాజయ్య, కూడా ఆతీళ్ళుతకు దాసులయి కనిపించారు.

శ్శూనానానికి చేర్చాము. అప్పటికే కొందరు శ్శూనానానికి వెళ్ళి కావలసిన యేర్పాట్లు చేసారు. ఆమెను కట్టెలమైన చేర్చారు.

అందరూ తలా ఒక గంధవు చెక్క చిత్తిషైన వేసి దండంపెట్టి పక్కకు జరిగారు.

సాధారణంగా కాలనీలోని యే సమస్య లకు కలిసిసాని కాలనీవాసులు ఆ రోజు ఆమె వ్యక్తిత్వానికి, మంచితనానికి జోపోర్లు అర్పిస్తూ ఒక్కటి అయ్యారు. ఆడుతూ పాడుతూ అల్లరి చిల్లరగా తిరిగే కుర్రవాళ్ళు కూడా ఆతీళ్ళుతకు దాసులయి కనిపించారు.

“మనిషిసంపాదించుకున్న అంగబలం, అర్థ బలం, అధికారబలం ఇవేపీ మనుషిని అంటుకొని చివరివరకు రావు. కేవలం మనిషి చేసుకున్న సుకర్మలు తాను ఇతరులకు చూపిన ప్రేమ, నడచిన నడతమే చిత్తి వరకు పస్తాయి కదండి” అన్నాడు శేషావతారం గంభీరంగా.

“మనిషి బతికి ఉన్నప్పుడు కాదు మనిషి చనిపోయిన తరువాత వారి గొప్పతనం తెలుస్తుంది అన్న సత్యం, ఈ రోజునాకు అనుభవంలోకి వచ్చింది” అన్నాడు శ్రీనివాసరావు కశ్చ తుడుచుకుంటూ.

“రామచంద్రంగారు అన్నట్లు మనిషి మనిషిగా మారాలంటే యే బ్యాంక్లో ఎన్.ఐ. అకొంట్, కరెంట్ అకొంట్ లేకపోయినా పరవాలేదు. కానీ తనచుట్టు పక్కల ఉన్నవారి మనసుల్లో మాత్రం “ఎమాపంల్ బ్యాంక్ అకొంట్” తప్పకండా మెయిన్సేయిన్ చేయాలి. ఆమె అలా మెయింటేయిన్ చేయడం వల్ల ఈ రోజు ఆమె అందరి ప్రేమాభిమానా లను పొందింది” అన్నాను నేను, ఆమె చిత్తిషైన గంధపుచెక్క వేసి మనసుమ్మర్గా నమస్కరించి పక్కకుపస్తూ.

అందరూ గొరవంగా చిత్తి వైపు చూడసాగారు.

సీతమ్మగారి శవం మానవతా పరిమళాలు వెడజల్లుతూ కాలుతూంది.

సీతమ్మగారి శవయాత్ర

కుల, మతాతీతంగా, మానవతకు నిలువెత్తు దర్శణంలా సాగింది. ఒక గొప్ప దేశ పోరుడు మరిసిస్తే జాతిపట్టిన నివాశలా సాగింది. ఒక లెజిండ్, ఒక సెలజైటీ శవయాత్రలా ఘనంగా సాగింది. అలా మండుటెండలో ఎవరికీ ఏమి కాని సీతమ్మను అందరూ తమ వ్యక్తిగా భావించి తమ వ్యక్తిగా భావించి త్వానానికి చేర్చాము. అప్పటికే కొందరు శ్శూనానానికి వెళ్ళి కావలసిన యేర్పాట్లు చేసారు. ఆమెను కట్టెలమైన చేర్చారు.

విట్టల్, రామచంద్రం మరికొందరు వంతులవారీగా పాడెను మోసాము.

సాధారణంగా శవయాత్ర జరుగుతు న్నప్పుడు శవాన్ని అనుసరించే వ్యక్తుల ముఖాలలో ఉండే దుఃఖాభాయలు బదులుగా అక్కడ ఉన్న వాళ్ళముఖాలలో ఒక గొరవభావం తొణికిసలాడింది.

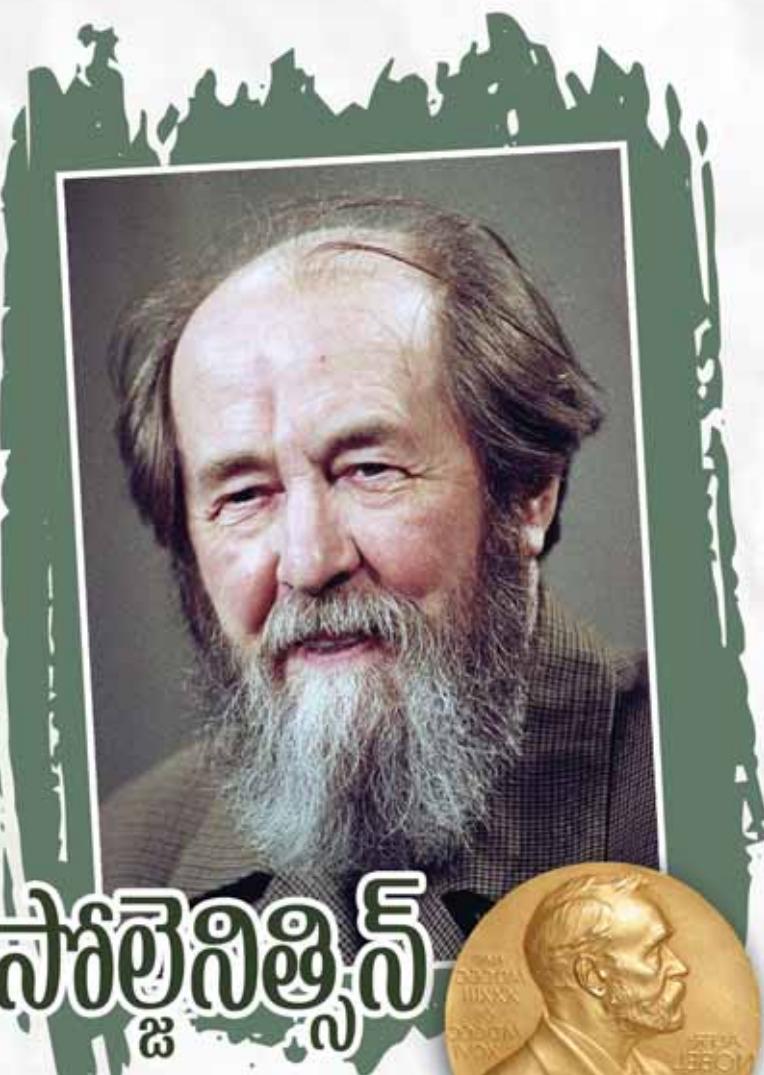
సీతమ్మగారి శవయాత్ర కుల, మతాతీతంగా, మానవతకు నిలువెత్తు దర్శణంలా సాగింది. ఒక గొప్ప దేశ పోరుడు మరిసిస్తే జాతిపట్టిన నివాశలా సాగింది. ఒక లెజిండ్, ఒక సెలజైటీ శవయాత్రలా ఘనంగా సాగింది. అలా మండుటెండలో ఎవరికీ ఏమి కాని సీతమ్మను అందరూ తమ వ్యక్తిగా భావించి

శ్రీ రమేష్ కృష్ణా కుమార్

1963

1970 సాహిత్యంలో నోబెల్

ప్రమాదిని అందుకున్న రఘ్వీ వచలా
రచయిత అలెగ్జాండర్ సోలైనిత్స్స్ (1918-
2008). “అతను రఘ్వీ సాహిత్యం యొక్క
అనివార్య సంప్రదాయాలు అనుసరించిన నైతిక
శక్తిని తన రచనలలో చాటిచెప్పినందుకు
ప్రతిష్టాత్మక నోబెల్ బహుమతికి అర్థాత
సాధించాడు. అతని ప్రసిద్ధ సాహిత్య రచనలలో
రాకోవి కోర్పస్ “క్యాన్సర్ వార్డ్”, 1966, వి క్రాగే
పెర్మోమ్, “ది ఫష్ట్ సర్క్రీల్” 1968, అవగ్వే
చెటిర్న్యూడ్యూలోగో, “అగస్టు 1914” 1971
మరియు ఆర్గ్యపెలాగ్ గులాగ్, “ది గులాగ్”
1973 ప్రమాజమైనవి.
నిజాల్చి చాటిచెబుతూ విలువలు, నీతులు,
బోధిస్తూ, స్వేచ్ఛ కోసం, న్యాయం కోసం

సాహిత్య యూనియన్ నైతిక శక్తిని ఆవిష్కరించిన

అలెగ్జాండర్ సోలైనిత్స్

తపించిన రఘ్వీ రచయిత అలెగ్జాండర్ ఇసయెవిచ్ సోలైనిత్స్. ఆయన 11 డిసెంబర్ 1918న జన్మించారు. అలెగ్జాండర్ ఇసయెవిచ్ సోలైనిత్స్ ఒక గొప్ప సాహితీవేత్త, చరిత్రకారుడు, విమర్శకుడు అన్నింటినీ మించి ఒక మహోన్వత దార్శనికుడు. సాహిత్యరంగంలోంచి తాత్పొతత, మతం, రాజకీయాలు, అంతర్జాతీయ సమస్యల్లోకి తన దూరదృష్టిని సారించాడు. తన దృక్పథంలో ఉన్న బలంతో తన ఆలోచనాసరళితో ప్రభుత్వాల్చే ఎదిరించిన సాహసం ఆయనది. ఆయనకు నోబెల్ సాహిత్య పురస్కారం ప్రకటించినప్పుడు స్మీకరించడానికి స్టోక్‌పోమ్ స్మీడన్‌కు వెళ్ళడానికి ఆనాటి ప్రభుత్వం ఒప్పుకోలేదు. అయినా నిరాశ చెందలేదు. తన పంథా పీడలేదు. చివరకు ప్రభుత్వమే దిగివచ్చింది. తన దేశపు అతుల్యమైన పురస్కారం స్టోక్ అవార్డు ఇచ్చి గౌరవించింది. మరణం గురించి ఆయన “నేను ఇక్కెవ్వ మరణానికి భయపడను. నా చిన్నతనంలో మా నాన్న మరణం నాటై నీడను క్రేస్తింది. అతను 27 సంవత్సరాల వయస్సులో

మరణించాడు - మరియు నా సాహిత్య ప్రణాళికలన్నీ నిజమయ్యేలోపు నేను చనిపోతాను. కానీ 30 మరియు 40 సంవత్సరాల మధ్య మరణం పట్ల నా వైఖరి చాలా ప్రశాంతంగా మరియు సమతుల్యంగా మారింది. ఇది సహజమైనదని నేను భావిస్తున్నాను. కానీ ఒకరి ఉనికికి మరణం అంతిమ మైలురాయి కాదు” అంటూ ఆయన తన జీవితాన్ని నిర్మయంగా గడిపాడు. “సత్యం అరుదుగా మధురంగా ఉంటుంది. ఇది దాదాపు ఎల్లప్పుడూ చేదుగా ఉంటుంది.” అని ఆయన చెప్పిన జీవిత సత్యం అందరికీ వర్తస్తుంది. “తొందరపాటు మరియు మిడిమిడితనం - ఇవి ఇరవయివ శతాబ్దపు మాససిక వ్యాధులు మరియు ఎక్కుడా లేని విధంగా ఇవి పత్రికలలో వ్యక్తమవుతాయి.” అనే ఆయన అభిప్రాయం నిజమే అనిపిస్తుంది కదూ. అలెగ్జాండర్ సోలైనిత్స్ 2 ఆగస్టు 2008న మరణించారు.

నోకు

మాటలు కరువవుతున్నాయి
నదులు పద్యకావ్యాలై
పంటపొలాలను గానం చేస్తున్నాయి!

మండువేసవిలో
తొణకిసలాడుతున్న చెరువులు
కట్టమైసమ్మ సాణ్ణిగా
జానపదగీతాలై స్వరగంగ ప్రవాహాలవుతున్నాయి!

అడుగడుగునా
చెట్టుచేమా పుట్టగుట్టా
హరితదీపాలై
పర్యావరణ పారాలు బోధిస్తున్నాయి!

చీకట్లకు
నిలువ నీడనివ్యని
విద్యుత్ కాంతులు
గిట్టనివారికి కంటగింపైనాయి!

ఈడొబ్బిన ఆడపిల్లలు
కళ్యాణాలక్షులై
వేదింటి దీపాలు వెలిగిస్తూ
జీవనకాంతులద్దుతున్నారు!

వయసుడిగిన
దారిదీపాలన్ని
వృధ్ఛప్య పించణతో
కాలాన్ని జయిస్తున్నరు!
రైతుబంధు వచ్చాక
దండగన్న సేద్యం పండ్యైందని
రైతులోకం
ధాన్యగారాలను కలగంటున్నారు!

అన్ని రంగాలు
ఆత్మగౌరవంతో వెలుగొందుతుంటే
సకలజనుల స్వస్థం
మన హృదయాలను మరిపించే దృశ్యం!

మురిపించే దృశ్యం

కోట్ల వెంకటేశ్వర రెడ్డి, 9440233261

కపిలవాయి

సాంస్కృతిక దృక్పథం

మూలాంశాలమైన శోధన...

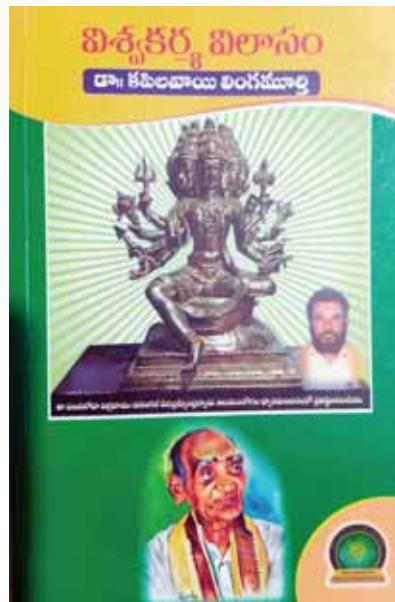

కూర చిదంబరం

86393 38675

స్వరీయ కపిలవాయి లింగమూర్తి ప్రముఖ రచయిత మరియు పరిశోధకులు. తెలుగు పద్యము మరియు గద్యముపై మంచి ప్రాణీణ్యత ఉంది. పాలమూరు జిల్లాకు చెందిన లింగమూర్తి 1972లో శతక రచనతో తన సాహిత్య ప్రస్తావం ప్రారంభించి మరణం (6 నవంబర్, 2018) వరకు తన అసమాన ప్రజ్ఞతో 12 శతక సంకీర్తనలు, 5 వచన గేయ పద్యక్షతులు, 100 వరకు చరిత్రలు, ఆధ్యాత్మికాలు, కావ్యాలు, ఘటలచరిత్రలు, జీవితచరిత్రలు, అనువాదాలు, నాటకాలు ప్రాసారు. 10 వరకు కథాసంపుటులు, వచనరచనలు, నవలలు ప్రాసినారు. లెక్కలేనన్ని వ్యాఖ్యానాలు, సంపాదకీయాలు, ముందుమాటలు ప్రాసారు. పద్య గద్య ప్రబంధ సాహిత్యక్షతులలో వీరు స్మృతించని కావ్యము లేదంటే అతిశయోక్తి ఎంతమాత్రమూ కాదు. 90 ఏళ్ళ ముదిమి ప్రాయంలో కూడా వీరు అసాధారణ ధారణాశక్తిని ప్రదర్శించేవారు. వీరి అముద్రిత సాహిత్యమే ఇంకను 30 సంపుటుల వరకు ఉన్నదంటే లింగమూర్తి రచనాపారీణత ఎటువంటిదో ప్రత్యేకించి తెలుపనక్కరలేదు.

పురాణాలు, ప్రబంధాలు, ఘటలచరిత్రలు- ఏది మొదలుపెట్టినను విషయ మూలము వరకు వెళ్లి,

కాలానుగతంగా అది ఎట్టిమార్పులు చెంది, ప్రస్తుత మెట్లున్నదో, అట్లు ఎందుకున్నదో నిరూపించగల భీమంతులు. బోధనావృత్తిలో స్థిరపడినను తమ వంశవృత్తి ఆయన స్వర్ణకారుల పనితనములోనీ లోతుపాతులను ఆ వృత్తిలో ఉన్నవారే నివ్వేరపోవనట్లు చెపుగలిగినవారు శ్రీ లింగమూర్తి.

లింగమూర్తి ప్రస్తుత గ్రంథము ‘విశ్వకర్మవిలాసం’లో 26 అధ్యాయాలున్నాయి. 16 అధ్యాయాలలో, విశ్వకర్మ బ్రాహ్మణాత్మమును పురాణ, ఇతిహస గ్రంథాలను ఉటంకిస్తూ ప్రాసినారు. మిగత

10 అధ్యాయములలో తెలుగువారి ఇండ్లపేర్లు, శైవ, వైష్ణవ మతప్రాతిపదికన, సారంపర్యముగా వచ్చు ఇండ్ల పేర్లు వివరించారు. ఇండ్లపేర్లే కాదు, గ్రామాలపేర్లు కూడా దేవతావాచకాలుగానే కనిపిస్తుందంటారు. స్నంధుని, గణపతి పేర్లపై కొమర్వోలు, గణపతం లాంటి గ్రామాలు ఆవిర్భవించాయని సిద్ధాంతికరిస్తారు (పే. 169). శ్రీపాద, శ్రీగిరి, శివలెంక వంటి గృహావాసములు వారి పూర్వుల మత సాంప్రదాయాన్ని బట్టి వచ్చినవై ఉండి నదంటారు (పే. 170). ఇంటిపేరు గ్రామానముదాహరిస్తూ అట్టి ఇంటిపేరు గలవారు స్వర్ణకారులు, బ్రాహ్మణులు, వైష్ణవులో ఉన్నారు. కనుక వారందరు ఒకప్పుడు కపిలవాయి అనే గ్రామం నుంచి వచ్చి యుండినవారై ఉంటా రంటారు (పే. 173). ఆహోర విషయంలో పరిషుచనము, చిత్రగుప్త బలి, ప్రాణాహతులు భోజనమునకు ముందుకు ఎందుకు పాటించవలెనో (పే. 179) శాస్త్రీయంగా వివరించారు. ‘తెలుగువారి సాముగైలు’ అధ్యాయంలో మన అనంతమైన ఆభరణా సంపదను తెలియజేస్తారు. ఆభరణములను ఒక పట్టిక రూపమున మన సాహిత్యంలో

వివరించినది కేతన యని, దండి దశకుమారచరిత్రలోని దారువర్గు కథలోని ఒక పద్యము నుటంకించారు (పే. 181). కంటాభరణ విశేషాలు చెబుతూ 'క్రీకంటు' కన్యాభూషణమని, తీగె వివాహాత భూషణమని చెప్పటం సామాన్య పారకుడికి ఆశ్చర్యం కలిగించే వివరణ (పే.187)! మరోచోట 'వీటిని కేవలం అందం కోసమే కాకుండా ఆరోగ్యం కోసమని, వీటి ధారణ వెనుక తాత్త్విక రహస్యముందని చెప్పారు. 'కలాపం' అంటే 'శీరోభూషణం'. 'సత్యభామా కలాపం' వేణీ ప్రదర్శనతో ప్రారంభం అపుతుందని చెబుతారు రచయిత లింగమూర్తిగారు. వివాహ సమయంలో అత్తవారు, తల్లివారు చేరో పుస్తై చేయిస్తారు. అవి రెండూ నేటి కాలంలో ఒకే ఆకారంలో చేయిస్తారు. కానీ శాస్త్ర ప్రకారం తల్లివైపు వారు గిన్న పుస్తైను, అత్తవారు ఆకు పుస్తైను చేయించాలని వివరిస్తూ 'మాంగళ్య'

లింగమూర్తి గాలి

ప్రస్తుత గ్రంథము 'విష్ణుకర్మ విలాసం'లో 26 అధ్యాయమాల్ని. 16 అధ్యాయమాలలో, విష్ణుకర్మ బ్రాహ్మణ తత్త్వముము పురాణ, ఇతిహస గ్రంథాలను ఉంచినొక్క త్రాసినారు. మిగత 10 అధ్యాయములలో తెలుగువారు వారి ఇంధువేర్చు, శైవ, వైష్ణవ మత ప్రాతిపదికన, పారంపర్యముగా వచ్చు ఇంధు వేర్చు వివరించారు.

శాస్త్రం'ను పేర్కొంటారు (పే.195).

ఆభరణాల వెనుక గల అద్భుత రహస్యాలను బహుశా లింగమూర్తిగారే తెలుగు సాహిత్యంలో ప్రస్తఫమంగా వివరించిన వారనిపిస్తుంది. అంగరాగాలు (పసుపు), కుంకుమ, గంధం, కాటుక, సింధూరం) అలదుకోవటంలోనీ అవసరాన్ని, శాస్త్రియతను చెప్పటం ఎంతో

అస్తికీదాయకం. వీటికి

సత్యరజుస్తమోగుణాలను ప్రభావితం చేసే లక్షణాలున్నాయంటారు.

'పరిశోధక పంచానన' అను బిరుదులు

పొందిన డా. కపిలవాయి లింగమూర్తి

నిజముగా పంచాననదే! అబ్బిరపరచే

వీరి ఆలోచనలు, సిద్ధాంతీకరణలు

పలువురు పండిత ప్రకాండుల ప్రశంసలు

పొందినవి. ఈ గ్రంథంలోని వ్యాసాలన్నీ

లోగడ పలు పత్రికలలో ప్రచురించబడి

ప్రశంసలందినవి. లింగమూర్తిగారి

తనయుడు కపిలవాయి అశోక్బాబు

సంపాదకత్వంలో శ్రీ కొక్కొండ

శంకరయ్య దంపతుల ఆర్థిక సాయంత్రే

ఈ విలువైన గ్రంథము ముద్రించ

బడినది. వీరి రచనలు ఇంకను 30 వరకు

అముద్రితాలుగా ఉన్నాయట! వదాన్యలు

ముందుకు వచ్చి అశోక్బాబు

సహకారంతో ముద్రింపచేసినచో తెలుగు

సాహిత్యానికి మరికొన్ని 'మఱలు'

లభించే అవకాశం ఉంటుంది.

రచయితలకు సూచనలు

- ✓ సమీక్ష కోసం పుస్తకాలు పంపేవారు విధిగా రెండు కాపీలు పంపాలి.
- ✓ పత్రిక కోసం రచనలు పంపించే వారు యునికోడ్లో ఉంటే ఓపెన్ ఐవెన్ ఐవెన్ మరియు పిడిఎఫ్లో మెయిల్ చేయండి.
- ✓ మా పత్రికకు రచనలు పంపినవారు ఇక్కడ అచ్చయాకనే ఫేన్ బుక్లో బ్లౌగ్లో పెట్టండి.
- ✓ ప్రతి రచనకు ఇది ఎక్కుడా ప్రచురణ కాలేజీని, ఏ బ్లౌగ్లో పోస్ట్ చేయలేదని, ప్రచురణ ప్రసారం కోసం ఎవరికీ పంపి ఉండలేదని పామీ పత్రం జత చేయండి.
- ✓ పత్రికలో ఒక కథ లేదా వ్యాసానికి నాలుగు పేజీలు మాత్రమే అవకాశం ఉంటుంది. ఈ లెక్కన పదమూడు వందల పదాలకు మించకుండా వ్యాసం, కథ పంపించండి.
- ✓ కవితలు 15 పాదాలకు మించకుండా పంపించండి.
- ✓ వ్యాసాలు, కథలు, కవితలు ఏపైనా పోస్ట్లో కూడా ఈ క్రింది చిరునామాకు లేదా ఇ-మెయిల్కు పంపవచ్చు.
- ✓ ప్రచురణకు స్వీకరించిన రచనల్ని పత్రికనుగుణంగా మార్చు చేసుకునే హక్కు సంపాదకవర్గం కలిగి ఉంటుంది.

భారత జాగ్రత్త

పాశం అమృతరాం రెసిడెన్సీ, ఇ.నెం. 1-2-234/13/46/4, 3వ అంతస్థి, ఎన్.టి.ఐ.ఎస్. ప్లైట్ నెంబర్ - 500 029. తెలంగాణ. E-mail : editor@thangedu.co.in

వెల తప్పిన నాటి నుండి

కన్నతల్లి అరుసుకున్నట్టే ఇంటింటి
ఆడపడుచుకు రాజైద్యం

నెలలు నిండినాకా ప్రసవేదన
పడుతుంటే పరుగులుగా
సాంత అన్న పంపినట్టే అంబులెన్ను
అగమేషూలపై ఎక్కడా ఆగకుండా రావాల్సిందే!
ఫురటిల్లు నిపుణులున్న ప్రభుత్వ వైద్యశాలే!

నవజాత శిశువుల మరణాలు లేకుండా
మన అధినాయకుని కడుపుతీపితనం ఇది.
శస్త్రచికిత్స లేకుండా సుఖప్రసవం
తల్లిబిడ్డలు క్షేమం!
ఇంటింటా ఊరంతా నామకరణోత్సవాలు!

కేసిఆర్ “అమృషడి” జనప్రయోజనం ముఖ్యం అంతా
తల్లికడుపులో ఉన్నపుడూ
బయటకు ఈ లోకంలోకి వచ్చాకా
శిశువుకు బలవర్ధక ఔషధాలు!

కేసిఆర్ కిట అంటి పెద్దదే చిన్నదేం కాదు!
బేబికి కావలసిన అత్యాపసర వస్తువులు!
తీసిన కొద్దీ ఆత్మియంగా వస్తునే ఉంటాయి
బేబి బట్టలు బేబి సబ్బులు బేబి అయిల్ బేబి శాడర్
బేబికి తడి తాకకుండా న్యూఫ్ కిన్లు డైపరులు!

అమృ ఒడి...

కంఠాశై రాఘవాచార్య, 87905 93638

యోగ, క్షేమవహమృహంగా
పాలకులకు ప్రజలంటే ఎన్ని జాగ్రత్తలో!
నేటి ఆరోగ్యవంతమైన పాపలతోనే రేపటి భవిష్యత్తు
బంగారు తెలంగాణగా భవ్యంగా!

చిన్నిచిన్న పాపలకు దోషులు కుట్టకుండా
రక్షణగా దోషుతెరలు కూడా!
కిట నిండా అమృషడి నిండుగా
బేబికి ఇన్నిన్ని కానుకలు సారె పెట్టినట్టే!

మగశిశు పుడితే 12,000
అడశిశు పుడితే 13,000 ఆర్థిక సహాయం
“అమృ ఒడిలో” శిశు ఆడుకునుడే!

అదమరిచి నిద్రపోవడే
ప్రతి ఊరు పాపల నవ్వులు
ఆరోగ్యంగా తెలంగాణ
భవిష్యత్తు బంగారు తెలంగాణ!

భువి పొరుల జీవితాల్లో
వెలుగులు నింపే బడులకు
కొత్త సాబగులు
‘మన ఊరు-మన బడితో
ఇఖ్యందులు మటుమాయం

వర్షమయం బడిగోడలు
అందమైన చిత్రాలు
అభ్యసనకు తావిచే పటాలు
ఇప్పుడు బడుల్లో
కుఫ్యాలూ చేస్తాయి విషయబోధన
పెయింటుతో నిండిన బడిగోడలు
అప్పునం పలుకుతాయ్
బాలల్ని రారమ్మంటూ
ఇప్పుడు బడి అంతా
విద్యుత్కూంతుల
వెలుగుజిలుగులు
వాతావరణంతో పాటు
పిల్లల మెదడ్లనూ చల్లబర్పి
చదువు ఇంకేలా చేసే పంకాలు
పిల్లల ఆరోగ్య పరిరక్షణాతో పాటు
పర్యావరణ పరిరక్షణకూ ఊతం
తాగునిటి సుధాయం
ఇప్పుడు లేదిక స్టాప్టీక్ బాటిళ్లలో
నీళ్లు తెచ్చుకునే అగత్యం
పుష్టిలంగా తాగునిరు
బడి ప్రాంగణంలోనే
మరుగుదొడ్డు లేమి
బడి మానేందుకు కారణం
ఒకప్పటి సంగతి
ఇప్పుడు ప్రకృతి పిలుపులకు
బంబేలత్తే అవసరం లేదు

భవిత మహోన్నతం

దా॥ రాయారావు సుర్వాత్కార్ రావు, 94410 46839

నీటిసాకర్యంతో టాయిలెట్లు
పిల్లల అవసరాలను తీర్చే
ప్రభుత కల్పించిన వసతి
బెంచీల్లో ఇరుక్కుంటూ కూర్చోడానికి
సాకర్యాల లేమితో
నేలమై కూర్చోడానికి
ఇక్కె మంగళం
డ్యూయీల్ డెస్కులు
భావిసారులకు ఆసనాలు
అసాకర్యాలకు తిలోడకాలు
పగుళ్ల గోడలు
చిలం పట్టిన కిటికీల గ్రిల్స్
ఊడుతున్న కిటికీలు
ఊగుతున్న తలుపులు
ప్రభుత్వం వేసిన
మరమ్మతుల మంత్రాలతో
ఇక్కె అదృశ్యం

నల్లబల్ల స్థానే
ఆకుపచ్చ అవతారమెత్తిన బోర్డులు
పిల్లల భవిష్యత్తుకు
పచ్చదనం అందిస్తాయ్

ప్రహరి గోడలు
పిల్లలకే కాదు-
పారశాలకూ రష్ణణ
పౌష్టికాపోరంతో పరిపుష్టి కలిగించే
మధ్యాహ్నాభోజన ముమశుమలు
కొత్తగా కట్టిన కిచెన్ పెడ్డు దాటి
బోంచనశాలమైపు పయనం

ఏళ్లగా శిథిలమైన గదులు
ఎత్తుతాయ్ కొత్త అవతారాలు
డిజిటల్ విద్య అమలు
లేత మెదల్లలో
బోధనాంశాల నిక్షిప్తం
కొత్త సాంకేతికతను
అందిపుచ్చుకుంటూ
బంగారు భవిష్యత్తు వైపు
వేగంగా పిల్లల అడుగులు

‘మన ఊరు - మన బడితో
సర్చారు బడుల బలోవేతం
బాలల చదువు ఫలవంతం
భవిత మహోన్నతం

జావెన్ సాయి మాన్ బడి
గంభీరావావేటు

ఆ రెండు చెట్లు

(ప్రకృతికి కీడు చేస్తే వచ్చే దుష్పరిణామం...)

ముఖ్య కె.వి.వి.వెం.

78935 41003

నేను బస్టర్లో నుంచి ఇవతల ఉన్న కిటికీ గుండా చూడగానే, బండారిగూడెం అనే గ్రామం కనబడింది. అంటే ఆ బోర్డ్ కనబడింది. నిజానికి ఆ గ్రామం కొద్దిగా లోపలికి ఉంటుంది. గ్రామంలో ఉన్న ఇళ్ళు లీలగా, ఆ మధ్యలో ఉన్న తాడిచెట్ల సందుల్లో నుంచి కనబడుతుంటాయి. ఒకప్పుడు చెట్లు చాలా దట్టంగా ఉండేవి. ఎన్ని రకాల చెట్లో ఉండేవి. కానీ ఈ పాతికేళ్ళలో పచ్చదనం బాగా తరిగిపోయింది. జ్ఞాపకాలు ఒక్కసారిగా ముంచేత్తాయి.

రఘురావు పాతికేళ్ళ క్రితం ఈ గ్రామంలోనే తనకి సెకండరీ గ్రేడ్ టీచర్గా ఉద్యోగం వచ్చింది. జాయిన్ అవడానికి ఎంతో ఉత్సాహంతో, ఉద్యోగంతో వచ్చాడు. వస్తుంటే దారికి ఇరువైపులా వాయిలు పొదలు, మోదుగు పూల చెట్లు, తంగేడు పొదలు పరుచు కున్నట్లుగా ఉండేవి. వాటి నుంచి ఒక ప్రత్యేకమైన సువాసన గుబాళించేది. దాన్ని ఇదీ అని చెప్పలేము. అవి అనుభవం అయితేనే తెలుస్తుంది. ఏ కొద్దిగా వానపడినా పైనుంచి ఎక్కడినుంచో గుట్టలలోనుంచి వరద నీరు వచ్చి మా బడికి ఉన్న బాటని నింపేసేది.

అప్పుడు మేము ప్యాంట్లు మోకాళ్ళ దాకా లాక్ష్మిని వరద దాటి బడికి వెళ్ళివాళ్ళం. “ఎందుకు సార్... ఇంత వాన

ల్లో బడికి రావడం... ఈ రోజుకి ఆగితే పోయేది గదా” అనేవాళ్ళు ఊరిలో ఉండే పెద్దలు.

“మాకు ప్రభుత్వం ఇస్తున్న జీతంకి ఎంతో కొంత న్యాయం చేయాలి గదా... ఈపాటి వానావరదలకే జడిప్పే ఎలా... ఈ మాత్రం ఉద్యోగం రాక ఎంతమంది అలమటిస్తున్నారో తెలుసా మిత్రమా” అనేవాళ్ళం. వాళ్ళు కూడా మాతో ఎంతో మంచిగా ఉండేవాళ్ళు.

సరే... మనం ఎంత చేసినా ఎప్పుడూ అసూయ పడే బ్యాచ్ కూడా ఊళ్ళో ఎలాగూ ఉంటుంది. కాకపోతే వాళ్ళు

ఎవరో గాని మొదలంటా నలికేశారు. అరే.. అంత పెద్ద నేరేడు చెట్లుని ఒక్క రోజులో ఎలా నలికేశారబ్బా అని నిర్ణయింత పాశియాను. అయినా అంత పెద్ద పచ్చని చెట్లుని ఎలా నరకాలని పించించి. మనుషులేనావాళ్ళు?..? ఊళ్ళోకి వచ్చిన తర్వాత పిల్లల్ని వాకబు చేస్తే ఏమో సార్ మాకు తెలియుదు అన్నారు. బళ్ళోకి అప్పుడప్పుడు ఏదో పని మీద వచ్చే యువకులు ఇద్దరు కలిసినపుడు అడిగాను. వాళ్ళా

మంచిగానే నటిస్తూ అవకాశం వచ్చినప్పుడు తమ నిజరూపాల్ని చూపిస్తారు.

వానాకాలం పరిస్థితి ఆ విధంగా ఉంటే, ఎండాకాలం ఇంకోలా ఉండేది. ముఖ్యంగా ఒంటిపూట బధులు మొదలైనపుడు సరిగ్గా మిట్ల మధ్యాహ్నం బన్సోవ్ కి వచ్చేవాళ్ళం ఇంటికి వెళ్ళడానికి! బన్సోవ్ అంటే అక్కడ ఓ పెద్ద నేరేడు చెట్లు ఉండేది రోడ్డుకి పక్కన. దాని కిందనే నిల్చిపూలి బన్ కోసం. అదే మా బన్సోవ్, అంతే..! ఐతే మాత్రం ఏం.. ఆ ఎండాకాలంలో ఎంత చల్లగా ఉండేదని దానికింద..! అప్పుడప్పుడు లటుకు లటుకును కిందపడే ఆ నేరేడు పశ్చ. వాటిని ఏరుకుని బ్యాగ్లో వేసుకునే వాళ్ళం. మాది ప్రాథమికోస్తుత పారశాల, కాబట్టి ఏడవ తరగతి దాకా ఉండేది. ఇద్దరం పరినెంట ఊధాయులం, మిగతా ముగ్గురు వలంటీర్లు ఉండేవారు. ఒక సోమవారం బస్ట దిగాము. లోనికి వెళ్ళబోతూ రోడ్డు వారగా చూస్తే అక్కడ అంతా బోడిగా ఉంది. ఆ నేరేడు చెట్లు లేదు. ఎవరో గాని మొదలంటా నరికేశారు. అరే.. అంత పెద్ద నేరేడు చెట్లుని ఒక్క రోజులో ఎలా నరికేశారబ్బా అని నిర్ణయింతపోయాను. అయినా అంత పెద్ద పచ్చని చెట్లుని ఎలా నరకాలని పించింది. మనుషులేనావాళ్ళు?..? ఊళ్ళోకి వచ్చిన తర్వాత పిల్లల్ని వాకబు చేస్తే ఏమో

సార్ మాకు తెలియదు
అన్నారు. బళ్ళోకి
అప్పుడప్పుడు ఏదో పని
మీద వచ్చే యువకులు
ఇద్దరు కలిసినపుడు
అడిగాను. వాళ్ళూ
చెప్పలేకపోయారు.
అయితే ఏదో నిజం
దాస్తుస్తుట్టుగా
అనిపించాయి వాళ్ళు
ముఖాల్చి పరిశీలిస్తే..!
బంగారం లాంటి
నేరేడు చెట్టుని నరికేశారు
గదా... ఇప్పుడు బస్సు
కోసం వెయిట్
చేయడానికి దేనికింద
నిలబడాలి. రోడ్డుకి
అవతల వేషపు పది
మీటర్ల దూరంలో ఓ
కానుగ చెట్టు

కనిపించింది. ప్రాణం లేచివచ్చింది. బడి
అయిపోయిన తర్వాత అక్కడే బస్సు
కోసం నిరీక్షిస్తూ ఉండేవాళ్ళం. కానుగ
చెట్టు గాలి మంచిదని పెద్దవాళ్ళు
చెబుతుంటారు. ఇప్పుడు రెండూ కలిసి
వచ్చాయి. అలా ఓ వారం రోజుల పాటు
ఆ చెట్టు కిందనే నిల్చునేవాళ్ళం.
విచిత్రంగా ఎం జరిగిందో ఏమా, మళ్ళీ ఓ
అదివారం పూట ఆ కానుగ చెట్టుని ఎవరో
నరికేశారు.

మతిపోయింది. ఎవరబ్బా ఈ అదృశ్య
వ్యక్త హంతకులు?..? అయినా మేము
నిలబడి ఉన్న చెట్టునే పనిగట్టుకొని
నరకడం ఏమిటి? దీంట్లో ఏదో కుటు
కోణం ఉంది అనిపించింది. మేము
కావాలని ఇక్కడ ఎవరికి ఏ హాసీ
చేయలేదు. కానీ ఎందుకని పనిగట్టుకుని
ఇలా చేస్తున్నారు అనిపించింది. అంటే
మేము ఇక్కడ చెట్టునీడి లేక బాధపడాలని
వాళ్ళ ఉద్దేశం అన్నమాట. ఎంత
క్రూరమైన మనుషులు ఉన్నారు ఈ
లోకంలో!..! మనం ఏ హాసీ
చేయకపోయినా, మనకి కీడు తలవెట్టే
మనుషులు!..! వాళ్ళవరో తెలుసుకోవాలని

బంగారం లాంటి

నేరేడు చెట్టుని నలికేశారు
గదా... ఇప్పుడు బస్సున్న కోసం
వెయిట్ చేయడానికి
దేనికింద నిలబడాలి. రోడ్డుకి
అవతల వేషపు పది మీటర్ల
దూరంలో ఓ కానుగ చెట్టు
కనిపించింది. ప్రాణం లేచి
వచ్చింది.

అస్త్రి పెరిగింది.

మా దగ్గరే పనిచేసే ఓ విద్యా వలంటీర్
స్తావికంగా ఉంటాడు. విషయాన్ని అతనికి
వివరించి ఆ అదృశ్య వ్యక్తుల్ని ఎలాగోలా
కనిపెట్టమని చెప్పాము. కొన్నిరోజుల
తర్వాత తను కనుగొన్న ఆ రఘుస్యం
ముమ్మల్ని ఆశ్చర్యపరిచింది. ఆ చెట్లని
కొట్టింది స్తావిక నివాసులైన ఇద్దరు
యువకులే. కాని దాని వెనకాల ఉన్న శక్తి
మాత్రం ఎవరో కాదు గతంలో ఇక్కడ
పనిచేసి వేరే మండలంలో ఉద్యోగం
వెలగబెడుతున్న ఓ ఉపాధ్యాయుడే. దానికి
ఓ కారణం ఉంది. పేరుకి అతను టీచర్
అయినా, ఓ పాలిటీషియన్లా ఫీలవతూ

కొంతమంది రాజకీయులతో

రాసుకుపూసుకు తిరుగుతుంటాడు.
ఏనాడు నోరుతెరిచి పారం చెప్పడు,
యూనియన్ పనులు అంటూ
తిరుగుతుంటాడు.

తన ట్రూస్ట్సుర్ అయి వెళ్ళిపోయిన
తర్వాత ఈ స్కూల్కి మంచివేరు
వస్తుండడంతో తట్టుకోలేక ఇక్కడ ఉన్న
తన గూఢారూలు ద్వారా ఈ పనికిమాలిన
పనులు చేయస్తున్నాడు. ఇక లాభం
లేదనుకుని ఊరిలోకి పోయి లోతుగా
వాకబు చేస్తే, ఆ పాలిటికల్ టీచర్ ఇక్కడ
చేసిన వెధవపులన్నీ బయటబడ్డాయి.
దాంట్లో చిన్నపిల్లల్ని తడిమిన అసహాయైన
ఉదంతాలు ఔతం ఉన్నాయి. ఈసారి
గనక వాడు మన పైన ఏమైన
దుష్పప్రయోగాలు చేస్తే ఆ పేరెంట్స్
ద్వారానే బుద్ధి జప్పిద్దాం అనుకున్నాం.
ఈలోగా ఓ వార్తని పేసరలో చదివి
అవాక్కయ్యాము. అతగాడు స్కూల్
మీద వెళుతూ, ముందు వచ్చే లారీని
తప్పించబోయి అక్కడ రోడ్డు పక్కనే
ఉన్న రెండు చెట్లని ఢీకొట్టి అపస్కూరక్షితి
లో పడిపోతే ఎవరో అసుపత్రిలో
చేర్చారని!..!

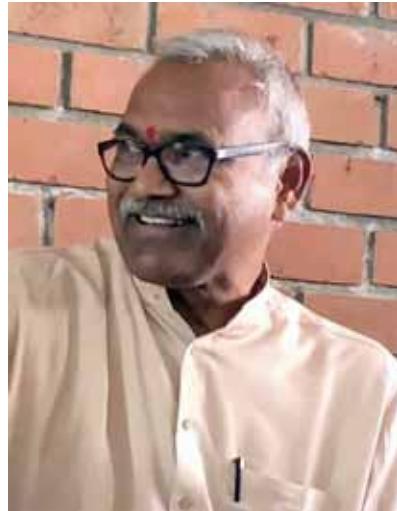
పద్యం స్థానం పద్యానిదే...

- కసిరెడ్డి వెంకటరెడ్డి

పసివాడని సాహితీవేత్త కసిరెడ్డి వెంకటరెడ్డితో
ఈ పద్యం ముఖాముఖి...

పమస్కారం సారీ! మీ బాల్యం,
విద్యాభ్యాసం, కుటుంబం గురించి
సంక్లిష్టంగా తెలపండి?
మా ఊరు పోలపల్లె. ఆమనగల్లు
మండలంలో ఉంది. పూర్వం పాలమూరు
జిల్లాలో ఉండేది. జిల్లాల వంగడింపులో
ఇప్పుడు రంగారెడ్డి జిల్లాలో చేరింది. మాది
వ్యవసాయదారుల కుటుంబం. మా నాన్న
గారి కాలంలో భూమి బాగానే ఉండేది.
కానీ చెల్ళి పెండ్లి జ్ఞాపుడు అప్పులు
తీర్చుడానికి కొంత భూమి కోల్పోవలసి
వచ్చింది. అయినా వ్యవసాయమేమీ
ఆగలేదు. నాన్నగారు మొగులాయి
జమానా మనిషి ఆయనకు ఉర్రూ వచ్చేది.
పోలీసు పటలుగా చేశాడు. వాళ్ళు
నలుగురన్నదమ్ములు. చిన్నతమ్ముడు
రాంరెడ్డి, భూములు పంచుకోకముందే
పాముకాటుకు గురై మరణించాడు.
నాన్నగారు వ్యవసాయదారులైనా
భాగవతంలో రుక్మిణి కళ్యాణం,
నారాయణ కవచం మొదలైన ఘట్టాలు
నోటికి వచ్చేవి. రాకమచ్చర్చ కీర్తనలు
గొంతెత్తి పాడేవారు. నాకు మూడు
నాలుగేళ్ళు వయస్సున్నప్పుడే ఈ పద్యాలు
నేర్చించారు.

రామరామయన్ రారాదు పాపంబు
రామరామయన్ రాదు భయము
రామరామ యన్ రారాదు ముత్యువు
రామనామ మమ్మత రాశి యగును

తేరా పలకా బలపము
యారా అయవారి చేతికింపలరంగా
పోరా భోజనవేళకు
రారా పద్యాల చదువరాజకుమారా
చిన్నచెంబుతోటి శ్రీకాయ ఉదకంబు
అవ్వ నాకు యింత బువ్వ వెట్టు
బువ్వ లేదు కొడుక బుద్దిమంతుడైతే
చల్ల తాగిపోర చదువుకోర!
ఈ పద్యాల అర్థాలు ఆ తర్వాతి
కాలంలో ఎంతో ఉపయోగపడ్డాయి. తొలి
దశలో ఊరికనే ధారణ చేసినా దేశకాల
పరిష్కారులకు అన్యయించుకొని సవరించు
కొనే సందర్భాలైన్నే వచ్చాయి. కీర్తనలు,
భజనలు నాటి పరిపాలకులకు
సంబంధించిన అంశాలేవేవో నాన్నగారు

చెబుతుంటే చిన్నతనంలో అర్థమయ్యేవి
కావు. 1950-52 నాటి మాట మా ఊళ్ళో
వీకోపాధ్యాయు పారశాల ఉండేది. ఒక
తురక పంతులుండేవాడు. అతనికి
తెలుగురాదని మా అమృతాన్నలు
అంటుండేవారు. అందుకని నన్ను మా
తమ్ముడు మోహనరెడ్డిని మా
మేనమామగారి ఊరు మాడ్లలకు
ప్రాథమికవిద్య కోసం పంపించారు.
అక్కడ మేమిద్దరం ప్రాథమికవిద్య పూర్తి
చేశాం. ఆనాటి ప్రధానోపాధ్యాయులు
నారాయణరెడ్డి, మాకు బాగా తెలుగు,
సాంపిక పాల్యంశాలు బోధించిన
రఘుపతిరెడ్డి ఎప్పటికీ గుర్తుంటారు. వారి
ఆప్యాయత, ఆత్మీయత అట్లాంటిది. 101
సంవత్సరాలు బ్రతికిన మా అమృతమ్మ
అనేక విధాల ప్రేమను పంచిన మేనత్త
-మేనమామలు చిరస్కరణీయులు. ఈ
ప్రాథమికవిద్య వరకు ముఖ్యంగా మా
నాన్నగారి ప్రభావంతోనే మేం నడిచాం.
అందువల్ల పొరాణిక విషయాలైన్నో
అయిన చెబుతుంటే విన్నవి ఇప్పటికీ
గుర్తున్నాయి. అష్టరాలతోపాటు,
కీర్తనలతోపాటు ఈత కూడా ఆయనే
నేర్చించాడు. ఒకవిధంగా నేను, మా
తమ్ముడు గజీతగాళ్ళం కావడానికి
ఆయనే కారణమయ్యారు. మా తమ్ముడు
మిలిటరీ స్పీషిల్స్ పోలీలో 16
సంవత్సరాలు ఛాంపియన్సిప్

సాధించడానికి ఇది కారణమైంది. దైర్యం, సాహసం, చోరవ, ఇవన్నీ నాన్నగారివల్లనే సిద్ధించాయి.

మీ ఉన్నతవిధ్య, ఉద్యోగజీవితం గూర్చి చెప్పండి?

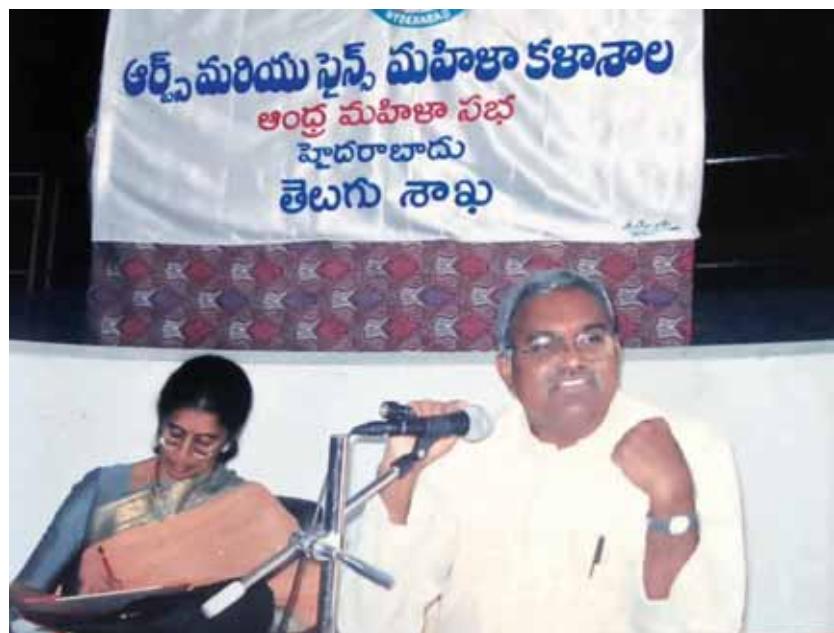
మాడ్సులలో ప్రాథమికవిధ్య సూర్యాలున తరువాత కల్యక్తి జిల్లా పరిషత్ పారశాలలో 6-11 వ తరగతి వరకు చదువుకొన్నాం. ముసలయ్య ప్రధానోపాధ్యాయులు. డా. ముకురాల రామారెడ్డి తెలుగు, బ్రిటిష్ చరిత్ర అధ్యాపకులు. హిందీ పండితులు బుచ్చయ్యగారు, లెక్కల పంతులు మంద కృష్ణరెడ్డి, పైన్స్ అధ్యాపకులు సాయిరెడ్డి ఇలా ఎందరో చదువులతల్లిని హృదయంలో ప్రతిష్ఠించారు. అలా 1963 వరకు కల్యక్తి చదువు సాగింది. నా పోచ.ఎన్.సి. సూర్యాలున తర్వాత మా ఊరికి వచ్చి వ్యవసాయంలో స్థిరపడ్డాను. ఒక వ్యవసాయదారుగా జీవితాంతం ఉండాలనేదే కోరిక. అయితే కల్యక్తి ఉన్నత పారశాలలో చదువుకునేటప్పుడు ఆనాటి బ్రహ్మవ్యాపం గ్రంథాలయంలోని అనేక పుస్తకాలు చదువడం, ఇని చదవాలి, చదవకూడదు అని తెలియక ఎన్నో డిట్టెక్స్, క్రిలింగ్, పైంఫిట్ మిస్టర్ నవలలు చదవడం వల్ల మనస్సు విశాల ప్రపంచంలోకి వెళ్లిపోయింది. అంతేగాక మిత్రుడు జి. యాదగిరి తమ స్వగ్రామమైన ఎల్లమ్మ రంగాపూర్ గ్రంథాలయం నుండి ఎన్నో పుస్తకాలు తెచ్చేవారు. వాటిల్లో ముఖ్యంగా కొవ్వలి నవలలన్నీ చదివేశాను. వేయి శిరస్సులు ఖండించిన అపూర్వ చింతామణి చదివి 9వ తరగతిలోనే తరగతి గదిలో గంటలు గంటలుగా కథ చెప్పిన కాలం మరువలేనిది. అందువల్ల అప్పుడే 'కథల రెడ్డి' అనే పేరు వచ్చింది.

వ్యవసాయంలోకి వచ్చిన తరువాత మా ఊరికి దగ్గరగా ఉన్న ఆమనగల్లుకు వారానికోసారి వెళ్లి అక్కడి గ్రంథాలయంలోని పుస్తకాలు తెచ్చుకొని చదువు కొనేవాడిని. దాదాపు రెండున్నర సంవత్సరాలు వ్యవసాయంలో అన్ని

పనులు ఇష్టపూర్తిగా చేశాను. పంటలు బాగా పండాయి. కానీ, మా నాన్నగారు భూమి తనఖా బ్యాంకు నుండి తెచ్చిన అప్పు కట్టలేని కారణంగా బ్యాంకు అధికారులు వచ్చి మా ఎద్దుల్ని, దున్పపోతులను బలవంతాన లాక్స్‌ని వెళ్లి పక్క ఉపిలో వేలం వేశారు. వ్యవసాయం దెబ్బతింది. ఆ సమయం లోనే నిండు పంటపాలం మీదుగా తెగిన కుంట వరద పారి మోసు (ఇసుక తెర) గస్పుకపోయింది. అంతేగాక ఒకట్టిండు చిన్నచిన్న అప్పులు తీర్చాడానికి అవుదూళ్ళను కూడా అమ్మవలసి వచ్చింది. ఇన్నిటి కారణంగా పాలెం ప్రాచ్య కళాశాలలో చేరాలని నిర్ణయించుకొని 65-67 సంవత్సరాల మధ్యన అక్కడ చదివి Dip. OI లో ఉన్స్ట్రీయియా విశ్వ విద్యాలయంలో పరీక్ష హాసి రాష్ట్రంలోనే ప్రథమశ్రేణిలో ప్రపథమ స్థానం పొందడం అద్భుంగానే భావిస్తాను. ఆనాటి ప్రాచ్యకళాశాల గురువులు అష్టర భిక్ష పెట్టి మార్గదర్శనం చేసిన మహానీయులు తెలకపల్లి విశ్వనాథశర్మ, నింజమూరి శేషపణిశర్మ, రామకృష్ణాప్రీ, శ్రీరంగాచార్య ఇలా ఎప్పటికీ గుర్తుంచు కొనే భాపాసాహిత్య సంస్కృతులు కంఠదగ్గంగా హృదయంలో నిలిపిన మనీషులుగానే వారిని స్వరించుకోవడం

మహాద్యాగ్యం. ఆ తర్వాత మాడ్సుల జిల్లా పరిషత్ ఉన్నత పారశాలలో జూనియర్ తెలుగు పండిత్గా చేరి 6 సంవత్సరాలు పని చేశాను. ఉద్యోగంలో ఉంటూనే బి.బి.ఎల్. పండిత్ తిక్షణ పూర్తిచేసుకుని సీనియర్ తెలుగుపండిత్ అయ్యాను. తెలుగు పండితునిగా ఉంటూనే ఎం.బి.ఎల్.లో కూడా విశ్వవిద్యాలయస్థాయిలో ప్రపథమ స్థానం లభించింది. ఈ ఉద్యోగ జీవితంలోనే ఆంధ్రభూమి, పంచాయతీ రాజ్యం వంటి పత్రికలలో వరుసగా ఎన్నో రచనలు ప్రచురింపబడ్డాయి. ఆ ఉత్సాహంతోనే రెడ్డిమాట, గాంధీతాత అనే శతకాలను ముత్యాలసరంలో శ్రీ భగవద్గితను ప్రచురించాను. అంతేగాక 1969లో వచ్చిన తెలంగాణ ఉద్యుమ ప్రేరణలో జై తెలంగాణ' అన్న పేరుతో 28 గేయాలున్న చిన్న గ్రంథాన్ని ప్రచురించి ప్రచారం చేశాను.

ఆ తరువాత కామారెడ్డిలోని డిగ్రీ కళాశాల ఇంటర్మ్యూకు వెళ్లి తెలుగు లెక్కర్స్‌గా ఎంపికయ్యాను. 1973 నుండి 1985 వరకు 12 సంవత్సరాలు అక్కడ తెలుగు ఉపన్యాసకునిగా పనిచేశాను. ఈ 12 సంవత్సరాల్లో పిపోచ.డి. పట్ట సంపాదించడమే గాక మరికొన్ని గ్రంథాలు ప్రచురించాను. జానపద సాహిత్యం మీద

పేశమంగా పరిక్రమించే అవకాశం తెలుగు
 పొడుపుకథలై పరిశోధన చేసే
 సందర్భంలో లభించింది. ఆచార్య సి.
 నారాయణారెడ్డిగారి పర్యవేక్షణలో వెలువడ్డ
 850 పటల తెలుగు పొడుపుకథల
 గ్రంథం పండిత పౌమరు లను కూడా
 చదివించే శైలిలో వచ్చిందని
 మిత్రులెందరో ప్రశంసించారు. 1985
 మార్చిలో ఉప్సాగ్నియా విశ్వవిద్యాలయం
 తెలుగుశాఖలో ఉద్యోగం వచ్చింది.
 లక్ష్మర్ంగా, రిడర్ంగా, ప్రాఫెసర్గా,
 తెలుగుశాఖ అధ్యక్షునిగా పార్శ్వప్రణాళిక
 సంఘ అధ్యక్షునిగా ఉద్యోగ బాధ్యతలు
 నిర్మిపొంచాను.

2006 ఆగస్టులో పదవి విరమణ
 చేసిన తర్వాత తెలంగాణ
 విశ్వవిద్యాలయంలో తెలుగుశాఖ
 అధ్యక్షనిగా తాత్కాలికంగా పనిచేసి
 రెండు సంవత్సరాల పాశ్చాత్యపణాళిక
 సంసీద్ధం చేశాను; అప్పుడే ఎం.ఏ., మొదటి
 సంవత్సరం ప్రారంభమైంది. వారికి
 అయిదు నెలలు పాఠాలు చేపాశు.

ఆ తర్వాత 2011 పిబ్లవరి నుండి
 2013 మార్చి వరకు తిరుపుల తిరుపతి
 దేవస్థానంలో ‘హిందూ ధర్మ ప్రచారపరిషత్తు
 కార్యదర్శిగా పనిచేశాను. అప్పటికి 23
 జిల్లాల్లోని పరిషత్తు ఉద్యోగుల ద్వారా
 కార్యక్రమాలు నిర్వహించాడానికి
 మార్గదర్శనం చేశాను. ఈ రెండేళ్ళలో
 ‘హిందూ ధర్మరక్షణ మన కర్తవ్యం’,
 ‘యుగయుగాల్లో హింధూధర్మం’, ‘మన
 దేవాలయం మానవతా వికాస కేంద్రం’,
 ‘పద్మావతి శ్రీనివాసకళ్యాణం’, ‘పుభుప్రదం,
 శ్రీవారిభక్తులు’ అనే చిన్నచిన్న గ్రంథాలు
 ప్రాశాను. ఇవి దేవస్థానం ప్రచురించింది.
 ధర్మప్రచారంలో భాగంగా దేవస్థానం ఈ
 గ్రంథాలను సందర్శాన్ని బట్టి
 ఉపయోగించుకొన్నది.

ఏయే సాహిత్య సంపుల్ల బాధ్యతలు
నిర్వర్తించారో వివరిస్తారా?

‘కామారెడ్డిలో ఉన్నపుడు ‘హితసాహితి’ అనే సాహిత్య సంస్థ స్థాపించిన బృందంలో ఉన్నాను. వ్యవస్థాపక కార్యరద్రిగ్గా పనిచేశాను. సంస్కరణలో సాహితీ

ప్రసంగి అనే లిఖిత మాసపత్రిక
 నిర్వహించడంలో నా యోగదానం ఉంది.
 ప్రాంతస్థాయిలో జాతీయ సాహిత్య
 పరిషత్తు ప్రారంభమైనప్పటి నుండి
 క్రియాశీల కార్యకర్గా పనిచేశాను.
 భాగ్యసగర్ శాఖకు కార్యదర్శిగా, ప్రాంత
 కార్యాలయ కార్యదర్శిగా, ప్రాంత
 అధ్యక్షనిగా, అభిల భారతీయ సాహిత్య
 పరిషత్తు అధ్యక్షనిగా జాతీయ సాహిత్య
 వికాసానికి కృషి చేశాను. ప్రాంతమంతటా
 ఆయాజిల్లాలోని నగరాల్లో సాహిత్య
 పరిషత్ శాఖల స్థాపనలో, సాహిత్య
 కార్యక్రమాల నిర్వహణలో నా వంతు
 బాధ్యత నిర్వహించాను. ఇప్పుడు కూడా
 ప్రాంత జాతీయ సాహిత్య పరిషత్తుకు
 అధ్యక్షనిగా ఉన్నాను.

ఈ విద్యార్థి - ఉద్యోగ జీవితంలో
అంతర్భాగంగా కొనసాగిన సాహిత్యకారుని
పాత్ర అంటే, కవిగా, కథారచయితగా,
నవలా రచయితగా, వక్తగా, విమర్శకునిగా
పరిశోధకునిగా పరిణామించిన స్థితిగతులు
వివరిస్తా?

నేను విద్యార్థిగా ఉన్నప్పుడే తరగతి
గదిలో కథలు చెప్పడంతో ప్రశంసలు
పొందిన కారణంగా కథలు
ప్రాయులనిపించింది. రకరకాల నవలలు
వదవడంవల్ల అలాంటివీ ప్రాయులని
పించింది. డా॥ ముకారాల రామార్డెగ్గారు
తరగతిగదిలో వినిపించే అంశాలు (కథలు,
సంఘటనలు, పద్యాలు) మనస్సులో

నాటుకోవడం కూడా రచనారంగంలో
కాలూనాల్సివచ్చింది.

పెచ్చేనిసి. అయిపోయింతర్వ్యాత
వ్యవసాయంలో ఉన్న రెండున్నర
సంపత్పురాల కాలంలో ఎక్స్‌ప్రైజ్‌
నోటుబుక్కు ప్రైజ్‌లోని కాగితాల్లో
ప్రాయడం ప్రారంభించాను. అయిదారు
పుటలున్న కథానికలు ఆరేడు ప్రాశాను.
40 నుండి 48 పుటలున్న పెద్దకథలు
(నవలికల్చాంటివి) 22 ప్రాశాను. ఈ
రచనలన్నిటిపై నేను చదివిన డిట్కీవ,
క్రిల్చింగ్, సైంఫిషిక్ మిస్టర్, సాంఫిక
నవలల ప్రభావం ఉంది. వీటిలో
భాషాదోషాలుంటాయి. కథాసంవిధానంలో
హాత్మాంపుటనలూ కనిపిస్తాయి. 17-19
సంపత్పురాల మద్యకాలంలో ప్రాసినవి,
కాబట్టి పరిపక్వత ఉండదు. కొన్ని విన్న
సంఘటనలు, మా ఊరిలో జరిగిన
సంఘటనలు ఈ రచనలో కనిపిస్తాయి.

ఎను నను బయలుక ఆయిల్య. మాడ్పుల ఉన్నతపారశాలలో ఉద్దోగం చేసిన అరు సంవత్సరాల కాలంలో గానీ, కామారడ్డి డీగ్రి కళాశాలలో పనిచేసిన పస్సెండు సంవత్సరాల కాలంలో గానీ వీటిని వెలికితీయలేదు. ప్రచురించాలనే ఆలోచన చేయలేదు. కాని ఈ మధ్యకాలంలో ఎన్నో రచనలు గ్రంథరాపంలో పచ్చిపై. నేను 1985 మార్చిలో ఉన్నానియా విశ్వవిద్యాలయంలో చేరాను. ఆ తర్వాత కామారడ్డి నుండి

కుటుంబంతో పాటు బయలైరాను.
పుస్తకాలు అవీ ఇవీ సర్పకొనేప్పుడు
సందూకలో దాచి ఉంచిన ఈ రచనలన్నీ
వెలికి తీసి, ఇంటిముందు చిన్నకుప్పగా
పెట్టి గుణాధ్యనిలా కావ్యహోమం
(కాల్పినేశాను) చేశాను.

ఈ మధ్యకాలంలో శ్రీభగవద్గీత
(గేయకృతి), రెడ్డిమాట (శతకం),
గాంధీతాత (శతకం), ప్రబోధమాల
(గేయాలు), శాంతిదూత (శతకం),
పాలము వేంకటేశ్వరా, శ్రీ నరసింహ
శ్రీధార్తిభంజనా (శతకం), మున్నారు
ముస్తకాలు (గేయాలు), అలక (కథల
సంపుటి) వయసు - లలపు (నవల),
సంసుర్త (నవల), రాగజ్ఞల (నవల)
హిందువులపై రామాయణ ప్రభావం, శ్రీ
కాలబైరవస్యమి, ఆంజనేయుడే ఆదర్శం,
మా పట్టె (నవల) సుడిగుండాల్లో సూరీడు
(నవల), పొడుపుకథలు దిన పరిశీలన
(వ్యాసాలు) వర్షాంతర వివాహాలు
ఆమోదయోగ్యతా వంటి ఓ ఇర్కై
పుస్తకాలు ప్రచురింపబడ్డాయి. ఇదీ
కామారెడ్డి నుండి బయలుదేరడానికి
ముందు నా సాహిత్య జీవనం.

మీ రచనల్ని గురించి వివరించండి.
మిమ్మల్ని మీ రచన ఉండ్యగానికి
గురిచేసింది? ఆ అమభూతుల్ని పంచండి.

2000 జూలై 20న విజయవాడలో జ్యోతిషజ్ఞాన పీఠం వారి సదస్యులో
కర్మపర్యంపై ప్రసంగించిన తర్వాత జరిగిన సత్కారం

విశ్వవిద్యాలయం తెలుగు శాఖలో
చేరిన తర్వాత విశ్వవిద్యాలయంలోకి అడుగు
పెట్టినం సంతోషం కల్గింది. అదివరకే
దాదాపు 20 పుస్తకాలు ప్రచురించిన నేను
ఇక్కడ అనేక గ్రంథాలను ఆయా సంస్కల
సహకారంలో ప్రచురించుకోగలిగాను.
“సింధూరం” వచన కవితాసంపుటి 1988లో
అచ్చుంది. దీనికి బాగా పేరు వచ్చింది.
అంధరభామి వారపత్రికలో సాధనలో
జాగ్రత్తిలో ఈ కవితలన్నే ప్రచురింప
బడ్డాయి. అప్పుడప్పుడు కవిసమేళనాల్లో
పాడుకొన్న గేయకవితలు సింహగర్జన
(గేయసంహిత) పేరట జా.సా.ప.
ప్రచురించింది. అడిగిన ప్రశ్నలో ఉన్న
ఉండ్యగం అనేమాట ఈ గ్రంథంలోని చాలా
కవితలకు వర్తిస్తుంది. సింహమై గర్జిస్తున్నా
అన్నమాటలూ వస్తాయి. దేశభక్తి దండిగా
నిండుగా ఇందులోని అస్త్రి కవితల్లో
కనిపిస్తుంది. ఈ గ్రంథంపై రాజమండ్రి
తెలుగు విశ్వవిద్యాలయంలో ఎం.పి.ల్.,
పరిశోధన జరిగింది. ఆ తరువాత
సుభాషిత గీతా త్రిశతి అనే పద్య కవిత
ప్రచురింపబడింది. ఇందులోని అనేక
ఫండికలు వైతిక విలువలను
ప్రతిష్ఠించేవిగా ఉంటాయి. నీతి, విలువలు,
మనిషి, సృష్టి, వంచన, న్యాయం, వేదవిద్య,
విశ్వాసం, కులము, గుణము, ప్రగతి,

తప్పు, అజ్ఞాని వ్యాపారసంస్కృతి మున్నగు
శీర్షికలతో 300 గీతపద్మాలతో ఈ
గ్రంథం నిర్మితమైంది. నిత్యము అనే
శీర్షికలో

ఉన్న ఒక పద్యం చూద్దాం!

“ఏది నిత్యమో సత్యమో ఎవరికెరుక?
తాను నిత్యమున్న అయినష్ట తనకు
ఎరుక!

సారశక్తిని గౌల్యగ సారశక్తి
వలయు, మిఱగురు కాంతితో
కొలువగలమ?!”

ఇటువంటి పద్యాలతో సాంస్కృతిక
సామాజిక ఆధ్యాత్మిక జాతీయ భావాలతో
ఈ గ్రంథం నిర్మితమైంది.

ఉన్నానియా విశ్వవిద్యాలయంలో చేరిన
తొలిదశలో నా పరిశోధన గ్రంథం తెలుగు
పాడుపు కథలు అచ్చుంది. వరుసగా
జానపదాలమీద కొన్ని బుర్రకథలు, కొన్ని
విమర్శన గ్రంథాలు ప్రింటైనాయి. ఆయా
సందర్భాల్లో, జాతీయ సదస్యులో చదివిన
వ్యాసాలతో మరికొన్ని వ్యాసాలతో
జానపదకవిత్యం జానపదకళా దర్శనం,
జానపదసాహిత్యం, అధ్యయనం
అనుశీలనం అనే గ్రంథాలు ప్రచురింప
బడ్డాయి. విద్యార్థుల నిమిత్తం రాసిన
నేతాజీ, గోరక్షణ, డా॥ అంబెద్కర్, డాక్టర్ బింబి
వాలుగు బుర్రకథలు 1993-94
సంవత్సరాల్లో అచ్చు అక్కడక్కడ
ప్రదర్శింపబడ్డాయి.

ఇదేకాలంలో చిట్టగాంగ్ వీరగాథ, దారి
తప్పిన పంజాబ్, ఆర్యతెవరు?
అండమాన్లో ఆజన్మాంతం తదితర
గ్రంథాలు హిందీలోకి తెలుగులోకి
శీసుకొని రావడం జరిగింది. ఇందులో
సావర్కర్ ఆత్మకథ అయిన అండమాన్
జైలు జీవితం జాగ్రత్తి వారపత్రికలో
రెండు సంవత్సరాలు నీరియుల్గా
వచ్చింది. అంతేగాక రాగజ్ఞలు, నరజాతికి
నీతి ఉన్నదా? రాష్ట్రాన్ని నీ పేరు
రాజకీయమా! అనే నవలలు జాగ్రత్తిలో
సీరియల్గా వచ్చాయి.

ఉన్నానియా ఉండ్యోగ జీవితంలో
ఉన్నపుడే వీరనారిరుద్రమ, స్వాతంత్య
వీర ఉయ్యాల నరసింహరెడ్డి, కలియుగ

కర్ణ బుడ్డి వెంగళరెడ్డి అనే చారిత్రిక నవలలు అచ్చయ్యాయి. దయా నీ సేరు దయ్యపూ? అనే కథల సంపుటి ప్రచురింపబడింది. ఈ కథలన్నీ ‘కిరస్తానీ కీలకాలు’ అనే శిర్మిక క్రింద జాగ్రత్తిలో ప్రచురింపబడ్డాయి. ఈ సందర్భంలో అనేక ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలు ప్రచురింపబడ్డాయి. వాటిలో జాతీజీవనంపై రామాయణ ప్రభావం, శ్రీ భగవద్గీత ఉపనిషత్తులు, శ్రీకృష్ణపుండేశ చైతన్యసాహితి, భారతీయ మహాభ, శ్రీభగవద్గీత ధర్మరక్షణ, నిత్యజీవితంలో భగవద్గీత, పార్శ్వసారథీయం ఉన్నాయి.

కొన్ని సాహిత్యవ్యాసాలు విమర్శన గ్రంథాలు కూడా పదవీనిరమణకు ముందే వెలుగులోకి వచ్చాయి. జాగ్రత్తసాహితి, పత్రికల్లో భాష, జాతీయ సాహితి, నవీన సాహితి మొదలైనవి ఈ కోవలోకి వస్తాయి.

పద్మగ్రంథాలకు వ్యాఖ్యానాలు కూడా ఈ ఉండ్యోగజీవితంలోనే చేశాను. ‘కాపుబిడ్డ’, ‘దాశరథి శతకం’, వేమన వేదాంతం’, వేమన వేదాంత పరిమళం’ మొదలైన గ్రంథాలు ఈ కోవలోకి వస్తాయి. తి.తి.ద.లో పనిచేసినపుడు ప్రచురింపబడ్డ గ్రంథాలన్నీ ఆధ్యాత్మిక సాహిత్యంలోకి వస్తాయి. ఇవేకాక కొంతమంది మహాత్ముల జీవిత చరిత్రలను గ్రంథాలగా ప్రాయిడం జరిగింది. అందులో పండిట్ దీన్దయాక్షర్జీ, శ్రీ నిత్యశుద్ధానంద స్వామి, శ్రీ జ్ఞానేశ్వరానందగిరిస్వామి, శ్రీ రఘునందనస్వామి పేరిట వెలువడ్డ గ్రంథాలు ప్రధానమైనవి.

నైజాం విముక్త ప్రాదరాబాద్ సంస్థానానికి సంబంధించి, మూడు పుస్తకాలు ఆనాటి ఉపప్రధాని దేశి వ్యవహారాల అమాత్యులు శ్రీ ఎల్.క. అద్వానీ ఆపిమ్మరించారు. అని ‘నియంత నిజాం నిజరూపం’, ప్రాదరాబాదులో జాతీయోద్యమం’, ‘ప్రాదరాబాదులో రజాకార్డ దురంతాలు’ అనే ఈ గ్రంథాలు ప్రచురించారు. దేశికాల పరిస్థితులను

బట్టి సామాజిక అవసరాలను బట్టి ఇలా ఎన్నో గ్రంథాలు ప్రచురించడం జరిగింది. ఇవన్నీ మొత్తం 140 వరకుంటాయి.

మీ జాతీయవాదం అటు సాహిత్యంలో ఇటు విశ్వవిద్యాలయంలో ఎలా కొసపాగిది? మీరు సమాజాన్ని ఎంతవరకు ప్రభావితం చేయగలిగారు?

జాతీయవాదం, జాతీయ దృక్పథం, జాతీయ భావాలు అనే ఈ మాటలు ఈ దేశంలో స్వాతంత్ర్యోద్యమం నుండి ప్రధానంగా వినిష్పిస్తున్నాయి. అయితే సింధువు (వది) నుండి సింధువు (హిందూ మహాసముద్రం) వరకున్న ఈ భూభాగం ఒక్కటే అన్నమాట మనకు విష్ణుపురాణం, వేదాల్లోని సప్తసింధు పదం, రామాయణం లోని ‘జనని జన్మన్మభూమిశ్చ’ వంటి శ్లోకాలు ప్రేరణనిష్పిస్తాయి. స్వాతంత్ర్యోద్యమానికి ముందే తాత్మిక భూమికను నిర్మాణం చేసిన వివేకానందుని భావాలు ఇందుకు ఉదాహరణలుగా నిలుస్తాయి. ఆ ప్రభావంతో 2004లో విఎక్గిత పేరిట గేయకవితలను నేను ప్రచురించడం జరిగింది. ఇందులో 240 ముక్కొలుం టాయి. ఈ గ్రంథం 2004 జులైలో జరిగిన చికాగోలోని ‘ఆటా’ తెలుగు మహాసభల్లో ఆపిమ్మిరింపబడింది. ఈ గ్రంథం నిండా జాతీయభావాలే ఉన్నాయి. జాతీయ సాహితి, జాగ్రత్తి సాహితి పేరిట నేను ప్రచురించిన వ్యాసాల్లో ఈ భావాలే ఉంటాయి.

విశ్వవిద్యాలయంలో బోధన సందర్భంలో నన్నయ, తిక్కన, పోతనలకు సంబంధించి సందర్భం వచ్చినప్పుడు జాతీయదృక్పథంలో వారి కవిత్వాన్ని ఎలా అధ్యయనం చేయాలో, తద్వారా భాషల మధ్య బంధుత్వం, ఏకాత్మభావన ఎలా సిద్ధిస్తుందో వివరించినపుడు విద్యా రంగంలో గాని లేదా సంస్కరణలలో పాల్గొన్నవారిలో గాని ఆ మార్గంలో అధ్యయనం చేయాలనే ఆలోచనలు కలిగినట్టుగా ఆ తరువాత వారి స్పందనల వల్ల తెలిసేది. ఇవిగాక జాతీయ సాంస్కరిక ఇతర సాహితీ సభల అధ్యర్థంలో

జరిగిన జాతీయ, అంతర్జాతీయ సదస్యల్లో వారు నాకు ఇచ్చిన ఉపన్యాస శీర్షికలు జాతీయ దృక్పథానికి సమీపంగానే ఉండేవి. అందువల్ల అధ్యయనశిలప ఉన్న యువక్కి ఈ భావాల ఆవశ్యకతను గుర్తించి ప్రచారం చేయాలని భావిస్తుండేది.

ఎందుకంటే దేశంలోని రాజకీయాలు కులం, వర్షం, వర్షం, ప్రాంతం, మతం, సంప్రదాయాల పేరిట వ్యక్తుల మధ్యన భేదభావాలు స్పష్టిస్తున్న తరుణంలో జాతీయ భావాల ప్రచారం తప్పినిసరి అని గుర్తించి ఈ మార్గాన్ని ఎన్నుకోవడం జరిగింది. అంతేగాక ప్రపంచంలోని పరిణామాలను చేస్తున్నపుడు సామ్రాజ్య వాద శక్తులు భారతదేశంలై దృష్టి సారించి ఈ దేశాభ్యుదయానికి గండికొట్టే విధంగా ప్రవర్తిస్తున్నాయని సమకాలీన పరిస్థితులు తెలుపున్నాయి. అందువల్లనే సాహిత్యం మాధ్యమంగా జాతీయ భావ ప్రచారానికి పూనుకోవడం కర్తవ్యంగా భావించాను.

అందువల్లనే ఆయా కులసంపూల కార్యక్రమాల్లో పాల్గొన్నప్పుడు ఆలోచనా పరులైన యువమిత్రులు ఏది హితమని చర్చించేవారు. మన అస్త్రిత్వం మనం నిలుపుకోవాలంటే అస్త్రిత్వ పోరాటం తప్పదని అందుకు జాతీయవాదమే శరణ్యమని అంగీకరించేవారు. ఒక సామాజిక శాస్త్రవేత్త చెప్పిన కారణంగా “ఈ భావజాలంతో దేశంలోని యువత నిర్మాణమైతే చాలు ఆ దేశం బాగుపడుతుంది” అన్న వాక్యం ఈ సందర్భంగా గుర్తుకొస్తుంది.

కొండరు పద్మం ముందు వచన కవిత నిలువదని చెబుతుంటారు.

మీరేమంటారు?

ఎవరేది బాగా అధ్యయనం చేశారో వారికది మనస్సులో బాగా నాటుకొంటుంది. తెలుగులో పద్మకవిత, గేయకవిత, వచన కవితలుగా కవిత్వాన్ని విభజించుకొని పరిశీలించే దృక్పథాలు ఏర్పడ్డాయి. పద్మమైనా గేయమైనా, వచనమైనా అందులో కవిత్వం అనేది ఉంటే కలకాలం నిలుస్తుంది. అయితే

పద్యానికి ఉన్న కొన్ని లక్షణాల వల్ల అది రెండువేల సంవత్సరాలుగా కొనసాగుతూ వస్తుంది. ఈ మధ్య వచ్చిన వాసమామలై వరదాచార్యులుగారి జీవితచరిత్ర పద్యకావ్యాన్ని (వరదాచార్యుదయం) పరిశీలిస్తే పద్యంలోని చైతన్యశక్తి ఏమిటో అర్థమాత్రంది. నిజానికి పద్యం ముందు గేయం తరువాత, ఆ సిదప వచన కవిత అనే వరుసలో అధ్యయనం చేయాలికాని, దీనిముందు అది నిలువదు, ఇది

నిలువదు అనే భావాలు తీసుకొనకూడదు. సమాజాన్ని కలిపి నిలిపేది ఏదైనా, దాని నిర్మాణ శిల్పాన్ని బట్టి నిలుస్తుదే తప్ప, ఒకదానికాటటి పోటీ కాదు. ఈ విధంగానే ఈ మూడింటిని అధ్యయనం చేయాలి. బోధనా సందర్భంలో కాని, ఏదైనా ఒక విషయాన్ని ప్రతిపాదించేపుడు గాని, అధ్యాపకులెందరో పద్యాన్నే ఉదాహరణ లుగా స్వీకరిస్తారు. శతాబ్దాల పద్యంపై దాడి జరుగుతున్నప్పుడు వైపూట ఎవరైనా అని ఉంటారు. కానీ పద్యం స్థానం పద్యానిదే!

ఇటీవల వస్తున్న అప్రిత్యవాదాల పట్ల మీ స్వందన ఏమిటి?

ఈ ప్రశ్న ప్రాంతీయ అప్రిత్యులకు సంబంధించిగా భావిస్తున్నాను. ఈ దేహం ఒక దేశమనుకుంటే దేహంలోని సర్వాంగాలకు సమప్రాధాన్యం ఉండనే మనం భావించాలి. కాలి ద్వేలికి దెబ్బతాకితే చేయి వెళ్లి సేవలందిస్తుంది. అదేవిధంగా కాళీరు నుండి కన్యాకుమారి వరకు అటక్ నుంచి కటుక దాకా ఉన్న ఈ భారత భూభాగంలో అన్ని ప్రాంతాలు సమానమే! ఒక ప్రాంతాన్ని తక్కువగా చూచినప్పుడు గాని పట్లుకోనప్పుడు గాని ఆ ప్రాంతం తన అప్రిత్యం కొరకు పోరాడుతుంది. అది తప్పుకాదు. దాని ప్రభావం సాహిత్యంలో కనిస్తుంది. ఇక సాహిత్యంలో వివిధ వాదాలకు సంబంధించిన అప్రిత్యమనేది ఆయా వాదాలను తలకెత్తుకున్నారు, వారి వాదాలలో మానవతావాదాన్ని అంతర్లీనంగా ప్రవహింపజేసినప్పుడు బహిరంగంగా అభివృక్షికరించినప్పుడు సమాజ శైయసు

అంతర్జాతీయ లయన్స్ క్లబ్ ఆధ్యార్యంలో ఉత్తమ ఉపాధ్యాయుని పురస్కారం

దృష్ట్యా ఆ వాదమే ఉండాలని ఎవరమైనా అంగీకరిస్తాం! అప్పుడు ఈ విషయంలో భిన్నాభిప్రాయాలేమీ ఉండవు.

మీరు పాందిన పురస్కారాల గూర్చి తెలుపండి.

నా సాహిత్యజీవితంలో దాదాపు 40 పురస్కారాలు సాహిత్యసంప్రాటులు సామాజిక సంప్రాటులు అందించాయి. అయితే అప్పీ చెప్పుకునే అవకాశం ఇక్కడ లేదు. అవసరమూ లేదు. బిరుదురాజు రామరాజు, బోయి భిమన్న, ముళ్ళపూడి, ఓగేటి, నోరి, తుమ్మల, రాయప్రోలు, దాశరథి, బి.ఎస్.శాప్రి, వాసమామలై, అదిశంకర్, సురవరం తదితర సాహిత్యవేత్తల పేర ఇచ్చిన పురస్కారాలు ఎప్పటికీ గుర్తుంటాయి. సాహిత్య సామాజిక రంగాల్లో ఇంకా చేయాలిన సేవలను ఇప్పటి గుర్తుచేస్తుంటాయి.

ఈ సందర్భంలోనే కొన్ని బిరుదులు కూడా ఆయా సంప్రాటు ప్రధానం చేయడం జరిగింది. వాటిలో ఉత్తమదేశిక, ఉపన్యాస కళానిధి, జాతీయ సాహిత్య రథసారథి, అభినవ వివేకానంద, జానపద సాహిత్యరత్న, ఉపన్యాసేసరి మొదలైనవి ఉన్నాయి. అమెరికాలోని ఆటా సబల్లో 8 పర్యాయాలు పాల్గొని ఉపన్యాసించడం అనేది, అదీ వారు కోరిన అంశం మీద మాట్లాడడం అనేది గొప్ప పురస్కారిగానే నేను భావిస్తాను.

నేటి సాహితీ యువతరానికి మీరిచే సందేశం ఏమిటి?

అధ్యయనం అనుశీలనం పరిశీలనం

అనేవి స్వేచ్ఛగా ఉండాలి. అప్పుడు స్వాజనశక్తి కూడా స్వేచ్ఛగా త్రోసుకొని వస్తుంది. సమర్పణ భావం అనేది అన్నిటికన్నా ముఖ్యం. అఱుతే ఈ సమర్పణ ఏదో ఒక వర్గానికి ప్రాంతానికి, చెందిది కాకుండా దేశం మొత్తానికి అవసరమైనదే ఉండాలి. ఆ దృష్టితో ప్రాచీనకాలం నుండి వస్తున్న సాహిత్యాన్ని అధ్యయనం చేయాలి. వాటిని నేటి కాల పరిస్థితులను అన్వయించుకోవాలి.

ప్రస్తుతం ఉన్న అన్ని సాహిత్య ప్రక్రియలను కులంకషంగా అధ్యయనం చేయాలి. తానెంచుకున్న ప్రక్రియ మీద అభిమానం పెంచుకోవచ్చు కానీ, మిగతా ప్రక్రియల్ని తిరస్కారభావంతో చూడాల్చిన అవసరం లేదు. ఏ ప్రక్రియ ఎవరిలోకి వెళుతుందో ఆ సమాజంలో ఆ ప్రదేశంలో ఆ ప్రక్రియ ద్వారా తన భావాలను వారిలోకి వెళ్ళేట్లుగా చేయడం తన కర్తవ్యంగా భావించడంలో తప్పు లేదు. ఏది ఏమైనా ప్రస్తుతం అనేక ఆకర్షణలకు లోసవతూ ఎటుంటే అటు ద్వార్లే బంతిలో జీవితం ఉండకుండా నియమనిష్ఠలతో, శ్రద్ధతో తాననుకున్న భావాల సంకల్పబలంతో ముందుకు సాగాలని యువసాహితీ మిత్రులకు ఆహ్వానం పలుకుతున్నాను.

ఇంటర్వ్యూ...
అపుసుల భాసుప్రకాష్
9603204507

చీకట్టో దివిటీ వెలిగించినవాడు

తెలంగాణ సినిమా వెలుగులు...

అమ్ముంగి వేషమ్‌పాల్
94410 54637

‘ఔ లంగాణ సినిమా’ అన్న బలహీన సమాసాన్ని తొలిసారి తెలుగులోకి అర్థవంతంగా ప్రవేశపెట్టిన దార్శనికుడు పోచ. రమేష్బాబు. ఆ వెనువెంటనే అనేక వ్యాసగవ్వాలు తెరిచి, సాక్షాలు తెలిపి తెలంగాణ సినిమా పుట్టుపూర్యేత్తరాలను పత్రికల పుటల తెరల మీద ప్రదర్శించినవాడు హెచ్.రమేష్ బాబు. అంతటితో ఆగకుండా అరుదుగానే అయినా అప్పుడప్పుడు వచ్చిన, వస్తున్న ప్రతిభావంతులైన తెలంగాణ దర్శకుల సినిమాల మీద అష్టరకంతులు

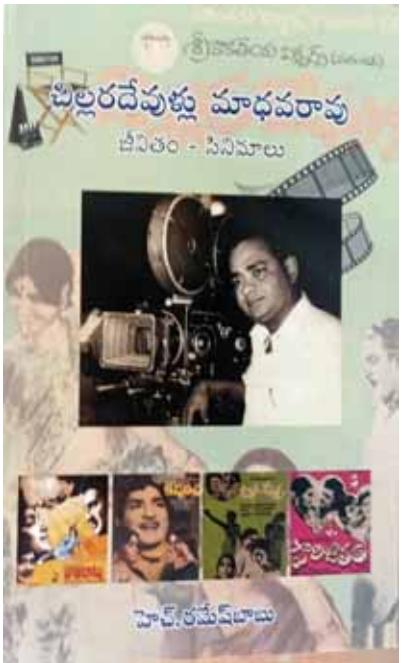

ప్రసరింపజేస్తున్నవాడు కూడా రమేష్బాబే. ఐదారు సినిమాలు తీసి ప్రధానంగా ‘చిల్లర్డెవుళ్లు’ ద్వారా కీర్తి గడించిన దర్శకుడు టి.మాధవరావు మీద ఒకటి రెండు వ్యాసాలు రాసేయకుండా ఏకంగా ఒక పుష్టకమే తీసుకువచ్చాడంటే రమేష్బాబుకు తెలంగాణ పట్ల ఉన్న అంకితభావం ఎంతటిదో అర్థం చేసుకోవచ్చు.

సినిమాకు నిజమైన హీరో దర్శకుడే నంటాడు రమేష్బాబు. తెలుగు సినిమాలలో కథానాయకుడు సూపర్ హీరోగా చెలామణి కావడం అసహజ న్యాయం. కె.వి.రెడ్డి, బి.ఎన్.రెడ్డి వంటి సమర్థులైన దర్శకుల దర్శకత్వంలో దర్శకత్వంలో నటించిన నటీనటులకు, తద్వారా ఆయా సినిమాలకు గొప్ప పేరు ప్రఖ్యాతులు రావటం తెలిసిందే. హీరోల స్వీయాభిక్షత కళను దెబ్బతీస్తుంది. సాహిత్యంలో లాగే సినిమాకు కూడా జీవితమే కొలమానం. జీవితమే ఆదేశసూత్రం. నటన అంటే మరేదో కాదు- మానవ ప్రవర్తనకు సహజ అనుకరణ. సినిమా ఒక కళారూపం.

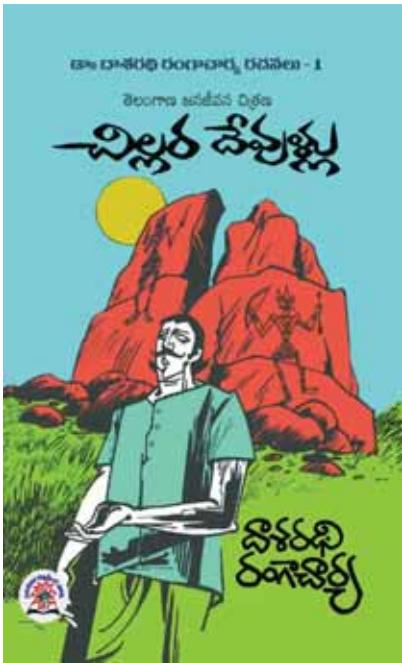
తిరునగరి మాధవరావు అనే వరంగల్కు చెందిన సినిమా దర్శకుడు దాశరథి రంగాచార్య రాసిన ప్రముఖ నవల ‘చిల్లర్డెవుళ్లు’ (1969) తెలంగాణ రైతాంగ పోరాటకాలాన్ని, దాని నేపథ్యాన్ని గొప్పగా చిత్రించిన నవలల కోవకు చెందిన నవల. ఈ వరసలో అదివరకే ‘ప్రజలమనిషి’, ‘గంగు’, ‘ఓనమాలు’, ‘మృత్యుంజయులు’, ‘మృత్యునీడల్లో’, ‘సింహాగర్జన’- వంటి నవలలు వచ్చాయి. ‘చిల్లర్డెవుళ్లు’ నవలను ఒక కళాత్మక వాస్తవికతను ప్రతిఫలించే సినిమాగా మాధవరావు తీయటానికి సంకల్పించటం సాహసమే. మాధవరావు అప్పటికే ఆదుర్తి సుబ్బారావు చాలా సినిమాలకు అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్గా చేసి, ప్రిక్సు రచనలో, దర్శకత్వ శాఖలో అపారాలనుభవం గడించాడు. మాధవరావుకు ‘తాళిబోట్టు’ సినిమాకు దర్శకత్వం వచ్చినప్పుడు ఆదుర్తి సుబ్బారావు వెళ్ళకుండా ఆపే ప్రయత్నం చేయటం

**సినిమాకు నిజమైన
హీరో దర్శకుడే నంటాడు
రమేష్బాబు. తెలుగు
సినిమాలలో కథానాయకుడు
సూపర్ హీరోగా చెలామణి
కావడం అసహజ న్యాయం.
కె.వి.రెడ్డి, బి.ఎన్.రెడ్డి వంటి
సమర్థులైన దర్శకుల
దర్శకత్వంలో నటించిన
నటీనటులకు, తద్వారా ఆయా
సినిమాలకు గొప్ప పేరు
ప్రఖ్యాతులు రావటం తెలిసిందే.
హీరోల స్వీయాభిక్షత కళను
దెబ్బతీస్తుంది.**

ఏమాత్రం సమంజసంగా లేదు. సాచిత్రణం నటించాలని కొంచన వంటి ఒక స్థాయి ఉన్న హోరోయిన్ ఈ సినిమాలో నటించటానికి అంగీకరించటంతో మాధవరావు సగం విజయం సాధించాడు. సినిమాలో వర్ధసంఘర్షణ తారాస్థాయికి చేరుకోవటంతో గిరిజనులతో పాటు సామాన్యజనం పోరాటమార్గం పడుతున్న దశలో రంగాచార్య ఈ దొరఱనే ఇంత సాగినన్నాళ్ళు సాగుతచి. మంది తిరగబడ్డే మన గత్తేపైతది' అన్న మాటలు సాచిత్రణతో పటికిస్తాడు. ఆ సందర్భంలో 'కవిగారూ' మీరొక యూనివర్సిటీ ట్రూత్ చెప్పారు' అంటూ సాచిత్రణానికి అంటూ సామాన్యకంగా అన్నారుంటే, ఆమె సమాజంలోని వైర్యధ్వాలను ఎంత బాగా అర్థం చేసుకున్నారో గుర్తించవచ్చు.

'చిల్లర్డెవుళ్లు' తెరకెక్కించటానికి అవసరమైన చరిత్ర జ్ఞానం మాధవ రావులో సహజాతంగా ఉన్నదేనని రమేశ్బాబు నమ్మకం. ఆ యూనిట్లో నవలా రచయిత దాశరథి రంగాచార్య ఉండనే ఉన్నాడు. 'బాంచెన్ కాల్గౌర్త్' కాలపు కర్కక కార్బూకులను, వాళ్ళను దారుణంగా సహజమైన శక్తివంతమైన ప్రజలభాషకు సంభాషణల రూపం ఇచ్చింది రంగాచార్యే. సన్నిహితాలను,

బాగా అర్థం చేసుకున్నాడు. మనం గర్భించవలసిన విషయం ఏమిటంబే అనలుసిసలు తెలంగాణ చరిత్ర లేకుండా ఏ తెలంగాణ సినిమా రూపుదిద్దుకోలేదు! మామూలు సిని సమీక్షకులు ఆ సినిమా ఎన్నాళ్ళు ఆడిందో చెప్పి, ఎంత డబ్బు వసూలు చేసిందో చెప్పి, ఆ సినిమా మీద తీర్పు చెప్పారు. రమేశ్బాబు కూడా ఈ అంశాలు చెప్పినా, ఆయనకు ఆ సినిమా కళాత్మకంగా రూపొందటం ముఖ్యం. సినిమాకు సంబంధించిన అన్ని రంగాలు, అంశాలు సహజంగా ఇమిడ్సోయి, ప్రేక్షకుని మీద వేయవలసిన ప్రభావాన్ని వేసిందో లేదో తెలుసుకొని తీర్పు చెప్పాడు.

'మనిషి పట్ల మనిషి అమానవీయంగా ప్రవర్తించిన సమాజం నాటేది ఈ కథ' అంటూ 'చిల్లర్డెవుళ్లు' సారాంశాన్ని ఒక వాక్యంలో చెప్పగలిగాడు రమేశ్బాబు. ఆడపాప యువతి పాత్రలో జమీందారు కూతురు పొత్తులో కన్న వోచిత్యాన్ని గ్రహించాడు. తెలంగాణ జానపదగీతం 'ఏటీకేతం బట్టిని నరసింహమార్తి పాడిన తీరును రమేశ్బాబు ప్రశంసించాడు. నవలలో ప్రధానమార్పులు చేయకుండా దర్శకుడు తెరకెక్కించటం కూడా రమేశ్బాబుకు నచ్చింది. ప్రధానంగా 'సామాజిక మార్పును ఆశించి, జరుగుతన్న కృషిలో ఈ చిత్రనిర్మాణం ఒక భాగంగా భావించి తీశాము' అంటూ దర్శకుడు మాధవరావు చేసిన వ్యాఖ్య రమేశ్బాబును బాగా ఆకర్షించినట్లు చెప్పుకోవచ్చు.

అయితే, మాధవరావు దర్శకత్వ ప్రతిభ ఒక్క 'చిల్లర్డెవుళ్లు'కే పరిమితం కాలేదు. 'తాళిబోట్టు', 'కన్నతల్లి', 'పారిజాతం' అన్న తెలుగు సినిమాలకు, 'సూరజ్ ఔర్చ చంద్ర', 'బహురోంకి మంజిల్', అన్న హింది సినిమాలకు కూడా ఆయన దర్శకత్వం వహించి తన ద్విభాషా ప్రతిభను తెరకెక్కించాడు.

సంఘటనలను తర్వాతించంగా కూర్చు చేసి ప్రభావశిలంగా మలిచింది మాధవరావేనని రమేశ్బాబు విశ్వాసం. హరిపురపోత్తుమార్పు అనే వామపక్షవాది అయిన రచయిత ఒక పర్యవేక్షకుడిగా ఉండనే ఉన్నాడు. దీంతో సినిమా ఎక్కుడా దారిత్పులేదు. రమేశ్బాబు సినిమా రంగానికి సంబంధించిన పస్వేండు పుస్తకాలు రాసినవాడు. అందుకే చలనచిత్రానికి సంబంధించిన చలనసుాత్రాలను కూడా

డా॥ ఎన్. గోవికి 'ప్రో॥ కొత్తపల్లి జయశంకర్ విశిష్ట సాహితీ పురస్కారం'

భాగి రతన్ శంకర్ నే విఖ్యాతి పొందిన కవి డా॥ ఎన్. గోవికి. ఆయన ఇంజనీరింగ్ చదువును ఆపి, సాహిత్యంపట్ల వల్లమాలిన ప్రేమతో తెలుగు ఎం.ఎ.లో చేరారు. సి.ఎ.రె. అంటే ఎనలేని అభిమానం. బాల్యాలోనే ఆప్ట్ కళాశాలకు వచ్చి చాలానేషు నిరీక్షించి సి.ఎ.రె.ను కలుసుకున్నారు. ఆయన సూక్ష్మతో, తనకు ఉన్న సహజాత్మన చైతన్యంతో తెలుగుసాహిత్యంలో శిఖరస్థాయికి చేరుకొన్నారు. మొదట ఆయన పద్యకవిత్వం ప్రాసారు. ఈ అనే ఆయన శతకం ఇష్టటికి నిత్యమాతనమే. కవిగా, విమర్శకుడిగా, పరిశోధకుడిగా, మంచివక్తగా, బహుముఖీనమైన ప్రజ్జలో అభిలభారత మహాకవిగా వినుతికొర్కారు. విశ్వవిద్యాలయంలో ప్రాఫెసర్గా, డిన్గా 1974 నుండి తన పదవీవరమణ వరకు ఎన్నో పదపులు నిర్మించారు. తరువాత తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం వైస్-ఛాన్సులర్గా నేవలందించారు.

గోవికి ప్రచురించిన మొత్తం పుస్తకాలు 56. అందులో 26 కవితా సంపుటాలు, 7 వ్యాపసంకలనాలు, 3 పరిశోధనాగ్రంథాలు, 6 యూట్రాచరిత్రలు, 5 అనువాదాలుగా చూడవచ్చు. వ్యాఖ్యాన గ్రంథాలు 2, కాలమ్ రచనలు 4 కూడా ఆయన లేఖించి ప్రసరించింది. ఇంకా బాలవిద్య కోసం, వయోజనవిద్య కోసం పార్సుప్స్కాల రచన కూడా చేశారు గోవికి. గోవికి సాహిత్య రచనలు హిందీ, ఇంగ్లీషు, గుజరాతీ, నేపాలీ, తమిళం, మలయాళం, మరాతి, కొంకణి, దోగ్రి, షైలి, కన్నడ, పంజాబి, సంస్కృతం, ఒడియా, సింధూ, ఉర్దూ, అస్సమీ, మణిషురి, చెంగాలి, బోడో, కశ్మీరి, సంతాలి, రాజస్థాని, జర్జీ, రఘునాథ మరియు పెర్సియన్ భాషల్లోకి అనువాదం అయ్యాయి. ఆయన రచనల్లో 'కాలాన్ని నిర్పాణిష్టవు' (1998) (కవితా సంపుటి) నానీలు (1998), మరియు 'జలగీతం' దీర్ఘకావ్యం (2002) సుప్రసిద్ధాలు.

2002లో కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు ఆయన 'కాలాన్ని నిర్పాణిష్టవు' కవితాసంకలనానికి లభించింది. ప్రీవర్స్ ఫ్రంట్ అవార్డ్ (1980) తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం అవార్డు (1991) తెలుగు అకాడమీ అవార్డు, డిల్టీ (1999) ఆయన సాహిత్య సంస్కృతి పరిరక్షణకు చేసిన కృషికిగాను నార్క్ అమెరికా అన్నమాచార్య అవార్డ్, ఇంకా 2001లో యునైటెడ్ ప్రైవెట్ చికాగో అవార్డు, 2009లో సమైక్య అంధధ్రదేశ్ రాష్ట్రంలో కళారత్న పురస్కారంతో సహా ముఖ్య పురస్కారాలు అయిన్ని వరించాయి.

జూన్ 25, 1948న గోవికి జన్మించారు. ఆయన తల్లిదండ్రులు నక్కలాట్టుమ్ము, నక్కలాట్టుమ్ము చంద్రయ్యగారు. నల్లగొండ జిల్లాలోని భువనగిరి ఆయన జన్మస్థలం. ఆయన ప్రచుర్చు ఉన్నత పారశాలలో విద్యాభ్యాసం అయ్యాక ఉన్నత విద్య ఉన్నాన్నియా యూనివర్సిటీ ఆప్ట్ కళాశాలలో కొనసాగింది. ఆయన సంస్కృతం, లింగ్యాప్రైక్స్ తో కలిసిన తెలుగు బి.ఎ. కోర్స్ చదివి 6వ రాయంకోతో నిలిచి గోల్డ్ మేడల్ స్కీఫరించారు. తరువాత ఎం.ఎ., తెలుగులో మొదటి క్రేపితో పాటు స్వర్ణపతకం పొందడానికి ఇది బీజవాపన

అయింది. ఆయన 1990లో ప్రాఫెసర్గా, బోర్డ్ ఆఫ్ ప్రైడెన్ షైర్క్రూస్గా 1992, తెలుగుశాఖ అధ్యక్షులుగా 1994లో పనిచేశారు. తరువాత 1999 నుండి 2002 వరకు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం వైస్-ఛాన్సులర్గా ఉన్నారు. ఆయన భారతదేశంలోని వైస్-ఛాన్సులర్గా ఉన్నారు. ఆయన పదవిని అలంకరించారు. ద్రవిడ్, కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయాలకు కొంతకాలం ఇన్చచార్జీ వైస్-ఛాన్సులర్గా ఉన్నారు. 2004-2006లో ఆప్ట్ కళాశాలలో ఆప్ట్ ఫ్యాక్ట్యూనిక్స్గా పనిచేశారు. 2011-2013 మరియు 2015-17 వరకు రండుసార్లు ఎమిరిటస్ ఫెలోగా కొనసాగారు.

తెలుగు సాహిత్యంలో గోవికి ఒక త్రింట్సెట్టర్ అని ప్రశంసించడం కద్దు. ఆయన 1976లో ప్రచురించిన మొదటి కవితాసంపుటి 'తంగేడుపూలు' తెలంగాణ సంస్కృతికి ఒక గొప్పప్రతిబింబం. తెలంగాణకు జాతిభావం కలిగించిన మహాకవలలో ఆయనను నిలబెట్టింది ఈ సంపుటి. అట్లాగే 1981లో ప్రచురించిన 'మైలురాయి' ఆధునికాలంలో ప్రసిద్ధమైన పురస్కారంగా చెప్పుకోనే ప్రీవర్స్ ఫ్రంట్ అవార్డు' గెలుచుకొంది. 1989లో 'చిత్రదీపాలు', 1993లో 'వంతెన', 1998లో 'కాలాన్ని నిర్పాణిష్టవు', ఆధునిక వచనకవితారంగంలో ఎంతో ప్రభావాన్ని కలిగించాయి. ఆయన 6వ సంపుటి 'నానీలు', 1998లో ప్రచురించబడింది. ఇది ఆయనను ఒక త్రిండ్ సెట్టర్గా నిలబెట్టింది. తెలుగుసాహిత్యంలో జానర్ క్రిటిసిజాన్ని మరింత ముందుకు తీసికొళ్చాయి. పదుందలకు పైగా నానీ కవితాసంపుటాలు వెలువడడం విశేషం. గోవికి నానీలు 12 భాషల్లోకి అనువదించబడ్డాయి.

ఆయన 2000లలో ప్రచురించిన మరో కవితాసంపుటి 'చుట్టు కుదురు'. 2002లో 'ఎండపొడ' కవితాసంకలనం వెలువరించారు. తరువాత 2002లో ఆయన నానీలు రెండవ సంపుటి వెలువడింది. అదే సంవత్సరం ఆయన జలగీతం లాంగ్ పోయెం వెలువడింది. జాతీయస్థాయిలో ప్రసిద్ధమైన ఈ కావ్యం 11 భాషల్లోకి అనువాదం అయింది. 2004లో ఆయన 10వ సంపుటంగా 'మరో ఆకాశం' వెలువడింది. ఇది ఆయన ఇంగ్లాండ్ టూర్ సందర్భంగా రాసిన కవిత్తం. 2006లో ఆయన నుంచి వెలువడ్డ 'అష్టరాల్స్ దగ్గమై' అనే సంపుటిలో ఆయన కవితాపరిణామాన్ని స్పష్టంగా చూడవచ్చు. 2007లో 'దీపం ఒక ఏకాంతం' సంపుటి వెలువడింది. 2008లో వెలువడిన 'గోవాలో సముద్రం' గోవాలోని సముద్రం గురించిన అనుభూతులతో వచ్చిన కావ్యం. 2010లో 'మా టొరు మహాకావ్యం' అని మానవ సంబంధాల స్థిర్దారలను వర్ణించారు. 2011లో 'రాతికెరటాలు', 2013లో 'హృదయరశిష్ట' తరువాత 19వ సంపుటంగా 'మళ్ళీ విత్తనంలోకి' మొదలైనవి ఆయన వెలువరించిన కావ్యాలు. ఆయన 1985 మారిప్పు, 2002 పైప్రస్, 2002 అమెరికా, ఇంగ్లాండ్ మరియు జర్మనీ 2020లో

చైనా సందర్శించారు. ప్రతి అనుభవం ఒక యాత్రాచరిత్రగా అంటే ఆరు యాత్రాచరిత్ర గ్రంథాలుగా వెలువరించారు. ఆయన సిహెచ్.డి. ధినీన్ 'ప్రజాకవి వేమన' తెలుగులోని 10 ఉత్తమ సిద్ధాంత గ్రంథాలలో ఒకటిగా నిలబడింది. ఇప్పటివరకు ఈ పుస్తకం 6 ప్రచురణలు పొందింది.

సాహిత్యవ్యాసం రాసినా, కాలమిస్టుగానయినా ఆయన సృజన ఎన్నో చర్చలకు మాలంగా నిలిచింది. తనదైన ప్రత్యేకశైలితో కొనసాగుతున్న సాహితీవేత్త ఎన్.గోవి.

ఆయన కేంద్ర సాహిత్య అకాడమి అవార్డుతో పాటు 30 అవార్డులు

గెలుచుకున్నారు. ఆంధ్రాష్ట్ర సాహిత్య అకాడమి మెంబర్గా, అలాగే సాహిత్య అకాడమీ, న్యూడిలీ, నేషనల్ బుక్ ట్రస్ట్ ఆఫ్ ఇండియా, అంతర్జాతీయ ఉపాధ్యాయుసంఘం, నంది అవార్డ్ కమిటీ మెంబర్గా, టీ.వి. నంది అవార్డు కమిటీ మెంబర్గా, ఎళ్ళిక్కాయటీవ్ మెంబర్గా, చెర్కెన్గా విధి బాధ్యతలు నిర్వహించారు. తెలుగు అడ్యులుజరి బోర్డ్, సెంట్రల్ సాహిత్య అకాడమీకి చెయిర్మెన్గా సేవలందించారు.

నిత్యయవ్యనంతో కూడిన స్మిన గోవ్ సాంతం. అందుకే 'భారత జాగ్రత్త' మొదటిసారిగా ప్రవేళపట్టిన 'ప్రా॥ కొత్తపల్లి జయశంకర్ విశిష్ట సాహితీ పురస్కారానికి' ఆయన్ని ఎంపిక చేసి ఒక తరాన్ని గౌరవిస్తున్నది.

భారత జాగ్రత్త సాహిత్య సభలు...

తె

లంగాణ సాహిత్యంపై వ్యక్తిగత కృషి చాలా జరిగింది. కానీ సంస్కారతమైన కృషి జరగలేదు. భారత జాగ్రత్తిగా దేశవ్యాప్తంగా విపురిస్తున్న తెలంగాణ జాగ్రత్తి తెలంగాణ సాహిత్య విశేషాలను ప్రపంచమంతా చాటి చేపే మహాసంకలనంతో చిరు ప్రయత్నాన్ని ప్రారంభించింది. జూన్ 21, 22 తేదీలలో తెలంగాణ సాహిత్య వికాసంపై రెండు రోజుల సాహిత్యసభలను నిర్వహించ తలపెట్టింది. అందుకోసం లభ్య ప్రతిష్టూలైన పరిశోధక రచయితలను కూడాగట్టి సదుస్యను నిర్వహించడంతో పాటు పరిశోధక పత్రాలను గ్రంథరూపంలోనూ తీసుకురావాలని సంకలించింది. ఈ అభ్యర్థయజ్ఞంలో పాలుపంచుకోవడానికి అనేక మంది పరిశోధక రచయితలు త్రికరణశాఖల్లిగా తమవంతు సహకారాన్ని అందించారు. గట్టి సంకలనానికి గట్టి ప్రతిభ కలిగిన తెలంగాణ మట్టిమనుషులు సహకరించిన భారత్ జాగ్రత్త సాహిత్య సభల ప్రత్యేక సంచిక రాబోయేతరాలకు సాహిత్య సమాచార వాహికగా దోహరపడునంది.

తెలంగాణలో వచన కవిత్వ అవిర్మావ వికాసాలపై సుంకిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి, పద్యకవిత్వంపై కాంచనపల్లి, తెలంగాణ గేయ కవిత్వంపై వడ్డెపల్లి కృష్ణ కాసర్ల నరేశరావు, తెలంగాణ ఉద్యమ పాటపై పసునూరి రవీందర్, తెలంగాణ సినిమాపాటపై మామిడి హరికృష్ణ సాధికారిక పరిశోధన పత్రాలను అందించారు.

పునతక్కిన తెలంగాణ అంటూ సంగిశేషీ శ్రీనివాస్ 1930కి పూర్వం తెలంగాణ కథను, పెద్దింటి ఆశోక్ కుమార్ అక్కడి నుండి 1956 వరకు ఉన్న తెలంగాణ కథను, ఆ తర్వాత 1970 వరకు ఉన్న తెలంగాణ కథలు శ్రీమత్త సంపత్త రెడ్డి, అక్కడి నుండి 2014 వరకు ఉన్న తెలంగాణ కథను శ్రీమతి మారోజు దేవేంద్ర, తెలంగాణ రాష్ట్ర అవిర్మావం తర్వాత తెలంగాణ కథను శ్రీ వెల్లండి శ్రీధర్ తమ పరిశోధక పత్రాలలో వివరించి తెలంగాణ కథ పునరుతును ఆవిష్కరించారు. 1900 నుంచి 1932 వరకు తెలంగాణ నవలలను భీంపల్లి శ్రికాంత్, 1934 నుంచి 56 వరకు తెలంగాణ నవలను సిహెచ్. ఉపారాణి, అక్కడి నుండి 1970 వరకు

తెలంగాణ నవలలను ఎన్. రఘు, 1970 నుంచి 2014 వరకు తెలంగాణ నవలను కేపీ అశోక్ కుమార్, 2014 నుంచి ఇప్పటివరకు తెలంగాణ నవలను ప్రభాకర్ జైని వివరిస్తూ ప్రయోజనాత్మకమైన పరిశోధక పత్రాలను సమర్పించారు.

తెలంగాణ కవయిత్రులు కవిత్వంలో ప్రైమ్ ఆప్రైత్వం అనే అంశంపై అనిశ్చేషి రిచిత్, తెలంగాణ కథావిమర్శపై వి. త్రివేణి, తెలంగాణ నవల విమర్శపై బెల్లంకొండ సంపత్తకుమార్, తెలంగాణ అధివిమర్శపై లక్ష్మణచవకప్రతి, ఉద్యమసాహిత్య విమర్శపై పగడాల నాగేందర్, తెలుగులో ఆకర్ష గ్రంథాలపై నిత్యానందరావు, తెలంగాణ వాజుయ చరిత్రపై కాలువ మల్లయ్ విప్పుతమైన సమాచారంలో కూడిన పరిశోధక పత్రాలను అందించారు.

తెలంగాణ ప్రాచీన నాటక రంగంపై సంగనభట్ల నరసయ్య, తెలంగాణ సాంఘిక నాటకవికాసంపై జె.విజయ్ భాసుర్, తెలంగాణ రేడియో నాటకంపై ఘనపురం దేవేందర్, తెలంగాణ యక్కగానంపై దత్తయ్య, దరువులలో యక్కగానప్రదర్శనపై తలారిడాకన్నా, స్వరాష్టుంలో నాటకరంగంపై బాలాస్తే మల్లేశ్ వివరణాత్మక వ్యాసాలను అందించారు.

భాషాపిఘంటువులపై నలిమెల భాసుర్, తెలంగాణ శాసన భాషా పరిణామంపై శ్రీరామేజు పారగోపాల్, తెలంగాణ భాష ద్రావిడ భాషల ప్రభావంపై సూర్యాదనంజయ్, తెలంగాణ భాష పై ఉర్రూ పాలసీ భాషల ప్రభావం అంశంపై క. లావణ్య, తెలంగాణ భాషా చరిత్ర కథన - కొన్ని ఆలోచనలు అనే అంశంపై నారాయణ శర్మ సాధికారిక వ్యాసాలను సమర్పించారు. ఈ సమగ్ర సమాచారంలో కూడిన గ్రంథం జూన్ 21, 22 తేదీలలో తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్ సమావేశ మందిరంలో ప్రాపేసర్ రఘ్య శ్రీహరి ప్రాంగణంలో భాల శ్రీనివాసమార్తి వేదిక వైని భారత్ జాగ్రత్త సాహిత్య సభల వేదికపై భారత్ జాగ్రత్తి అధ్యక్షురాలు కల్పకుంట్ల కవిత చేతుల మీదుగా ఆవిష్కరింపబడునంది. భవిష్యత్తులో తెలంగాణసాహిత్య వికాసానికి గ్రంథం దోహరపడుతునంది ప్రాంగ

రచయితలు జూలు విదిలించాలి...

పాలిదా రచయితల మహాసభలో ఎమ్మెల్ని కవిత పిలుపు

వి. నరసింహరెడ్డికి ఇందూరు అన్నమయ్య చిరుదు ప్రదానం

Rచయితలు కలాన్నే కాదు జూలును విదిలించాల్సిన సమయం ఆసన్నమైందని శాసనమండలి సభ్యులు భారత జాగ్రత్తి అధ్యక్షులు కల్యామంటల్ కవిత పిలుపునిచ్చారు. సమాజంలో చెడును ఎదిరించి మంచిని నిలిపే శక్తిని అందించడం రచయితల ద్వారానే సాధ్యమవుతుందని ఆమె విశ్వాసం వ్యక్తం చేశారు. సామరస్య జీవనంలో సాహితీవేత్తల పాత్ర ఉండుత్తమైందని చాబిచెప్పారు. మే 31న జిల్లా కేంద్రంలోని పొటుల లహరి ఇంటర్వెపనల్లో నిర్వహించిన హరిదా రచయితల సంఘం పదవ మహాసభలో ముఖ్యాలతిథిగా ఎమ్మెల్ని కవిత ప్రసంగించారు. నిజామాబాద్ జిల్లా సమకాలీన కాలంలో సాహిత్యంలో ఒక వెలుగు వెలుగుతూ వస్తుందని, ఉద్యమకాలంలోనూ ఇక్కడ రచయితలు పోషించిన పాత్ర ఉద్యమానికి ఆయుధంగా పనిచేసిందని అభినందించారు. నిజామాబాద్ జిల్లాలో రచయితలు అందరికి హరిదా సంస్థ చక్కని వేదికగా 14 సంపత్యరాలుగా పాచిచేస్తున్నదని హరిదా సంఘం కోసం ఒక కార్యాలయాన్ని ఏర్పాటు చేయిస్తానని హామీ ఇచ్చారు. జాలై 22వ తేదీన మహాకవి దాశరథి జయంతిలోగా జైలు గదిని పునరుద్ధరించి, దాశరథి స్వరక కేంద్రంగా ఏర్పాటుచేసి తెలంగాణ ఉద్యమానికి నా తెలంగాణ కోటి రత్నాల నీచ అన్న నినాదాలు ఇచ్చిన దాశరథి తను పద్యం రాస్తున్న రూపాన్ని ఆవిష్కరించేటట్లు దాశరథి, వట్టికోట ఆళ్ళార్సోమి మైనం విగ్రహాలు ప్రతిష్ఠించి స్వరక పర్యాటక కేంద్రంగా తీర్చిదిద్దుతున్నట్లు ఆమె వివరించారు. సమాజంలో హింసాయుత సంఘటనలు జరుగుతున్నప్పుడు వాటిని సెల్ఫోన్లో చిత్రికరించడంలో బిబీ అవుతున్న సమాజం అడ్డుకోవడానికి సాహసించడం లేని దారుణ వాతావరణం పోవాలని ఆమె ఆకాంక్షించారు. మానవతను పలికించే చైతన్యమే నిజమైన చైతన్యమని ఆ చైతన్యం తీసుకురావడంలో రచయితలు నిబద్ధతతో కృషి చేయాలని కోరారు. కార్యక్రమంలో గౌరవ అతిథిగా పాల్గొన్న నిజామాబాద్ అర్థన్ శాసనసభ్యులు బిగాల గణేశ్ గుప్తా మాట్లాడుతూ రచయితల స్థాపి ఛాలా గొప్పదని పుష్టకాలు చదివినప్పుడు వారు రాసిన అనేక విషయాలు మన జీవితంలో సమస్యలను ఎదుర్కొవడంలో దారిని చూపుతాయని ఆయన అన్నారు. సమాజానికి హితం చేసేదే సాహిత్యమని సాహితీవేత్తలు సమాజానికి రక్షణ కవచాలని అన్నారు. కార్యక్రమంలో

ఆత్మీయ అతిథి తెలంగాణ రచయితల సంఘం అధ్యక్షుల డాక్టర్ నాచేశ్వరం శంకరం మాట్లాడుతూ దేశంలో భయావాహి సరిప్పితులు నెలకొన్నాయని రైతులు, క్రీడాకారులు చేస్తున్న పోరాటాలు దుర్భర పరిస్థితికి దర్జాంం పడుతున్నాయని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. సామాజిక స్మృతాతో కూడినదే కవిత్వం అని సమాజంలో ఎప్పటికప్పుడు అరాచకశక్తులను ఎదిరించే శక్తిని రచయితలు ప్రజలకు ప్రతి సందర్భంలోనూ ఇస్తారని ఆయన వివరించారు. శాసనమండలి సభ్యులు కల్యామంటల కవిత ఒక రాజకీయవేత్తగానే కాకుండా సాహిత్య సాంస్కృతిక రంగాల పురోగతికి పాటువడే దృఢమైన శక్తిగా సుస్థిరస్తానాన్ని సంపాదించుకుందని అభినందించారు. సినీనటులు రచ్చ రవి మాట్లాడుతూ ముఖ్యమంత్రి కే. చంద్రశేఖరరావు గొప్ప కవి అని ఆయన తెలంగాణ ఉద్యమంలో తనలోని సాహిత్యశక్తిని స్వరాప్తి సాధనకు సమర్పించారని ఇప్పుడు బంగారు తెలంగాణ సాధనకు ఉపయోగిస్తున్నారని అన్నారు. సభకు అధ్యక్షత పహించిన మసపురం దేవేందర్ మాట్లాడుతూ హరిదా రచయితల సంఘం 14 సంపత్యరాలుగా జిల్లాలో సాహిత్య పురోభివ్యక్తికి, కొత్త తరానికి సాహిత్యంపై ఆసక్తి కలిగించడానికి కృషి చేస్తుందని, ప్రతి సందర్భంలో తమ సాహితీ సంస్కరించుతున్న పాత్ర పోషించిని తెలిపారు. నిజామాబాద్ నుంచి బాసర వరకు పాదరూత నిర్వహించడమే కాక ఉద్యమ సంస్ల అందించిన ప్రతి పిలుపుకు స్పుందించి పాల్గొన్నదని తెలిపారు. సాహిత్యంలో ప్రతిభావంతులను ప్రోత్సహించడానికి అవార్దలను ఇస్తున్నట్లు వివరించారు. సరస్వతిరాజు హరిదా తెలంగాణ విశిష్ట సాహిత్య పురస్కారాన్ని ప్రముఖ గజల్ కవి సంకీర్తనచార్యులు ఏ. నరసింహరెడ్డికి ఎమ్మెల్ని కవిత ప్రదానం చేశారు. అతిథులను కప్పులను ఫునంగా సత్కరించారు.

అత్తివిల్లి శిరీష జ్ఞాపకార్థం కథల పోటీ

జీ నితం విశాలమైంది. మన చుట్టూ ఉన్న సమాజం అనేకానేక వైరుధ్యాలమయం. లోకంలో భిన్నహోకడలు, భిన్నహితులు ఉండటం సహజం. పరస్పరం అర్థం చేసుకుంటూ సంయువనంతో పదుగురితో కలసిమెలని సాగిపోవడమే బతుకు పరమార్థం. ఇందుకు తోడ్జడటానికి మించిన ప్రయోజనం సాహిత్యానికి మరొకటి లేదు. ఈ క్రమాన సాటి మనుషుల పట్ల కాసింత దయ, ప్రేమ చూపుతూ సంస్కారాన్ని ప్రోది చేయడం కథారచన లక్ష్యంగా ఉండటం ఉపయుక్తం. ఈ దిశగా కథా సాహిత్య స్పజనని ప్రోత్సహించాలన్న లక్ష్యంతో అత్తివిల్లి శిరీష జ్ఞాపకార్థం శ్రీమతి అండ్ శ్రీ అత్తివిల్లి బాలసుబ్రహ్మణ్యం గార్లు కథల పోటీ నిర్వహించాలని సంకల్పించారు. వారి సహకారంతో ఈ కథల పోటీ నిర్వహాలకు చూరచుపాింది ‘పాలపిట్ట’. సమాజంలో ఉత్తమ కథాసాహిత్యం మరింతగా రావాలన్న ఉద్దేశమే ఈ కథల పోటీకి ప్రేరణ. కనుక ఈ పోటీకి కథలు పంపించవలసిందిగా కథకులని ఆహ్వానిస్తున్నాం. మొదటి బహుమతి : రూ. 5000, రెండ్ బహుమతి : రూ. 3000, మూడో బహుమతి : రూ. 2000, ఐదు కథలకు ప్రయోజనం ఒక్కొక్క కథకి రూ. 1000. వివరాలకు : 94900 99327.

తుల శ్రీనివాస్కు “వన్నెల సాహాతీ పురస్కారం”

న ల్లగొండ జిల్లా

నకీరేకల్ కు చెందిన ప్రముఖకవి తుల శ్రీనివాస్కు 2022 సంవత్సరానికి జాతీయ స్థాయి వెన్నెల సాహాతీ పురస్కారం లభించింది. శ్రీనివాస్కు రచించిన వచనకవితా సంపుటి ‘చింతల తొప్పు’ను సిద్ధిపేట జిల్లాకు చెందిన వెన్నెల సాహాతీ సంఘం వారు పురస్కారానికి ఎంపిక చేశారు. ఆచార్య మేడిపల్లి రవికుమార్, డాక్టర్ ఉదారి నారాయణ న్యాయానిద్దీతలుగా వ్యవహారించారు. త్వరలో సిద్ధిపేటలో జరిగే అవార్డు ప్రదానోత్సవంలో పురస్కారం అందజేయున్నారని శ్రీనివాస్కు తెలిపారు. శ్రీనివాస్కు జాతీయ పురస్కారం రావడంటై జిల్లాకు చెందిన కవులు మునాసు వెంకట్, పెరుమాళ్ళ ఆనంద్, సాగర్ల సత్యయ్, బండారు శంకర్, డాక్టర్ మండల స్వామి, భానుశ్రీ కొత్యాల్, ఉప్పుల పద్మలు అభినందనలు తెలిపారు.

తెలంగాణ సాహిత్య దినోత్సవం కవిసమేళనం...

ఈ పీంద్రభారతి ఆడిటోరియంలో 11 జూన్, 2023, ఉదయం 9 నుండి సాయంత్రం 6 గంటల వరకు దశాబ్ది ఉత్సవాల్లో భాగంగా బృహత్తాత్మక కవిసమేళనం జరిగింది. ఈ కవి సమేళనానికి పర్యాటక మరియు సాంస్కృతికశాఖ మంత్రివర్యులు శ్రీనివాస్ గాడ్, రాష్ట్ర వ్యోమాఖ మంత్రివర్యులు మహమ్మద్ అలీ, ఎమ్మెల్చి గోరటి వెంకన్, సాహిత్య అకాడమీ చైర్మన్ జూలూరి గౌరీశంకర్, అధికార భాష కమిషనర్ మంత్రి శ్రీదేవి, చైర్మన్ సంగీత నాటక అకాడమీ దీపికారెడ్డి, గ్రంథాలయ పరిషత్తు చైర్మన్ అయిచితం శ్రీధర్ బాబు, సాంస్కృతిక సంచాలకులు మామిడి హరికాష్ణ, సాహిత్య అకాడమీ కార్యదర్శి బాలాచారి తదితర రాజకీయ సాహిత్య ప్రముఖులు హాజరయ్యారు. అన్ని సభలకు సభాధ్వంసులుగా జూలూరి గౌరీశంకర్, అయిచితం నటేశ్వరశర్మ, జూపాక సుభద్ర, హరగోపాల్, కాంచనపల్లి గోవర్ధనరాజు, అధ్వర్యులుగా వ్యవహారించారు. ఎన్. రఘు, శునపురం దేవేందర్, సంబరాజు రవిప్రకాణ్, అపుసుల భానుప్రకాణ్, సభాసుమన్యరుక్రతులుగా వ్యవహారించారు. సుమారుగా 88 మంది కవులు పాల్గొన్న ఈ

సభలు అకాడమీ చైర్మన్ జూలూరు గౌరీశంకర్ ఆధ్వర్యంలో శునంగా జరిగాయి. గౌరీశంకర్ సాహిత్య అకాడమీ కార్యదర్శి బాలాచారితో కలిసి పాల్గొన్న కవులందరిని సత్కరించారు. ఇదే రోజు తెలంగాణ రాష్ట్ర వ్యాపార అన్ని జిల్లాలలో కవి సమేళనాలు జరిగినందుకు పలువురు హర్షం వ్యక్తంచేశారు.

కావ్యముధూలిక

ఎన్సీ రఘువీర్ ప్రతావ
పెల్ : 94405 51552

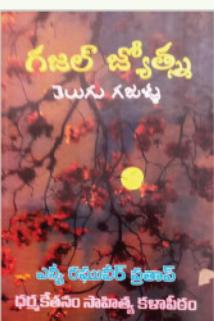
ధర్మకేతనం సాహిత్య కళాపీతం
పైదరాబాద్
వెల : రూ. 100/-

పద్మసిమిదొందల పద్మసిమిది

శ్రీమ్ పుష్టాల
పెల్ : 99634 82597

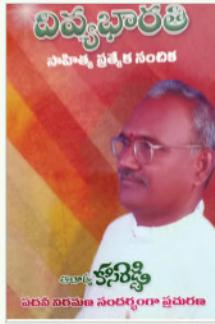
హోరు పట్టిష్ట్ ప్ర్రీ
వెల : రూ. 100 /-

గడలీ జ్యోతిష్

ఎన్సీ రఘువీర్ ప్రతావ
పెల్ : 9440551552

పైదరాబాద్
వెల : రూ. 100/-

చిప్పుబూర్చి

జాతీయ సాహిత్య పరిషత్
పెల్ : 98669 56250
వెల రూ. 350/-

అప్పథాన తెలంగాణ

అప్పసుల భాషప్రకాశ
పెల్ : 77807 36386
మహబూబ్ నగర్

వెల : రూ. 125/-

జీవిడిక్

కందుకూరి అంజయ్
పెల్ : 94902 22201
కృష్ణాజిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్

వెల రూ. 120/-

అచార్య వెలుదండ నిత్యానందరావు సమగ్ర సాహిత్యం - 4

డా. వి. విత్యానందరావు
పెల్ : 9441666881

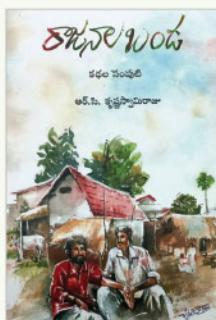
వెల : రూ.600/-

అక్షర ఐల్యులు

వేదార్థం మధుమాదన శర్మ
పెల్ : 90638 87585

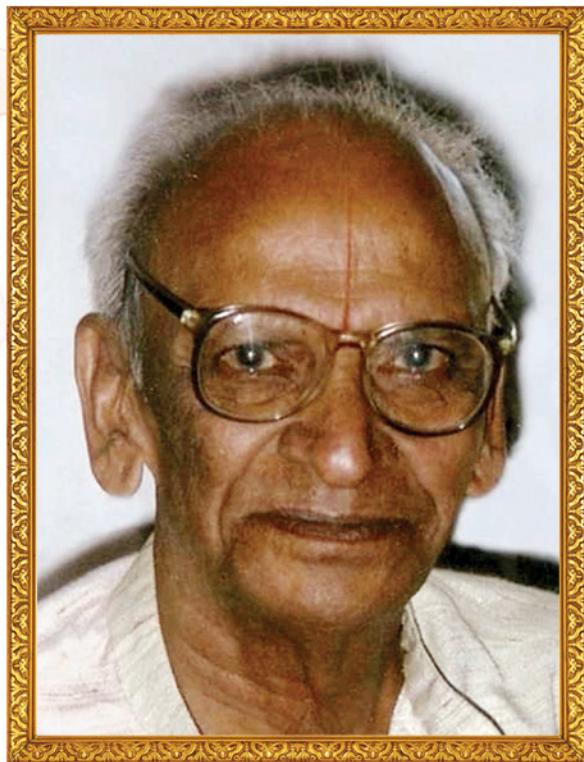
వెల : రూ.200/-

రాజనాలబండ

ఆర్.పి. కృష్ణస్వామిరాజు
తిరుపతి
పెల్ : 9393662821

వెల : రూ. 200/-

కణి, రఘువత

కోవెల సంపత్కమారాచార్య

జయింతి : జూన్ 26, 1933